

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

Pars II. De septem peccatis capitalibus.

his. An sic impudens es, vel imprudens, ut minutum tuum, quod tibi tam Christi vita, quam peccati penitentia certam rapiunt, etiam ad hoc conquirendum vel auderes numerare?

246 Quid dices, si & quartum debitorem in medium adduxero, qui sibi etiam jure primatus sui, superiores tres cedere velit? Ecce in januis est, qui fecit calum & terram, & Creator tuus est, tu creatura. Tu servus, ille Dominus. Ille figulus, tu figmentum. Totum ergo quod es, illi debes, a quo totum habes, &c.

247 Cui ergo sapienti dubium esse potest grande peccatum esse, totam penè vitam suam, sive partem ejus longè majorem, quatuor debitoribus illis strictè debitam, subtrahere, in nugisque & vanis oblectationibus inutiliter prodigere? Vocabunt, vocabunt aliquando quatuor illi debitores, vocabunt adversum nos tempus sic deperditum, sibi que injustè subtractum, de eoque rationem rigidissimam exigent. Ideoque graviter monet Apostolus Ephes. 5. Videte fratres, quomodo cave ambuletis, non quasi insipientes, sed ut sapientes: redimentes tempus, quoniam dies mali sunt.

248 Evagatio mentis est inquieti animi motus, quo propter tadium bonorum spiritualium & divinorum ad exteriora se transfert, ut ex iis delectationes vanas percipiat. Hujus peccati rei sunt homines curiosi, qui ad nihil aliud vacant, nisi aut dicere, aut audire aliquid novi, sicut Athenienses, de quibus Act. 17. vel in res & actiones alienas inquirere, ut nullis negotiis occupati, alios inquieti animi levitate perturbent. Quos Apostolus 2. Thesalon. 3. acriter reprehendit, dicens: Siquis non vult operari, non manducet. Audivimus enim inter vos quosdam ambulare inquietè, nihil operantes, sed curiosè agentes. Iis autem qui sunt ejusmodi denuntiamus. . . ut cum

silentio operantes suam panem manducem. Ejusdem quoque peccati rei sunt Ecclesiastici & Religiosi otiosi, inquieti, gyrovagi, qui huc illuc discurrere amant: quia ipsis nec oratio, nec solitudo, nec lectio sapientie, nec studium, sed iners otium placet. Contra quos videntur possunt S. Augustinus l. de oper. Monachor. Cassianus l. 10. de Cenob. Instit. c. 2. S. Nilus Abbas orat. 6. de aedia. S. Antiochus Monachus homil. 26. de eadem. Porro otium iners ac desidiosam proxima esse peccati mortalis occasionem, sacre nos Pagina docent Eccli. 33. Multam malitiam doctis otiositas. Ezech. 16. Hec fuit iniquitas Sodomæ. . . abundantia & otium ipsius, & sterilitas ejus. Prov. 12. Qui sectatur otium stultissimus est. Idem docent & Patres, a quibus otium dicitur pulvinar diaboli. Unde Chrysostomus in Catena Græc. Ignavia malitiam parit & fovet. Et Author sermonum ad Fratres in Eremo inter Opera S. Augustini editorum serm. 17. Quid otiose agere potes, nisi opera carnis? Nunquam quis eris colorum eris, si otiositatem amaveris.

Ex evagatione quoque mentis multiloquium nascitur, quod in gravia peccata precipitare solet, detractiones, rixas, discordias, &c. uti S. Gregorius observat l. 7. Moral. c. 17. Nec mirum, cum scriptum sit Psal. 139. Vanus linguosus non dirigitur in terra. Et Prov. 19. In multiloquio peccatum non deerit. Et c. 25. Sicut urbs patens, & absque murorum ambitu; ita vir qui non potest in loquendo cohibere spiritum suum. Quia enim humana mens murum silentii non habet (inquit Gregorius loco citato) patet inimici jaculis civitas mentis, & cum se per verba extra semetipsam ejicit, apertam se adversario ostendit, quam tanto ille sine labore superat, quanto & hac eadem qua vincitur, contra semetipsam per multiloquium pugnat.

P A R S III.

De peccato originali, effectibusque ipsius.

Notitiam peccati originalis, effectuumque ipsius, Moralis exigit Christiana: utpote utilissimam ad mores, instructionemque Christianis omnibus necessariam, ut constabit ex dicendis cap. 13. & 14. constatque etiam ex dictis p. 1. c. 27. Sit itaque

C A P U T P R I M U M.

Peccatum originale, peccatum est verè ac proprie dictum.

Est de fide: utpote ab Ecclesia sæpius definitum contra Pelagianos; & novissimè à Tridentino sess. 5. in Decreto de peccato originali, contra hæreticos nostrorum temporum, contra quos anathema dicitur cuiuscumque ne-

ganti, per baptismum tolli totum id, quod verans & propriam peccati rationem habet.

Et merito, quia Apostolus Rom. 5. Per unum hominem (inquit) peccatum in hunc mundum intravit, & per peccatum mors; & ita in omnes homines mors pertransiit, in quo omnes peccaverunt. Quem locum Ecclesia in sensu proprio semper intellexit, ut videre est in Concilio Milevitano circa annum 416. Can. 2. Et Arausicano II. anni 529. ubi originale vocat peccatum quod est mors anima, adeoque peccatum proprie dictum.

Item ex Ephes. 2. Eramus natura filii ire. Ergo (inquit Augustinus) filii gehemæ. Unde Enchirid. c. 26. dicit quod propter originale peccatum homo trahitur per varios errores, doloresque diversos ad illud extremum, cum de-

serioribus angelis, sine sine supplicium.

4 3°. ex Psal. 50. ubi peccatum originale vocatur iniquitas: *Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* In Hebræo (teste D. Hieronymo) id non exprimitur numero plurali, sed singulari, *in iniquitate, in peccato.*

5 Nec hoc hæretici convenienter exponunt de iniquitate parentum, non infantium. Tum quia Psalmista non potuit absque temeritate tribuere iniquitatem parentibus per actum conjugalem ipsum concipientibus. Tum quia parentum iniquitas, si qua fuisset, Psalmistam non obligasset ad petendam veniam peccatorum suorum, clamando *Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam. . . . quoniam iniquitatem meam (non dicit parentum) ego cognosco. . . . Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, &c.*

6 4°. Augustinus variis locis urget etiam Apostoli verba 2. Cor. 5. *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt: & pro omnibus mortuus est Christus.* Unde l. 6. contra Julianum, *Nega (inquit) Christum etiam pro parvulis mortuum, ut excimas eos de numero mortuorum, hoc est de contagio peccatorum.*

7 Objicies 1°. Rationis & voluntatis usum non habens, non peccat ille qui nascitur; non peccat ille qui genuit; non peccat qui condidit. *Per quas igitur rimas, inter tot præsidia innocentia, peccatum singis ingressum?* ait Julianus Pelagianus apud Augustinum l. 2. de nupt. & concupisc. c. 28.

Respondet Augustinus ibidem: *Quid queris latentem rimam, ubi habes apertissimam januam? Per unum hominem (ait Apostolus) peccatum intravit in mundum.*

8 Objicies 2°. Omne peccatum verè ac propriè dictum esse debet voluntarium. Atqui peccatum originale parvulis materno in utero conceptis non est voluntarium.

Respondeo, licet ipsis voluntarium non sit voluntate propriâ, seu personali; voluntarium est voluntate originali, seu capitali primi parentis.

9 Instabis: intelligi non potest, quòd voluntarium voluntate originali primi parentis hominum sufficit ad hoc ut hoc verè & propriè peccatores efficiantur, qui nondum existebant, dum primus parens hominum prævaricari voluit legem Dei.

Ad id utcumque explicandum nonnullæ quidem similitudines adduci possunt; sed quia illæ minus satisfaciunt, melius est cum Augustino ingenuè fateri, id quidem valdè difficulter intelligi; sed non idèò posse negari. Quia justum est captivare intellectum in obsequium fidei, etiam dum revelata veritas à nobis non potest comprehendi. Et idèò Augustinus l. de morib. Eccles. c. 22. fatetur quidem peccato originali . . . nihil ad intelligendum difficilium. Juliano tamen importunè sciscitanti, quomodo modo culpa originalis

transfunderetur, optimè respondet: *Quid à me queris quo sit factum modo; cum factum constet aliquo modo, si Apostolo credis ullo modo, qui mentiri potuit nullo modo?*

CAPUT II.

Peccatum originale non est unicum Adæ peccatum, posteris extrinsecum, seu extrinsecè imputatum, sed singulis proprium, & intrinsecè inherens.

Est de fide. Quia Tridentinum sess. 5. tria 10 Edefinit de peccato originali, cum quibus contraria Alberti Pighii assertio non consistit. Primò Adæ prævaricationem ipsi soli non nocuisse, sed & ejus propagini, acceptamque à Deo sanctitatem & justiciam, quam perdidit, non sibi soli, sed nobis etiam perdidisse, & inquinatum illum per inobedientia peccatum, non mortem & penas corporis tantum in omne genus humanum transfudisse, sed & peccatum, quod est pars anime. Secundò, hoc Adæ peccatum, quod est origine unum, propagatione, non imitatione transfusum omnibus, inesse unicuique proprium. Tertio, quod per Jesu Christi gratiam, qua in baptisate confertur, reatus originalis peccati remittitur, & tollitur totum id quod veram & propriam peccati rationem habet. Unde anathema dicit ei, qui dixerit illud tantum radi, aut non imputari.

CAPUT III.

Natura peccati originalis.

IN quo consistat natura peccati originalis, 11 Tridentinum non definivit, sed Theologis determinandum reliquit, uti testantur Tiletanus (qui Tridentino interfuit) in Apologia pro Concilio Tridentino, & Cardinalis Pallavicinus in Historia ejusdem Concilii l. 7. cap. 10. n. 8. ubi sic: *Legati (id est Concilii Præfides) admonuerunt, ne quid certi statuerent de natura ipsa originalis culpa, de qua Scholastici discordant.*

Ceterum etsi hac de re Tridentini Patres 12 nihil definierint, velut fide certum, de ea tamen differuerunt in Congregatione Generali 21. Maii 1546. & seqq. ut videre licet apud Pallavicinum ibidem c. 8. Et de ea quidem Reverendissimus D. Angelus Paschalis, Dominicanus, Motulapensis Episcopus, non sententiâ modò, sed verbis S. Thomæ productis ita (optimè ut mihi videtur) differuisse narratur ab eodem: *“ non aliunde meliùs declarari posse naturam originalis noxæ, sicut & “ cujusvis defectus, quàm à natura perfectionis “ oppositæ: prout exempli gratiâ, ut intelliga- “ tur quidnam sit cæcitas, opus est intelligas, “ quid sit videndi facultas. Esse peccatum ori- “ ginale vacuitatem quamdam, oppositam illi “ perfectioni, quæ Adamum innocentem con- “ decorabat, & justitia originalis nuncupatur. “* Oportere

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 617

„ Oportere igitur ex illius notione illius natu-
 „ ram explicari. Iustitia originalis „ (aiebat il-
 „ le) „ duas obtinebat partes; alteram, quæ
 „ præcipua erat, & quasi forma; alteram, quæ
 „ ad integritatem spectabat; & quasi materia.
 „ Prior erat humani arbitrii subjectio sub legiti-
 „ mo Domino, qui Deus est: posterior erat
 „ itidem subjectio interiorum facultatum ipsi ar-
 „ bitrio, quod legitimus illarum princeps est.
 „ Descendente hominis arbitrio, per Adami pec-
 „ catum, à Deo, descivisse quoque facultates
 „ arbitrio subjectas. Hanc posteriorem perturba-
 „ tionem, aliæque hominis damna in rebellantis
 „ arbitrii ultionem inflicta, esse quasi originariæ
 „ culpæ materiam; primam verò perturbationem,
 „ quæ non pœna, sed culpa fuit, esse formam,
 „ quâ ipsius natura constituitur.

13 „ His communiter assentiebatur „ (inquit
 „ Eminentissimus Historicus) „ cum Balthasar
 „ Eredia, Dominicanus, Bossanensis Episcopus,
 „ aliam S. Thomæ doctrinam in medium attu-
 „ lit. Tamen omne peccatum, universè confi-
 „ deratum, præcipue, & tamquam per suam for-
 „ mam, constituatur per destitutionem contra-
 „ riæ sibi quæ debita probitatis, & ex hac parte
 „ nequaquam illud effectus sit, sed defectus;
 „ tamen id quod huic perinde atque cæteris re-
 „ rum privationibus subicitur, esse veram rem,
 „ verèque existentem. Ita pariter, quæquam
 „ morbus in vacuitate iustæ temperationis, tam-
 „ quam in sua forma, situs sit; illi tamen sub-
 „ stare, tamquam materiam, humores corpo-
 „ ris; quæ res, non rerum privationes sunt.
 „ Pariter igitur peccati originalis naturam con-
 „ stitui ex memorata debiti ordinis destitutione;
 „ sed quod illi subternitur, esse facultates ani-
 „ mi, huiusmodi ordine carentes, ac potissimè
 „ concupiscendi vim, quam concupiscentiam
 „ vocant, hoc est propensionem animi ad fluxa
 „ bona. Unde quandoque à Patribus peccatum
 „ eadem appellatur, eâ ratione, quâ humores
 „ corporis depravati morbus corporis nuncupan-
 „ tur.

14 Sic utique tradit S. Thomas 1. 2. q. 82. a.
 3. hisce verbis: *Peccatum originale materiali-
 ter est concupiscentia; formaliter defectus ori-
 ginalis iustitiæ.* Ubi per concupiscentiam, ha-
 bitualem intelligo conversionem voluntatis ad
 fluxa bona; per defectum verò seu privatio-
 nem iustitiæ originalis, intelligo deviationem
 habitualem voluntatis à debita ad Deum
 subiectione, seu aversionem habitualem à
 Deo, prout ipsemet S. Doctor explicat ibi-
 dem dicens: *Attendenda est causa originalis
 peccati ex causa originalis iustitiæ, quæ ei oppo-
 nitur. Tota autem ordinatio originalis iustitiæ ex
 hoc est quod voluntas hominis erat Deo subjecta;
 quæ quidem subjectio primò & principaliter erat
 per voluntatem, cujus est movere omnes alias
 partes in finem... Unde ex aversione volunta-
 tis à Deo consecuta est inordinatio in omnibus
 aliis animæ viribus. Sic ergo privatio iustitiæ,
 per quam voluntas subdebatur Deo, est forme-
 le in peccato originali.* Et hoc etiam D. Ansel-

mus dicit in l. de concep. Virg. c. 26. *Hoc pec-
 catum, inquit, quod originale dico, formali-
 ter acceptum; aliud intelligere nequeo in ipsis
 infansibus, nisi ipsam, quam supra posui, fa-
 ctam per inobedientiam Adæ iustitiæ debita nu-
 ditatem.* Reflexione digna est clausula ista An-
 selmi, factam per inobedientiam Adæ. Quæ si
 aliquis (per possibile, vel impossibile) sup-
 poneretur, sine suo vel alterius voluntario pec-
 cato, conditus cum privatione iustitiæ origi-
 nalis, per quam voluntas subdenda esset Deo,
 privatio ista non esset ipsi culpabilis, nec forme-
 male peccati.

Reflexione etiam dignum est quod iustitia 15
 originalis, Adamo infusa; compositum quod-
 dam erat variis ex partibus. Primò namque
 comprehendebat gratiam sanctificantem, cum
 virtutibus supernaturalibus, quibus voluntas
 Deo, velut fini suo supernaturali subicieba-
 tur. Secundò comprehendebat dona quibus
 inferiores animæ vires erant voluntati subdi-
 ta. Tertio comprehendebat cætera dona ne-
 cessaria ut homo illam in Paradiso felicitatem
 obtineret, quæ statui innocentie congrue-
 bat; tam scilicet intrinseca, quæ ipsum in
 corporis & animæ felicitate stabiliebant;
 quàm extrinseca bona quibus à Deo cumula-
 batur, & à malis externè intruentibus divinâ
 providentiâ protegebatur.

Quando Anselmus & S. Thomas aiunt, 16
 formale peccati originalis consistere in priva-
 tione iustitiæ originalis, de iustitiâ originali
 non loquuntur, prout omnia illa complecti-
 tur (quandoquidem homo in hoc statu natu-
 ræ lapsæ per baptismum renatus iustitiâ
 originalem non habeat omnia illa complecten-
 tem) sed quatenus voluntas per eam *Deo sub-
 debatur*, uti S. Thomam exponentem audi-
 vimus.

Sic verò expositam Anselmi & Thomæ sen- 17
 tentiam Dominicus Soto l. 1. de nat. & grat.
 c. 8. & 9. hæc ratione optime illustrat: illud
 in pueris nascentibus est originale peccatum,
 quod in Adamo habitualiter mansit post ejus
 actuale peccatum; nam quod in ipso actua-
 liter peccante fuit formalis ratio peccati, sicut
 in ipso, sic in tota natura relictum est per mo-
 dum habitus (neque enim peccatum origina-
 le in posteris Adæ est per modum actus, sed
 per modum habitus) jam verò quid aliud in
 Adamo fuit formalis peccati ratio, nisi obli-
 quitas & deflexio voluntatis à lege & ordine
 Dei? Et quia Adam gerebat personam totius
 naturæ, quæ in ipso susceperat beneficium il-
 lud iustitiæ, permansurum in ea quamdiu non
 peccasset, tota natura in ipso rea facta est il-
 lius prævaricationis, Deoque invisa effecta.
 Quare deordinatio & deformitas illius actus,
 mansit per modum habitus in natura: quam
 proinde cum natura contrahimus. Est ergo ori-
 ginale peccatum, in pueris habitualiter ma-
 nens, privatio iustitiæ originalis supra expli-
 cata.

Notanda sunt verba illa: *Adam gerebat* 18

personam totius naturæ, &c. sunt enim conformia Angelicæ doctrinæ q. 4. de malo a. 1. ubi sic: Hoc donum (scilicet originalis iustitia, per quam ratio subdebatur Deo, & inferiores vires rationi, & corpus animæ) non fuerat datum primo homini, ut singulari persone tantum, sed ut cuidam principio totius humane nature, ut scilicet ab eo per originem (seu carnalem generationem) derivaretur in posteros. Hoc verò donum acceptum primus homo per liberum arbitrium peccans, amisit eo tenore, quo sibi datum fuerat, scilicet pro se, & pro tota sua posteritate. Defectus ergo illius doni totam ejus posteritatem consequitur.

19 Ita etiam S. Anselmus ubi supra c. 22. In Adam erat natura, extra quem de illa nihil erat. Est nudata iustitiâ quam habebat, & eâ semper (nisi adjuva) careret. Hâc ratione, quia natura subsistit in personis, & personæ non sunt sine natura, fecit natura personas infantium peccatrices. Sic spoliavit persona naturam humanam bono iustitiâ in Adam, & natura, egens facta, omnes personas, quas ipsa de se procreat, eâdem egestate, id est iustitiæ originalis privatione, peccatrices & injustas facit. Nam, uti dixerat c. 5. non est iniustitia talis res, quâ inficiatur & corrumpatur anima, velut corpus veneno. Nam quemadmodum cum indomita fera rupis vinculis discurrendo sevit; & cum navis, si gubernator, dimisso gubernaculo, dimittit eam ventis, & motibus maris vagatur, & invehitur in quælibet pericula, dicimus quia hoc facit absentia catenæ, vel gubernaculi: non quod absentia eorum aliquid sit, aut quidquam faciat; sed quoniam si adessent, facerent ne sevirerit fera, aut periret navis. Ita cum malus homo in mala opera impellitur, clamamus quia hoc operatur iniustitia: non quod iniustitia aliquid sit, sed quia voluntas destituta iustitiâ in malum proruit.

20 Itaque secundum D. Anselmum & D. Thomam, primum Adæ peccatum non solum fuit personale, sed quodammodo naturale, id est non peccatum solius personæ Adami, sed ipsius naturæ humanæ, quæ tota erat in Adamo. Et ideo communicatur omnibus quibus per carnalem generationem natura communicatur. Quia namque iustitiam originalem pro sola persona sua Adam non accepit, sed pro tota natura humana in se contenta, peccatum, quo iustitiam illam perdidit, totam naturam corripuit: quia totam naturam iustitiâ sibi debitâ privavit, privatamque Deo exosam reddidit. Fuit proinde peccatum totius naturæ. Infecitivum proinde personarum omnium naturam humanam per generationem naturalem participantium, prout D. Anselmus observavit, dicens: Spoliavit persona naturam bono iustitiâ in Adam, & natura, egens facta, omnes personas, quas de se procreat, eâdem egestate peccatrices & injustas facit. Et ideo Apostolus Ephes. 2. dicit: Eramus naturâ filii iræ, sicut & ceteri & ceteri.

21 Cæterum etsi ista vera sint, verum est quo-

que quod supra laudati Episcopi Tridentini cum S. Thoma asserunt, concupiscentiam habitualement (sumptam pro habituali conversione ad bona creata) esse partem quasi materialem peccati originalis; imò esse simpliciter peccatum originale, si consideretur quatenus per inobedientiam Adæ separata à iustitiâ originali, eam Deo subjiciente. Ut sic enim est concupiscentia prædominans, hominemque à Deo avertens, sicut à Deo avertit Adam. Et hoc sensu Augustinus variis locis adversus Pelagianos dicit, peccatum originale esse ipsammet concupiscentiam. l. 2. contra Julian. c. 10. Concupiscentia non est malum nuptiarum, sed primorum hominum peccatum, in posteros propagatione trajectum. Et l. 3. c. 21. Malum originale dixi, cujus motibus mecum repugnans, & cujus contra me laudibus pugnas. Unde l. 2. de peccat. merit. c. 4. dicit quod concupiscentia, tamquam lex peccati, manens in membris corporis mortis hujus, cum parvulis nascitur, in parvulis baptizatis à reatu solvitur. ... parvulos non baptizatos reos innectit, & tamquam ira filios. ... ad condemnationem trahit. Et l. 1. de nupt. c. 19. Concupiscentia reatum regenerationis sola dimittit, quem generatio trahit. Et addit, dimittit concupiscentiam carnis in baptismo, non ut non sit, sed ut in peccatum non impuierit; quamvis autem, reatu suo jam soluto, manet tamen donec, &c. Et ibidem c. 32. necnon l. 1. contra duas epist. Pelag. c. 13. l. 1. Retract. c. 15. & l. 6. contra Julian. c. 19. docet concupiscentiam post baptismum manere actu, transiisse reatu. Denique in op. imperf. contra eundem n. 112. Pelagianos redarguit, quod nollent concupiscentiam pertinere ad originale peccatum.

Scio à novioribus quibusdam Theologis illam assertionem traduci velut Lutheranam & Calvinianam. At perperam: quia Lutherus & Calvinus in hoc damnati non fuerunt ut hæretici, quod simpliciter dixerint, peccatum originale esse concupiscentiam; sed quod impie asseruerint, eam cum reatu culpæ, in regenerationis per baptismum remanere.

Scio etiam ab ipsis objici 1°. concupiscentiam in omnibus non esse æqualem; peccatum autem originale in omnibus æquale esse. 2°. si homo in statu naturæ puræ conditus esset, in eo esset concupiscentia; in eo tamen non futurum originale peccatum. 3°. si concupiscentia foret pars originalis peccati, per baptismum non tolleretur totum quod propriam peccati rationem habet; cum non tollatur concupiscentia.

Sed infirma sunt argumenta ista. Ad primum namque respondeo, peccatum originale in omnibus æquale esse secundum suum formale, non secundum suum materiale, quod in nonnullis esse potest majus quam in aliis, ob pravos habitus parentum intermediorum; licet æquale secundum id præcisè quod per inobedientiam Adæ in posteros est derivatum.

Ad 2. respondeo 1°. negando antecedens, quia

quia concupiscentia est mala, in statu proinde illo non futura, nisi ex voluntatis consensu. 2°. talem creati non posse hominem, qui sine ulla culpa sua, originali vel personali, tales pateretur concupiscentiæ motus, quos per seipsum rationi subicere non posset, nec eos evitare; nisi Deus ei providentiâ suâ ita subveniret, ut peccatum & æternam damnationem evadere posset. Aliâs Deus in illo statu impossibilia præciperet. Quod asseri nullo modo potest. Ad divinam proinde providentiam spectaret, tale homini illi adiutorium, saltem naturalis ordinis dare, quo secundum rationem vivere posset, peccatumque & æternam damnationem vitare, ut rectè Thomas de Lemos in Panoplia gratiæ to. I. tr. I. de læsione lib. arb. c. 4.

25 Nec contrarium sequitur ex Bulla Pii V. damnante hanc Baii propositionem: *Deus non potuit talem creare hominem, qualis hodie nascitur.* Sensus namque Baii erat, à Deo creati non posse hominem mortalem, justitiâque originali & gratiâ sanctificante destitutum (quod jure damnatum est) eò quòd proposit. 21. affirmaret quòd *humane nature sublimatio & exaltatio in consortium divini nature debita fuit integritati primæ conditionis, & proinde naturalis dicenda est, non supernaturalis.* Et proposit. 78. *Immortalitas primi hominis non erat gratiæ beneficium, sed naturalis conditionis.*

26 Ad 3. negatur sequela: totum enim quod propriam habet peccati rationem tollitur, dum formale tollitur, sicut totus homo tollitur, dum tollitur anima rationalis, quæ forma est hominis. Nam quod eâ ablatâ superest, non est homo, sed cadaver. Et similiter concupiscentia, ablato reatu, non est verè & propriè peccatum, sed peccati velut cadaver.

27 Et observatione dignum est, quòd in Concilio Tridentino concepta fuerat illa Decreti periodus, quâ dicebatur, *non improbari à Synodo illam positionem Scholasticis usuratam, aientibus, manere post baptismum partem materialem originalis peccati; non item formalem.* Sed, ut Eminentissimus Historicus l. 7. c. 9. narrat, *deleta est, non quia falsa; sed quòd nollem Patres Ecclesie auctoritatem intermiscere opinantium doctrinis, seu quòd, ubi definitiones concipi possent veterum Patrum vocabulis, ea nollem à Theologis recentibus mutuari: cum venerationi conducatur, non modo sententiarum, sed etiam vocum antiquitas.*

28 Nec minori observatione dignum, quòd (ut idem Historicus refert ibidem) gravior exorta sit disputatio de illa particula, per quam affirmabatur, in renatis nihil Deum odisse. Objecit Seripandus, cum concupiscentia sit origo peccati, non posse à Deo eam odio non haberi... in quo visus est Polus subsistere. Observavit etiam, si Patres ponerent, nihil inesse in renatis odiosum Deo, colligendum hinc esse, nihil in iis relinqui ope divinâ purgandum, nihil reprimendum, ni-

Tom. I.

hil contra quod pugnandum: quæ omnia divinorum Oraculorum dictis adversabantur. Aliud de ipsa esse, quàm de corporis miseriis, quæ in Christo fuerunt, à quo procul concupiscentia fuit. Concupiscentiam aliâ ratione à cælesti regno excludi, quàm corporis miseriis; quæ idèd solùm à regno illo excluduntur, quia plenæ felicitati opponuntur, non quia peccato militant, uti militat concupiscentia, quæ victorias omnes peccato parit. Patere ex multis Augustini locis, ipsam Deo displicere; eandem esse malum illud, à quo liberari efflagitant Sancti, per precationem quam nos omnes Christus edocuit... Ex Augustino concupiscentiam non esse naturæ proprietatem... sed corruptionem perduellionemque naturæ.

His aliisque rationibus usus est Seripandus 29 (inquit Historicus) quæ tamen Patribus nequaquam persuasere Decreti mutationem: cum ex ipsius textura liquidò appareret, ibi significari odium illud, quod *inimicitia vocatur*, & quo dicimur hominem ab homine odio haberi: quod odium verè inesse Deo nequit, in eum, qui adoptivus Dei filius est renatus: non tamen hinc excludi ab illis omnem prorsus labeculam... quam averteatur in ipsis eo odio, quod *displicentia nominatur*... Atque in eadem pariter significatione, post longam disceptationem, persistere in decreto posteriora verba, quibus dicitur, concupiscentiam haud nocere non consentientibus, intelligendo per vocem *nocere*, æternum damnium, cujusmodi est divinæ gratiæ jactura... tamen si cunctis alioquin illa noceat aliquo pacto, &c.

Hactenus Eminentiss. Historicus, ex cujus 30 narratione perspicuum est, concupiscentiam in renatis superstitem, odiosam quidem Deo non esse odio inimicitia, quia verè & propriè non est peccatum; odiosam tamen esse odio displicentiæ, uti docet Augustinus, quia est fomes peccati, corruptioque naturæ, per quam dissoluta est harmonia illa, in qua homo conditus fuerat. In non renatis verò cum suo reatu peccatum est verè & propriè dictum, licèt sit effectus & pœna inobedientiæ Adami. Unum quippe peccatum alterius peccati effectus esse potest, & pœna.

CAPUT VI.

Modus quo primum Adæ peccatum traducitur in posteris.

Duplex est de modo illo sententia. Una 31 quæ traductionem illam explicat per pactum, seu decretum Dei liberum, quo Deus posterorum voluntates in Adami voluntate collocavit, ita videlicet ut Adamo vel custodiente vel transgrediente præceptum, de non comedendo fructu vetito, omnes illud custodire vel transgredi censerentur perinde ac si moraliter in Adamo fuissent. Altera quæ dicit traductionem illam fieri, non mediante ejusmo-

di pacto, sed quasi ex natura rei, ita ut primo illo Adami peccato (quod ab Augustino vocatur *ineffabiliter grande*) natura humana naturaliter sic infecta fuerit, ut infecerit, inficiat, & infectura sit posteros omnes, ex Adamo feminaliter descendentes. Priorem opinionem Recentiores sequuntur. Posteriore Antiquiores, Hugo de S. Victore, Magister sententiarum, S. Thomas, S. Bonaventura, &c. Imò eam sequuntur SS. Patres, tam ante, quam post Augustinum, scilicet ante Augustinum Origenes in c. 8. epist. ad Romanos, Ambrosius, & alii quos Augustinus refert l. 1. contra Julian. c. 3. & 4. necnon l. 2. c. 6. Post Augustinum verò S. Leo serm. 5. de Nativit. Dom. S. Gelasius Papa epist. 1. S. Prosper l. 3. vit. contempl. c. 2. Fulgentius l. de incarn. & grat. c. 13. Beda in l. variar. 99. q. 141. Bernardus epist. 174. Richardus de S. Victore l. 1. de Emmanuele c. 10. Innocentius III. in Psal. 50. Urbanus IV. in eundem. Anselmus ubi supra.

32 Sed præ cæteris Augustinus, cujus sententiam ideò propugnandam suscipimus, quia per ipsam Ecclesia de Pelagianis triumphavit, Nusquam verò Augustinus primi peccati Protoparentis traductionem per pactum illud explicat, nunquam illius mentionem facit. Nunquam Pelagiani, qui tam acriter Augustinum ista in materia aggressi sunt, peccatum originale, quatenus ab Augustino per pactum illud explicatum, oppugnarunt; imò ne illius quidem mentionem unquam fecerunt; quod tamen non neglexissent, si eò Augustinus recursum habuisset; quandoquidem occasionem inde opportunissimam habuissent Augustinum impugnandi; sed eo titulo Augustini doctrinam impugnarunt, quòd diceret primum Adami peccatum ab ipso in filios traduci per feminalem generationem, sive per concupiscentiam. Et ista reverà est Augustini sententia, prout videre licet l. 2. contra Julianum c. 1. l. 1. ad Bonifacium c. 17. l. 2. contra Julian. c. 3. & l. 5. c. 14. l. 1. de nupt. & concupisc. c. 23. Enchirid. c. 26. serm. 128. aliàs 13. de temp. l. 2. de peccat. merit. c. 27. epist. 194. aliàs 105.

33 Peccatum itaque originale per feminalem traducitur generationem, adeòque per concupiscentiam feminali generationi naturaliter adjunctam, quatenus per eam communicatur natura, ob primum Protoparentis peccatum per concupiscentiam vitiata, desinitaque originali justitià, quam à divina largitate Adamus acceperat, omnibus posteris suis per viam feminalis generationis ex divina ordinatione communicandam: nec enim acceperat eam pro se solo, sed & pro tota natura humana, feminaliter in se contenta. Per primum proinde superbiæ peccatum, quo justitiam illam amisit, sibi soli non amisit, sed toti naturæ feminaliter in se contentæ, sive omnibus posteris feminaliter ab ipso descenduris; ideòque peccatum istud, peccatum fuit totius naturæ;

eò quòd totam naturam humanam feminaliter in se contentam vitiaverit, concupiscentiâ Deo non subjectâ infecerit, originalique justitiâ (per quam concupiscentia, totaque natura humana subjicienda erat Deo) privaverit. Ideò ergo per feminalem generationem posteris communicatur natura Deo non subjecta, sed à Deo per concupiscentiam averfa, ad creaturamque conversa; peccato proinde obnoxia, Deoque exosa. Quia licet posteri per feminalem generationem ab Adam non recipiant animam, sed à Deo; ab Adam tamen recipiunt corpus mediante semine: in semine verò licet non sit anima, est virtus dispositiva ad animam in corpore recipiendam; quæ dum in corpore per libidinem feminato, per concupiscentiamque vitiato recipitur, ab ipso pariter vitiatur & inficitur, sicut vinum à vase in quo recipitur. Scriptum est enim Sap. 9. 15. *Corpus quod corrumpitur, aggravat*, id est ad terrena deprimit animam, donec intellectus & affectus ipsius per baptismi gratiam purgetur, & ad Deum elevetur.

Nec necesse est ut hoc parvulis sit voluntarium & liberum, voluntate & libertate ipsorum parvulorum; sed sufficit quòd ipsis voluntarium & liberum sit voluntate & libertate peccantis Adami, prout Augustinus docet sexcentis locis. Quia, ut l. 1. op. imperf. in Julian. n. 47. ait, definitio illa peccati, *peccatum est voluntas agendi aliquid, unde liberum est abstinere*, definitio est peccati, prout ab Adamo primitivus commissum est, non prout à nobis originaliter contrahitur; *alioquin originale non esset in parvulis, qui nondum voluntatis utuntur arbitrio.... Origine tamen etiam hujus peccati descendit à voluntate peccantis (Adami) fuit enim Adam, & in illo fuimus omnes, secundum feminalem rationem. Perit Adam, & in illo perimus omnes.* Et rursus l. 15. de Civit. c. 14. *Omnes fuimus in illo uno, quando omnes ille unus corruptus.* Quod explicans D. Anselmus l. de conceptu virgin. c. 7. *In Adam (inquit) omnes peccavimus, quando ille peccavit; non quia tunc peccavimus ipsi voluntate nostrâ, in voluntate ipsius moraliter existente (quia nondum eramus) sed quia de illo futuri eramus. Et tunc facta est necessitas ut cum essemus, peccaremus. Quia per unius inobedientiam peccatores constituti sumus multi, id est justitiâ debitâ nudati. Quia, ut ait c. 26. per originale aliud intelligere nequeo, nisi... factam per inobedientiam Adæ justitiâ debitâ nuditatem.*

Itaque in Adam fuimus omnes, non quia omnium nostrum voluntas constituta fuit in voluntate Adami (hoc enim nullibi dicit Augustinus, uti nec Scriptura, nec alii Patres) sed sicut lib. 4. op. imperf. contra Julian. n. 104. exponit, eo modo quo Apostolus Hebr. 7. 10. dicit, *filium Israël Levi in lumbis Abraham patris sui fuisse, quando est ille decematus; & ideò etiam istum in illo fuisse decematum.* Sicut enim quia Levi erat in lumbis

Abrahæ, dum Abraham Melchisedech decimas dedit, Abrahamo dante decimas, Levi, & cæteri, seminaliter existentes in lumbis ejus, decimas præstiterunt; sic intelligere debemus, in lumbis Adam peccatis fuisse omnes qui ex illo fuerant per carnis concupiscentiam nascituri. Et ideo Adam peccante, in illo omnes peccaverunt, & pereunte Adam, in illo omnes perierunt. . . . Sed peccatis, inquit, alienis non utique perire debuerunt. *Aliena sunt, sed paterna sunt; ac per hoc jure seminationis, atque germinationis (non dicit, jure pacti, seu constitutionis voluntatis ipsorum in voluntate Adami) & nostra sunt.* Similiter l. 4. n. 105. *Fixa & inconcussa sit ista sententia, quia illius culpa (Adami scilicet) mors omnium est, & in illo omnes perierunt. . . . Hoc asserenti Ambrosio, dicit (Juliane) & isti ergo suam voluntate peccaverunt, quos in illo periisse dicit, qui suam voluntate peccavit. Sed poterat Ambrosius hoc intelligere quod non potes, non hoc dicit propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis unde omnes futuri erant; secundum quam originem omnes in illo uno erant, & hi omnes unus ille erant, qui in seipsis nulli adhuc erant. Secundum hanc originem seminalem etiam Levi tunc decimatus ostenditur, non in seipso, sed in illo, in cujus fuit lumbis; nec voluit, nec noluit decimari, quoniam nulla ejus voluntas erat, quando secundum substantiam suam nec ipse adhuc erat: & tamen, secundum rationem seminis, non mendaciter, nec inaniter dictum est, quod ibi fuit, & decimatus est. Unde ab hac decimatione filiorum Abrahæ, qui erant in lumbis ejus, quando Melchisedech Sacerdoti decimas dedit, ille solus Sacerdos exceptus est, cui dictum est, Tu es Sacerdos in æternum. . . . Qui licet sit etiam ipse secundum carnem semen Abrahæ (eò quod Virgo Maria, de qua carnem sumpsit, ex ipso semine propagata est) non tamen est obnoxius eidem semini, qui virili non est conceptus ex semine, liber à nexu feminæ concupiscentiæ.*

35 Ad ista Augustini testimonia reflectant Neoterici, & videant eos à se leviter nimis Novatores vocari, qui censent opinionem (affirmantem parvulorum nondum natorum, sed post multa sæcula futurorum voluntates, ex pacto supradicto in Adami voluntate moraliter extitisse, dum primum peccavit) ab Augustino alienam esse. Si enim ea in opinione Augustinus fuisset, mentionem illius tunc non omisisset, dum usus illius maxime (si unquam) necessarius ipsi erat ad refellendam Juliani objectionem, ad quam citato n. 105. respondet. Enimvero quænam illa Juliani objectio? En tibi: Cum dixisset Augustinus, per unum Adæ voluntatem malam, omnes in eo peccasse, quando omnes in illo unus fuerunt. Contra hoc Julianus sic arguit: Si omnes in illo unus fuerunt, quomodo omnes per ejus voluntatem malam peccaverunt, cum isti omnes, quos in illo fuisse dicit, suam potuerunt voluntate peccare? . . . Habuerunt ergo parvuli voluntatem, non solum an-

Tom. I.

tequam nascerentur, verum antequam proavi eorum generarentur; & isti sunt electionis arbitrio priusquam substantia eorum semina condarentur. Quod aded absurdum Julianus esse censebat, ut inter commenta Orgius & Thyrsis aptiora quam literis reponeret, fuitque istud potissimum ipsius contra peccatum originale argumentum.

Numquam magis opportuna esse potuit, 36 quam tunc, responsio Assertorum pacti memorati, quod utique tunc voluntates futurorum physicè quidem non fuerint, dum physicè ipsi nondum existebant; fuerint tamen moraliter, antequam essent physicè, vi pacti cum Adamo initi, quo Deus voluntates ipsorum in Adami voluntate moraliter constituit. Sed merito Augustinus à simili responsione abstinuit. Eam quippe Julianus irritasset, commentisque Orgiorum & Thyrsorum accentuisset; uti Dominicus Soto (profectò non Novator ipse) l. de nat. & grat. c. 10. pactum illud irridet. Est enim fabula, inquit. Saltem est inventio nova, quæ cum fundata non sit in natura rei, Scripturæ vel Patrum autoritate probanda est. Nullam verò pro ea Scripturæ vel Patrum autoritatem afferunt Patroni illius, quæ mereatur attendi, prout infra ostendemus. Nec eam ratione naturali probare possunt: cum peccatum originale, omnium confessione, superet captum rationis nostræ, nec illud ratio naturalis assequatur, sed fides credat. Unde dum Neoterici aiunt, peccatum originale per constitutionem voluntatis parvulorum in voluntate Adami facile explicari, constitutionem suspectam reddunt, quod aliena sit à veritate, sicut & ab Augustini mente: utpote qui l. 1. de nupt. & concupisc. & aliis sexcentis locis dicit, quod peccatum originale non facili ratione indagatur, nec sermone explicatur.

Non videtur tamen verum quod per consti- 37 tutionem voluntatis parvulorum in voluntate Adami facile explicetur originale peccatum; imò per eam magis intrinseci obscurarique videtur, ob difficultates quas constitutio illa involvit. Nam imprimis modus legitimus explicandi peccatum originale talis esse debet, ut verum sit, peccatum istud parvulis nullo modo voluntarium esse voluntate propriâ & personali, sed alienâ Protopatris, prout hæcenus in Ecclesia traditum fuit creditumque. At si propriæ voluntates parvulorum verè in Adami voluntate constitutæ fuerunt, dum ipse peccavit; verè tunc extiterunt, saltem moraliter. Ergo parvuli tunc verè moraliter peccaverunt voluntate propriâ, etsi non physicè, illudque Adami peccatum ipse tunc moraliter voluntarium fuit voluntate propriâ, utpote tunc moraliter existente; quemadmodum in casu quo matrimonium per procuratorem vel procuratores contrahitur, licet physicè tunc non contrahatur voluntate propriâ (utpote physicè tunc aliquando non existente) moraliter tamen propriâ contrahentium voluntate

Iiii 2

38 contrahitur, utpote in voluntate procuratoris moraliter existente. Sed & ratio propter quam Assertores pacti cum Adamo initi, peccatum originale explicant per constitutionem voluntatis parvulorum in voluntate Adami, id ipsum confirmat; idèd namque peccatum originale sic explicant, ut parvulis voluntarium sit intrinsecè, non extrinsecè dumtaxat: siquidem adèd certum putant, peccatum illud debere ipsis esse intrinsecè voluntarium, ut aliqui ex ipsis doceant hæreticum esse, asserere, quòd solùm sit voluntarium extrinsecè. Verùm hæresis ista fictitia est; quamvis enim peccatum originale sit parvulis intrinsecum, non idèd est ipsis intrinsecè voluntarium; nec hoc quisquam sanctorum Patrum, veterumvè Theologorum hæcenus requisivit. Nec conceptibile est quomodò peccatum originale parvulis esse queat intrinsecè voluntarium, nisi voluntarium sit voluntate propriâ & personali: utpote quæ sola parvulis est intrinseca. Igitur dum asserunt peccatum originale parvulis esse debere voluntarium intrinsecè, eo ipso asserunt ipsis esse voluntarium voluntate propriâ. Quod tamen asseri non potest.

39 Nec solam illam difficultatem, sed & aliam secum affert opinio illa, eamque vix, aut ne vix quidem extricabilem. Vix enim, aut ne vix quidem conceptibile est quomodò constitutio illa voluntatis parvulorum in voluntate Adami, in ordine ad peccandum, absque proprio & personali parvulorum consensu fieri queat. Nec videtur magis comprehensibile, quòd voluntas parvulorum, nonnisi post multa annorum millia futurorum, in primi hominis voluntate, ab ipso mundi exordio, in ordine ad peccandum, moraliter constitui, atque existere potuerit; quam quòd parvuli illi, absque constitutione illa, ab ipso mundi exordio peccare potuerint, peccatumque deinde contrahere. Unde cùm peccatum istud non admitteremus, nisi fides cogeret; nec constitutionem illam, fide non docente, admittere debemus.

40 Enimverò vel constitutio illa, absque proprio parvulorum consensu facta, ad ipsos derivare potest originale peccatum, independentè à carnali seu feminali processione ab Adamo, vel nonnisi dependentè ab ea? Neutrum dici potest. Non primum, quia aliàs Deus, absque proprio consensu nostro, voluntates nostras in cujuscumque hominis voluntate, in ordine ad peccandum, constituere posset, istiusque hominis peccata deinde nobis ad culpam & damnationem imputare. Quod si possibile foret, nullus posset non anxari de salute sua, quàmlibet alioqui moraliter certus se sanctè vivere. Si enim id à Deo fieri posset, unde sciri posset factum non esse? Nemo ergo scire posset, voluntatem suam in alterius hominis voluntate, in ordine ad obedientiam & inobedientiam, ac per consequens in ordine ad salutem & damnationem, sic constitutam non esse, ut ipso peccante, & pereunte, & ipse peccaret, periretque. Quem verò anxiam

non efficeret talis assertio?

41 Secundum etiã dici non potest; si enim constitutio voluntatis parvulorum in voluntate Adami, ad ipsos derivare non posset originale peccatum, nisi dependentè à carnali seu feminali processione ab Adamo; nec sola carnalis ab Adamo processio ad derivationem istam sufficiens esset; nec sola constitutio voluntatis parvulorum in voluntate Adami; sed necessaria foret utriusque conjunctio. Tam verò incomprehensibile videtur, per constitutionem illam ad parvulos derivari peccatum originale, dum ei conjungitur propagatio carnalis ab Adamo, si hæc sola insufficientis sit ad derivationem peccati; quàm peccati derivationem fieri per constitutionem illam solam.

Denique vel injustitia non est in eo quòd anima (licèt aliqui innocens) sine intrinseco consensu suo hodie uniatur corpori, ex vitio Adami semine procreato, unitaque per illud vitietur, & ad ipsam originale peccatum derivetur; vel injustitia est in eo quòd voluntas istius animæ, sine intrinseco consensu suo sic constituatur in voluntate alterius, v. g. Adami, ut ipso peccante ac pereunte, & ipsa peccare perireque censetur. Tametsi enim peccatum formale non sit in corpore, per corpus derivari potest, de factoque juxta SS. Patres derivatum est in animam. Nec ad hoc necesse est quòd corpus sit actus liber infantis: cùm sine intrinseco actu libero infantis ad ipsum derivari queat Adami peccatum; sicut sine intrinseco actu libero voluntatis, voluntas ipsius in Adami voluntate, in ordine ad contrahendum Adami peccatum, collocari potuit.

42 Meritò ergo ad constitutionem illam voluntatis posterorum in voluntate Adami nusquam recurrit Augustinus ad refellenda Pelagianorum contra originale peccatum argumenta. Eò certè non recurrit loco n. 34. relato, ubi maxime recurrere oportebat, si constitutionem illam Augustinus ad salvandum parvulorum voluntarium necessariam censuisset. Propter quid ergo peccatum originale ad parvulos derivatum asserit? & quo jure? *Jure (inquit) seminationis.* Et iterùm: *Non propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis, unde omnes futuri erant; secundum quam originem (non dicit secundum pactum constitutum voluntatis ipsorum in voluntate Adami) omnes in illo uno radicaliter & feminaliter erant, & hi omnes unus illo erant, qui in seipsis formaliter nulli adhuc erant.* Et attende similitudinem quã id explicat prorsus independentè à pacto illo: *Secundum hanc originem seminalem etiam Levi tunc decimus ostenditur (dum Melchisedeche Abtaham decimas dedit) non in seipso, sed in illo, in cujus fuit lumbis (non dicit in cujus voluntate fuit voluntas ipsius) & quamvis Levi tunc nec voluit nec noluit decimari, quoniam nulla ejus tunc voluntas erat, quando secundum substantiam suam nec ipse adhuc erat; tamen secundum rationem seminis non mendaciter... dictum est, quòd ibi fuit, & decimus*

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 623

est. Solum Christum ab hac decimatione filiorum Abrahæ excipit; non quia voluntas ipsius constituta non fuit in voluntate Abrahæ, cum nec voluntas Levi, nec aliorum Abrahæ filiorum in Abrahæ voluntate constituta fuerit; sed quia licet sit etiam ipse secundum carnem semen Abrahæ (eò quod Virgo Maria, de qua carnem sumpsit, ex ipso semine propagata est) non tamen est obnoxius eidem semini, qui virili non est conceptus ex semine, liber à nexu seminariis concupiscentiæ.

[44] Eadem ratione l. 2. de peccat. merit. c. 25. l. 1. de nupt. & concupisc. c. 12. & 24. l. 2. contra Julian. c. 4. & l. 5. c. 15. probat Christum originale non contraxisse peccatum, sicut & Leo Magnus ferm. 3. de Nativit. dicens: *Solus inter filios hominum Dominus Jesus innocens natus est, quia solus sine carnalis concupiscentiæ pollutione conceptus.* Unio itaque humanitatis cupi Verbo non est ratio hujus proxima, sed remota dumtaxat.

45 Indubitata ergo Patrum sententia est, peccatum originale per concupiscentiam seu feminalem generationem (quæ sine concupiscentia naturaliter non fit) ab Adam in posteros derivari. Siquidem Adam occultâ tabe carnalis concupiscentiæ sua tabescit in se omnes de sua stirpe venientes, inquit Augustinus l. 1. de peccat. merit. c. 9. *Hæc concupiscentia* (inquit l. 1. de nupt. & concupisc. c. 23.) ... peccati vinculum generatione trajicit in posteros.

46 Et ideò l. de spir. & lit. c. 15. dicit, quòd peccatum originale contrahitur per carnem, per eamque animæ refunditur: *Habent parvuli originale, non per animam, sed per carnem utriusque contractum, animæque refusum.* Quia scilicet anima contagio ejus obruitur, cum membris corporis inseritur. L. 10. in Genes. c. 16. Idque Spiritus sanctus iniquat Job. 14. cum dicit: *Quis potest facere mundum de immundo conceptum semine?* quia hoc dicendo, immunditiam hominis provenire dicit ex immunditia feminis.

47 Nec refert quòd peccatum originale, seu ejus culpa, non fit in femine. Quia, ut S. Thomas ait q. 81. a. 1. ad 3. *etsi culpa non fit actu in femine, est tamen ibi virtute humana natura, quam concomitatur talis culpa.* Addit verò a. 2. *Sicut originalis justitia traducta fuisset in posteros simul cum natura; ita etiam inordinatio ei opposita.* Per quid? Respondet art. 4. *Per feminalem rationem, quia peccatum originale à primo parente traducitur in posteros... per virtutem activam in generatione.* Et quænam est ista virtus activa? Ratio seminalis nihil aliud est quam virtus activa in generatione. Propterea ergo in semine corporali est peccatum originale sicut in causa instrumentali (ait q. 83. a. 1.) eò quòd per virtutem activam feminis traducitur peccatum originale in prolem simul cum natura humana. Sicut enim originalis justitia traducta fuisset in posteros simul cum natura (ait q. 81. a. 2.) ita etiam inordinatio ei opposita. Quia verò carnalis generatio per vir-

ritem seu motionem feminis naturaliter non fit sine concupiscentia, seu libidine; ideò q. 82. a. 4. ad 3. dicit, quòd *libido transmittit peccatum originale in prolem.* Et q. 4. de malo, *concupiscentia, secundam quod est in patre, est causa originalis peccati,* quatenus scilicet per eam fit decisio feminis, per cujus activam virtutem natura communicatur humana per peccatum primi parentis vitata, justitiæque originali spoliata ut supra. Nam quia justitiam originalem primus homo pro tota posteritate sua acceperat per generationem feminalem traducendam, dum eam, peccando, sibi, totique perdidit posteritati, istius justitiæ defectus eo modo traducitur in posteros, quomodo traducitur humana natura, q. 4. de malo a. 1.

Itaque primus homo peccando naturam infecit, vitavit, maculavit humanam (quæ tota originaliter & radicaliter in ipso continebatur) & quia ista est natura quæ per feminalem generationem communicatur, natura infecta per generationem communicata inficit personam ejus cui communicatur. Et hoc est quod pulchrè declarat S. Anselmus l. de conceptu virgin. c. 22. dicens: *In Adam erat natura, extra quem de illa nihil erat. Est indata justitiâ quam habebat, & eâ semper (nisi adjuta) careret. Hæc ratione, quia natura subsistit in personis, & persona non sunt sine natura, fecit natura personas infantium peccatrices. Sic spoliavit persona naturam bono justitiæ in Adam; & natura, egens facta, omnes personas, quas ipsa de se procreat, eadem egestate peccatrices & injustas facit.*

Similiter S. Bonaventura Breviloquii cap. 6. 49 *Modus traditionis culpa originalis videtur essentialis: quia licet anima non sit ex raduce, originalis tamen culpa ab anima Adæ transit ad animas posterorum, mediante carne per concupiscentiam generatâ; ita quòd sicut ab anima peccante infecta fuit caro Adæ, & prona facta ad libidinem; sic caro per libidinem seminata, & secum trahens affectionem vitiosam, inficit & vitiat animam. Quæ quidem infectio vitiosa in anima non tantum est pœna, sed etiam culpa. Et sic persona corrumpit naturam, & natura corrupta corrumpit personam, salvâ in omnibus divinâ justitiâ, cui nullo modo potest imputari infectio anima, licet eam creando infundat, & infundendo uniat cum carne infecta.*

Sed quaerit V. Beda l. variar. qq. q. 14. *quære anima originale peccatum imputatur, cum nova & munda à Deo procreetur?* Respondet, quia ipsa corpori in eadem persona uniat, & ab eo hac consuetudine & unione corrumpitur. Ut si quis bonum semen in terram mittat, & postea non fructum bonum, terra commixtione, sed zizania referat.

CAPUT V.

Traductio peccati originalis naturaliter fit, non liberè & voluntariè libertate & voluntate posterorum; tamen non fiat nisi dependen-

ter à libertate & voluntate Protoparentis.

51 Sequitur ex dictis precedenti capite. Fit enim per feminalem generationem, quæ naturalis est, non voluntaria nec libera iis qui generantur. Fit (ait Augustinus l. 2. op. imperf. contra Julian. num. 177.) eo modo quo traductio podagra à patre in filios: *Siquis in temperantia sibi podagram faciat, eamque transmittit in filios, quod sæpe contingit, nonne recte dicitur in eos illud vitium de parente transivisse, ipsos quoque hoc in parente fecisse, quoniam quando ipse fecit, in illo fuerunt, ac sic ipsi atque ille adhuc unus fuerunt? Fecerunt ergo, non actione hominum, sed ratione jam seminum. Quod ergo aliquoties invenitur in corporis membris, hoc in illo illius primi Genitoris antiquo magnoque peccato, quo natura humana universa vitata est, factum esse noverat, qui... dicebat, per unum hominem peccatum intravit in hunc mundum... & ita in omnes homines pertransiit, in quo omnes peccaverunt.* Fit proinde naturaliter, uti declarat l. 13. de Civit. Dei c. 20. Pro magnitudine quippe culpe illius naturam damnatio mutavit in pejor, ut quod penaliter præcessit in hominibus primis, etiam naturaliter sequeretur in nascentibus cæteris. Unde S. Anselmus loco citato c. 7. *In Adam omnes peccavimus, quando ille peccavit; non quia tunc peccavimus ipsi (quia nondum eramus) sed quia de illo fuimur eramus. Et tunc facta est illi necessitas, ut, cum essemus, peccaremus: quia per unius inobedientiam peccatores constituti sunt multi.* Et S. Thomas q. 81. a. 1. *Inordinatio qua est in isto homine ex Adam generato, non est voluntaria voluntate ipsius, sed voluntate primi parentis, qui movet motione generationis omnes qui ex ejus origine derivantur; sicut voluntas anima movet omnia membra ad actum... Et sicut peccatum actuale, quod per membrum aliquod committitur, non est peccatum illius membri, nisi in quantum illud membrum est aliquid ipsius hominis, propter quod vocatur peccatum humanum; ita peccatum originale non est peccatum hujus persona, nisi in quantum hac persona recipit naturam à primo parente. Unde & vocatur peccatum natura, secundum illud Ephes. 2. *Eramus natura filii iræ.* Nec solo illo loco peccatum originale esse dicit peccatum natura, actuale vero peccatum persona, sed & l. p. q. 100. a. 1. l. 2. q. 80. a. 1. q. 82. a. 1. ad 2. 3. p. q. 8. a. 5. ad 1. &c. Quia scilicet est voluntarium voluntate Adami tantum l. 2. q. 81. a. 1. q. 82. a. 1. ad 2. 2. q. 108. a. 4. 3. p. q. 84. a. 2. ad 3. ubi sic: *Peccatum originale non est nostram voluntate commissum, nisi forte in quantum voluntas Ada reputatur nostra, secundum modum loquendi, quo Apostolus dicit Rom. 5. in quo omnes peccaverunt, pro quanto scilicet tota natura humana, secundum seminalem rationem, erat in lumbis ejus, sicut Levi in lumbis Abraham, & sic omnes eramus in Adam tamquam primo principio generationis humanæ, sicut mul-**

ta membra sunt in uno corpore, uti cum S. Augustino, S. Anselmo, & aliis Patribus, explicat S. Thomas q. 81. a. 1. & 3. Unde Reverendissimus D. Paschalis, Motulanensis Episcopus, hæc membrorum similitudine, à S. Thoma mutuata, in Concilio Tridentino optime explicavit modum, quo infantes, libertatis & rationis expertes, sine motu propriæ voluntatis peccatum originale contrahunt; quemadmodum enim membra nostra, tametsi libertatis ac rationis expertia, verè dicuntur delictum ex eo patrare, quòd ad opus divinam lege prohibitum moventur ab imperante animi facultate; non aliter dicti infantes, etiam si de se nihil voluntariè commiserint, verè tamen dicuntur in Adamo peccasse, quatenus is qui naturam humanam in sua fecunditate integrè continebat, suaque in electione bonum malumque illius naturæ statum continebat, effecit per voluntarium delictum, ut universa sui generis posteritas cum originali illa macula atque perversione nasceretur, naturam ab ipso contaminatam per generationem accipiendo, à naturaque in personas maculam consequenter derivando. Justitiam quippe originalem (in cuius privatione macula illa consistit) eo ferè modo Deus Adamo concesserat, quo Rex oppidum alicui subdito hæc lege concessisset, ut illud tam ipse quam ipsius posteri beneficiario jure, velut hereditario, possiderent, dummodò à fide Principis non descisceret; ubi verò descisceret, oppidi possessione universa cum ipso progenies spoliaretur. Quo casu (ipso desciscente) progenies justè conqueri non posset, spoliata se esse oppidi illius possessione: cum Regi potius gratias agere deberet, quòd ob factam primo parenti suo liberalem oppidi donationem, posteros omnes hæreditarie illius ditionis capaces, & quasi jus ad rem sub dicta conditione habentes reddidisset. Sic peccati propagationem Tridentino in Concilio explicatam fuisse narrat Pallavicinus l. 7. Histor. Trid. c. 8. num. 5.

Sed difficultas est 1°. quomodò à parentibus, ab originali peccato per baptismum mundatis, peccatum originale per carnalem generationem in filios traducatur? 2°. quomodò sine actu libero voluntatis parvulorum: cum peccatum omne esse debeat voluntarium?

Ad primam difficultatem respondet Augustinus serm. 174. de verb. Apost. hoc idè esse quia parentes baptismo mundati sunt spiritu, sed filios generant carne, non spiritu. Ex eo proinde quod regenerati sunt non generant, & ut ait l. 2. de peccat. merit. c. 27. non ex primitiis novitatis, quæ renovati sunt, sed ex reliquiis veteritatis (concupiscentiæ utique, quam justis cum justitia sua retinent) carnaliter gignunt. Et idè filii ex patrum vetustate tui vetusti, & in peccati carne propagati, ad evadendam damnationem indigent Sacramento spiritualis regenerationis.

Ad secundam difficultatem, Assertores pa-

Et (de quo supra) respondent, peccatum originale parvulis quidem non esse voluntarium voluntate propria, physice existente; esse tamen ipsi voluntarium voluntate propria, seu ipsis intrinsecâ, moraliter existente: utpote per pactum illud in Adami voluntate moraliter constitutâ. Verum istud est paradoxum in Theologia Sanctorum, imò & in Ecclesia Dei, in qua hæc tunc creditum est peccatum originale parvulis voluntarium non esse voluntate propria, sed alienâ. Unde nullibi Augustinus, vel quisquam alius SS. Patrum, dicit, parvulos in Adam fuisse secundum voluntates suas, sed secundum propaginem carnis, tamquam in radice ibi eramus, ait Augustinus serm. 294. secundum rationem seminis, secundum originem seminis, ut supra num. 34. in Adami natura illa insita, in qua eos gignere poterat. L. 3. de peccat. merit. c. 7. Sicut Levi fuit in lumbis Abrahæ. L. 4. op. imperf. contra Julian. n. 104.

CAPUT VI.

Satis objectionibus Neotericorum existimantium, peccatum originale absque pacto supra dicto explicari non posse.

55 **O**bjicies 1°. pactum illud constare ex Genes. 17. ubi dicitur: *Masculus cujus præputii caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illius de populo suo, quia pactum meum irritum fecit.* Quod pactum? Non circumcisionis, quam si parvulus non suscepit, nulla culpa est ipsius, sed majorum, qui eum circumcidere non curarunt, inquit Augustinus l. 16. de Civit. c. 17. ubi propterea per pactum illud, quod ipse testamentum vocat, illud intelligit, quod factum est ad hominem primum: *Etiâ parvuli, non secundum vitam suam proprietatem, sed secundum communem generis humani originem, omnes in illo uno testamento Dei dissipaverunt, in quo omnes peccaverunt... Testamentum autem primum, quod factum est ad hominem primum, profecto illud est: quâ die ederitis, morte moriemini.*

56 **M**irum est viros acutissimos in ista Augustini expositione non animadvertisse, vanam esse suam objectionem: utpote quam Augustinus manifestè solvit, pactum illud, seu testamentum, exponendo, non de pacto, quo Deus posterorum voluntates in Adami voluntate constituerit (pactum quippe istud per Adæ peccatum irritatum seu dissipatum non fuit, sed impletâ conditione potius stabilitum & completum) sed de præcepto Dei factio ad hominem primum... *quâ die ederitis, morte moriemini;* idque juxta usitatam S. Scripturæ phrasim, secundum quam pactum seu testamentum Dei dissipare, nihil aliud est nisi transgredi legem vel præceptum Dei (cujus observatoribus vitam Deus promittit æternam) uti videre licet Exodi 19. & 31. Levitici 26. &c.

57 **O**bjicies 2°. illud Osee 6. *Ipsi sicut Adam transgressi sunt pactum meum, ibi prævaricati*

sunt in me. Super quo Hieronymus: *Imitati sunt Adam: ut quod ille in Paradiso fecerat, pactum meum, legemque præteriens, isti in terra facerent.*

Vana pariter objectio: quia etiam per pactum Hieronymus intelligit legem suprascriptam, uti significat ista conjunctio, *pactum legemque*; vox namque posterior prioris est explicatio. Et quo fundamento commentitiam conventionem suam Adversarii intelligunt, cum nullo Scripturæ testimonio per pactum intelligi demonstretur, nec de ea à Patribus exponatur?

Objicies 3°. *Ideo per unum hominem peccatum intravit in mundum, & in omnes homines pertransiit, quia omnes transgressi sunt pactum, seu præceptum, in quacumque hora comederis, morte morieris.*

Nec ista objectio umbram habet soliditatis. Concedo namque totum. Quid inde? Nihil. Non enim dicit Apostolus, nec Augustinus, aut Basilius, nec quisquam ex Patribus, omnes idè præceptum istud transgressos, quia voluntas omnium in Adami constituta erat voluntate. Aliam rationem propter quam omnes in Adam transgressi sunt præceptum illud, Augustinus adfert serm. 294. quia secundum propaginem carnis in illo eramus omnes, antequam nati essemus, tamquam in parente, tamquam in radice ibi eramus. Apostolus (inquit l. 4. op. imperf. in Julian. n. 104.) dicit, *in quo omnes peccaverunt... non propter arbitrium singulorum, sed propter originem seminis, secundum quam originem omnes in illo eramus.*

Objicies 4°. Augustinus l. 3. de peccat. merit. c. 7. dicit: *Omnes in Adam tunc peccaverunt, quando in ejus natura illa insita, in qua eos gignere poterat, omnes ille unus fuerunt.* Ergo omnium hominum voluntas moraliter fuit in voluntate Adami.

Prorsus nulla est consequentia. Neque enim Augustinus dicit omnes in Adam fuisse secundum voluntatem (imò id negat loco proxime relato) sed secundum naturam. Nihil ergo consideratione dignum, pro suo illo pacto, ex Scriptura, nihil ex Patribus habent Neoterici. Quod nihil etiam à ratione, sequentium objectionum solutio manifestabit.

Objicies ergo 5°. Naturam peccati originalis sic explicare debemus, ut peccatum istud parvulis sit aliquo modo voluntarium (cum hoc sit de ratione omnis peccati.) Sed si voluntas ipsorum in Adami voluntate constituta non fuerit, non apparet quomodo peccatum originale sit vel fuerit ipsis voluntarium.

Nego subsumptum, quia peccatum originale parvulis esse non debet voluntarium voluntate propria, & intrinsecâ, sed extrinsecâ & alienâ, uti supra ostendimus ex Augustino, qui & illud ipsum confirmat l. 6. contra Julian. c. 9. ubi ad istud Juliani argumentum: *Quomodo peccatum persona illi justè possit adscribi, quæ nec voluit peccare, nec potuit, propria scilicet voluntate?* Respondet: *Aliud est*

perpetratio propriorum (ad quam propria requiritur voluntas) aliud alienorum contagio peccatorum (ad quam voluntas sufficit aliena) ...

Audi Apostolum hoc breviter explicantem, qui unum dixit fuisse, in quo omnes peccaverunt, quia secundum rationem seminis in illo uno omnes unus fuerunt. Cumque instaret Julianus: Qui fieri potest, ut res arbitrii conditio seminum misceatur? Respondet: Si fieri non possit, non esset unde parvulos, nondum de corpore egressos, mortuos diceremus. ... Quid à me queris, quo sit factum modo, cum videas factum esse quocumque modo, si Apostolo credas aliquo modo, qui de Christo, & de his pro quibus mortuus est Christus, meminisse potui nullo

61 *modo. Et l. 4. op. impetif. in Julian. n. 104. dicit, omnes in Adam peccasse, sicut Levi decimatus est in Abraham, in cuius lumbis erat, ut Apostolus dicit Hebr. 7. licet voluntas Levi in Abrahami voluntate constituta non fuerit. Quo exemplo sic insurgit in Julianum: Huc (Apostolo utique) calumniare cecā loquacitate, & dic, si audeas: Cum pater Abraham voluntate suā decimatus fuerit, quomodo potuit per illius voluntatem sibi extrinsecam decimari, hoc est decimas dare Levi, cujus voluntas nulla erat, quia omnino ipse nonnatus erat? Eā ratione quippe, vel potius huc errore (nota bene) dicitis & noveris: Cum primus homo voluntate peccaverit, quomodo potuerunt per ejus voluntatem simul in illo peccare, qui suam nonnati habebant, quia per substantiam suam nulli adhuc erant? Imò desine vana garrere, & omnes qui, nondum nati, nihil per proprias voluntates agere poterant boni, vel mali, in uno potuisse peccare, in quo per rationem seminis erant, quando ille propria voluntate peccatum illud grande peccavit, naturamque in se vitiosam, mutavit, obnoxiam (excepto uno homine, qui ex ipso quidem semine, non tamen seminali ratione procreatus est) si potes, intellige; si non potes, crede.*

62 *Objicies 6°. Omnes auctoritates, quas preferimus, aliud non evincunt, quam quod physicè & denominatione physicè intrinsecā non peccaverimus in Adam, quando ipse actu peccavit, & nos physicè non eramus; non verò quòd moraliter, & denominatione moraliter intrinsecā tunc non peccaverimus, quando moraliter eramus, & voluntas nostra moraliter actu, & non moraliter potestate dumtaxat, erat in voluntate Adami. Aliàs in Adamo solum peccavisset potestate, seu possibiliter; cum tamen Scriptura, Concilia & Patres non dicant: in quo omnes peccare potuerunt, sed, in quo omnes peccaverunt.*

Respondeo allatas auctoritates profus evincere, nos in Adamo non peccasse voluntate nostrā intrinsecā, seu actuali & personali, sive physicā, sive morali, sed voluntate Adami personis nostris extrinsecā dumtaxat, sicut Levi in Abrahamo decimatus non fuit voluntate suā intrinsecā, sive physicā, sive morali, sed Abrahami dumtaxat sibi personaliter considerato extrinsecā. Omnes nihilominus verè

peccavimus in Adam, sicut Levi verè decimatus est in Abraham (ut unumque enim testatur Apostolus, & verum est testimonium ejus.) Sed quia in Adam non peccavimus peccato actuali, sed originali dumtaxat, nec peccato personæ, sed naturæ; ad hoc necessaria non fuit voluntas nostra actualis & personalis, sive physica, sive moralis; sed originalis dumtaxat, sive Adami ut originis & primi principii totius naturæ, uti sanctos Doctores vidimus asserere.

Objicies 7°. Peccatum originale inest unicuique proprium. Tridentinum sess. 5. can. 3. Igitur est unicuique voluntarium voluntate intrinsecā seu propriā.

Negant consequentiam Patres omnes, negat & mundus totus. Quia idè inest unicuique proprium, quia inest unicuique propria concupiscentia cum privatione debitæ justitiæ originalis (peccatum quippe originale, in hoc homine, vel illo, nihil aliud est quam concupiscentia cum carentia justitiæ originalis, ait S. Thomas q. 4. de malo a. 2.) quæ cum inest unicuique propria, tamquam peccatum originale, non actuale, tamquam peccatum naturæ, non personæ, ad id non requiritur voluntas propria, sed originis & principii totius naturæ, ut dictum est.

Objicies 8°. Nulla est ratio, quare primum Adæ peccatum ad nos transferatur, potius quam cætera ipsius peccata, vel etiam peccata proximorum parentum nostrorum, nisi quia voluntates nostræ in Adami voluntate constitutæ fuerunt in ordine ad primum peccatum, non in ordine ad reliqua, nec constitutæ fuerunt in voluntate proximorum parentum nostrorum.

Nego antecedens. Ratio namque est quia illud solum peccatum ad nos traducitur, per quod deperditum est donum justitiæ originalis, Adamo pro tota natura humana concessum, prout communis est sensus fidelium; justitiæ verò originalis per solum primum peccatum ipsius deperdita fuit, non per alia; nec per proximorum parentum peccata: utpote qui sicut ad nos transmittere non potuerunt originalem justitiā (quam nunquam habuerunt, nec Adam habuit post primum peccatum) ita nec illius privationem.

Objicies 9°. Peccatum originale, quod inest unicuique proprium, non est actuale, sed habituale. Atqui peccatum habituale, parvulis non inesset, nisi in Adamo moraliter actu peccavissent. Cum peccatum habituale proprium, vel sit ipsum actuale proprium moraliter perseverans, vel effectus ipsius.

Respondeo peccatum originale, quod inest unicuique proprium, esse quidem habituale, non tamen causatum à propria voluntate actuali seu personali parvulorum, etiam morali, sed ab eorum voluntate originali, sive à voluntate originis ac principii naturæ quam à primo parente acceperunt, debitā justitiā originali, sive debitā ad Deum subiectione privatam,

tam, & idem naturam acceperunt à Deo aver-
sam & peccatricem; in qua aversione pecca-
tum originale formaliter consistit, & non in
privazione aliorum bonorum, quibus privant
pœnalitates, quæ in Christi, & B. Virginis hu-
manitate fuerunt; & idem ipsæ non fuerunt
peccatum, licet fuerint effectus peccati primi
parentis.

66 Objicies 10°. Actus voluntatis Adæ ita est
præteritus, ut nec physicè nec moraliter am-
plius sit, utpote per Adæ pœnitentiam retra-
ctatus. Ergo peccatum originale hodie dici
nequit parvulis voluntarium actu illo volunta-
tis Adami. Solum proinde dici potest volun-
tarium actu voluntatis parvulorum moraliter
existente in voluntate Adami. Argumentum
istud (sicut & præcedentia) nimis probat,
ducitque ad præcipitium, ad negandum uti-
que cum Pelagianis originale peccatum. Un-
de nego consequentiam. Si enim peccatum ori-
ginale hodie censeatur nequeat voluntarium actu
voluntatis Adami, eò quod actus voluntatis
Adami hodie nec physicè nec moraliter am-
plius sit; nec censeatur poterit voluntarium actu
voluntatis parvulorum, moraliter existente in
voluntate Adami: utpote moraliter etiam am-
plius non existente in voluntate Adami. Eò
quod constitutum existere non possit in eo in
quo erat constitutum, si id in quo constitutum
erat amplius non sit, nec physicè nec morali-

67 ter. Aliàs existeret in nihilo. Actus itaque,
quo Adam transgredi voluit Dei præceptum,
adhuc moraliter existit in effectu, quem in
tota causavit natura humana, concupiscentiã
utique, seu conversione ipsius ad bonum com-
mutabile, aversioneque à bono incommuta-
bili, seu privatione debitæ justitiæ originalis,
ut supra. Et sic cessat objectio. Peccatum
namque originale trahunt sine voluntate nas-
centes, etsi peccatum illud exordium non sum-
ferit sine voluntate primi hominis, de quo est
origo humani generis. Quia voluntate primi
hominis factum ad posteros sine voluntate tran-
sit per contagium, ut Augustinus dicit in lo-
cis supra relatis. Sicuti hoc videatur difficile
conceptu, non mirum: cum Augustinus re-
stetur peccato originali nihil esse ad intelligen-
dum secretius. Unde lib. 1. de nupt. & concu-
pisc. c. 19. sic loquitur: *Quod dimissum est in
parente trahitur in prolem miris quidem modis,
sed tamen sit.* Et ser. 294. c. 7. aliàs 14. de verb.
Apost. *Ego istam questionem profundam sentio, &
ad ejus fundum rimandum vires meas idoneas non
agnosco. Libet me & hic exclamare, quod Pau-
lus: ò altitudo divitiarum! parvulus non bap-
tizatus pergit in damnationem (Apostoli enim
verba sunt: „ ex uno in condemnationem „)
non satis invenio dignam causam: quia non in-
venio, non quia non est. Ubi ergo non invenio
in profundo profundum (forte fundum) atten-
dere debeo humanam infirmitatem, non dam-
nare divinam auctoritatem.*

Cum igitur hinc agatur de materia, quam
non solum comprehendere non potest huma-

Tom. I.

na ratio, imò quam justitiæ contrariam exi-
stimaret, nisi fides ipsam corrigeret, rationa-
biliter hinc exigi non potest hoc naturali lumine
manifestum fieri. Satis proinde esse debet ad
utrumque declarari per similitudines supra al-
latas, quas experientia utrumque confirmat,
cum docet, quod parentum inclinationes filii
communicentur, ita ut dum eorum anima
unitur corpori quod à parentibus accipiunt,
affectus concipiant similes affectibus animæ
parentum à quibus procreantur. Quod esse
non posset, nisi parentum affectiones corpori
& parentum, & filiorum certas imprimerent
dispositiones, similibus deinde affectionibus ani-
mam inficientes. Concipiamus ergo Adamum,
cum primum peccavit, tanto impetu se in
creaturarum amorem præcipitasse, ut non suam
dumtaxat animam, sed & corpus suum vitia-
verit, in eo imprimendo vestigia pravæ suæ
ad creaturas affectionis, seipsumque reddidisse
incapacem seminaliter generandi filios nisi simi-
liter vitiatos, & habitualiter affectos; habituali-
ter proinde à Deo aversos, & ad creaturam con-
versos. Dum enim Deus creavit primum homi-
nem, animam ipsius spiritualem uniendo cor-
pori materiali, & volendo ut omnes homines
ex ipso nascerentur, duplici hæc lege creavit,
1^a. ut corpora infantium similia essent corpo-
ribus parentum, & similiter affecta, nisi ordi-
nem illum causa extranea immutaret. 2^a. ut
anima unita corpori, affectiones & inclinatio-
nes haberet correspondentes impressionibus
corporis sui. Hoc supposito utrumque intel-
ligitur, quod infantium animæ per habitua-
lem à Deo aversionem, & dominantem creatu-
rarum amorem corrumpantur, dum corpori
similibus impressionibus corrupto uniantur.

68 Non dicant ergo Neoterici: quæ justitiã in-
nocens anima corpori vitiatò unitur, unita-
que vitiatò, & peccatum originale contrahit
sine actu libero voluntatis suæ: Ista quippe est
objectio Pelagianorum, ducens in præcipitium.
Discant à SS. Patribus actum liberum propriæ
voluntatis solum requiri ad peccatum actuale,
non ad originale. Unde Augustinus citato serm.
294. ait, *infantes trahere reatum originalis
peccati de vita prima, non sua, sed primi pa-
rentis.* L. 4. op. imperf. contra Julian. n. 95.
*Sine propria nascentis voluntate trahitur origi-
nale peccatum.* N. 98. *Hoc peccatum, quod si-
ne voluntate esse non potest, hæret sine voluntate
nascentibus; hæret per contagium, non per ar-
bitrium.* N. 99. *Sine voluntate illius, à quo
est origo nascentium, non est factum originale
peccatum; potuit autem ad alios per contagium
sine voluntate transire, quod non potuit ab illo
sine voluntate committi.* Et l. 5. n. 40. *Origina-
le peccatum etsi trahunt sine propria volun-
tate nascentes; tamen per voluntatem primi ho-
minis ipsa est origo vitiatò.* S. Gregorius l. 9.
Moral. ad ista verba Job: *Multiplicabit vul-
nera mea, etiam sine causa; similiter dicit, quod
perpetua tormenta percipiunt, qui nihil ex pro-
pria voluntate peccaverunt.... Illos districtus*

Kkkk

Judex in aeternum percutit, quos reus arbitri non addicit. S. Prudentius l. de praedestinat. c. 16. *Extra baptismi gratiam morientes, non suo, sed Protoplasti peccato perpetua plebsione damnantur.* Non credunt hoc Pelagiani, ex quorum persona quindecim Episcoporum Byfacenorum, in Sardinia exulum, Synodus, in libello de incarn. & grat. c. 14. obmurmurationes ista referuntur: *Qua iustitia est, ut imago Dei, qua nihil potuit per seipsam delinquere, si non redimatur sanguine Filii Dei, in regnum Dei non permittatur intrare? ... Quam iustitiam Deus iustus infantibus sine peccato natis ingerit poenam, in quibus poena non invenit causam?* Et c. 30. *Quomodo sine baptis- mate mortuos aeternis cruciatibus damnat, cum in eis nullam culpam mala voluntatis inveniat?* Respondent: *Nonne istos inimicos gratiae Dei, nec defensores humani, sed deceptores arbitrii, ad hoc sua perversitas cogit, ut Deum putent iniquum in omnium obitu parvulorum, ubi, nulla interveniente vel bonitate vel malitia propria voluntatis, alios vident regno, alios interminabili deputatos incendio?*

70 Haec Synodi nomine S. Fulgentius scripsit. Suo vero ipse nomine l. de fide ad Petrum quadraginta recensens capita ad veram fidem firmissime pertinentia, fideliter credenda, fortiter tenenda, veraciter patienterque defendenda, cap. 26. seu Reg. 14. sic loquitur: *Firmissime tene, & nullatenus dubites... parvulos, qui... sine Sacramento sacri baptismatis... de hoc saeculo transeunt, ignis aeterni sempiterno supplicio puniendos. Quia etsi propria actionis peccatum nullum habuerunt, originalis tamen peccati damnationem carnali conceptione & nati- vitate traxerunt.*

71 Infinita ejusmodi Sanctorum testimonia proferti queunt. Sed ista sufficiunt sincero veritatis potius quam praconceptae opinionis Amatori. Neque enim sic glossari possunt, quasi SS. Patres solum velint, peccatum originale parvulis voluntarium non esse physicè voluntate propria, secus moraliter. Tum quia simpliciter negant, originale peccatum parvulis esse voluntarium voluntate propria. Negatio verò simpliciter prolata, cum sit malignantis naturae, negat per omnem modum. Tum quia si sic Patres intellexissent, uno saltem loco id significassent. Verùm ubique simpliciter, & absque ullà seu restrictione seu distinctione, negant peccatum originale parvulis esse voluntarium propria voluntate. Negat etiam id S. Thomas locis supra relatis, asserens peccatum originale parvulis esse voluntarium voluntate Adami tantum. Glossa proinde illa Neotericorum profus voluntaria est, atque fictitia; nullo per consequens modo recipienda. Quia nihil certi ex doctrina SS. Patrum erui possit, si ejusmodi glossis dogmata ipsorum eludere fas esset.

72 Objicies 11°. Plurium voluntates sic possunt moraliter unius voluntati alligari, ut quidquid unus iste voluerit, vel fecerit, & ipsi

velle tacereque censeantur. Id enim contingit, quando plures uni eidemque voluntates suas committunt, v. g. ad aliquid emendum; sicut & dum per procuratorem matrimonium contrahitur. Respublica etiam minorum voluntates Turorum alligat voluntatibus, &c. Igitur potuit à fortiori Deus posteriorum voluntates Adae voluntati sic alligare, in ordine ad quemcumque effectum, ut quidquid Adam voluisset, & ipsi voluisse censerentur. Cum jure supremi domini magis habeat in sua potestate voluntates nostras, quam nos ipsi.

Respondeo 1°. plures posse quidem voluntates suas unius alligare voluntati in ordine ad emendum, vel matrimonium contrahendum, sed prudenter id non posse in ordine ad peccandum. 2°. nec id Respublicam posse, sed in ordine ad effectus quosdam civiles dumtaxat. Tamen enim Respublica quosdam legum transgressores mulctare queat poenâ infamiae v. g. ad filios ipsorum traducendâ; non sic tamen, ut parentum culpa filiis imputetur, nec proinde sic ut filii infamiam istam portent tamquam poenam peccati sui, sed tamquam poenam peccati paterni, vel tamquam infortunium suum. 3°. an Deus jure supremi domini sui, posteriorum nondum existentium voluntates, in ordine ad peccandum, constituere potuerit in Adami voluntate, sic ut ipso voluntate sua peccante, & ipsi propria voluntate moraliter existente peccare censerentur, ambiguum est, ob rationes hinc inde occurrentes. 4°. quod id possit, nec Scriptura docet, nec Patres; dato tamen, non concessio quòd possit, non sequitur quòd fecerit. Cum à potentia non sequatur ad actum, vixque aut ne vix quidem concipere valeamus, quomodo sit factum (ob dicta num. 40. & seqq.) inconcepabilia verò ejusmodi non oportet nos extendere ultra id quod fides docet; maximè cum sancti Patres id fecisse negent locis supra relatis, & Scriptura nullibi fecisse doceat, ne quidem Rom. 5. cum dicit, *in quo omnes peccaverunt.* Id enim SS. Patres unanimiter negant fecisse propria voluntate, etiam moraliter dumtaxat existente. Tridentinum autem sess. 4. ad coercenda peccantia ingenia, decernit, *ut nemo... contra unanimum consensum Patrum ipsam Scripturam sacram interpretari audeat.*

CAPUT VII.

Solutio aliquot difficultatum precedentibus affinium.

EX dictis colligitur 1°. contra modernos 74 haereticos, filios parentum justorum nasci in peccato originali. Ob rationem num. 53. allegatam. Quam Augustinus l. 6. contra Julian. c. 6. variis illustrat similitudinibus. Prima est hominis videntis, qui plerumque filium gignit caecum. Secunda tritici, nam purgatur à palea triticeum, sicut homo à peccato;

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 629

- Et tamen inde cum palea nascitur alterum. Tertia olea, ex cuius semine gignitur oleaster.*
- 75 Sed contra hæreticos firmiorem habemus ex Scriptura probationem: siquidem David natus est ex parentibus fidelibus, & in quibus nihil Scriptura reprehendit; faceret tamen Pl. 50. se natum cum peccato originali: *Ecce (inquit) in iniquitatibus conceptus sum.*
- 76 Similiter Apostolus Ephes. 2. *Eramus naturâ filii iræ, sicut & ceteri;* ubi de se, & Judæis, tamen natis de gente Prophetarum & Patriarcharum, loquitur, quos inter aliqui haud dubiè nati erant de parentibus justis. De ipsis tamen, sicut de Gentilibus, generaliter pronuntiat, *Eramus naturâ filii iræ, &c.*
- 77 Respondent hæretici vocabulum græcumi correspondens voci *naturâ*, non solum significare nativitatem, sed etiam idem significare quod *prosus*. Hanc quippe evasionem merito explodit Augustinus l. 6. contra Julian. ex hoc quod suo tempore vix inventus fuerit Codex antiquus, in quo non haberetur *naturâ*, prout modò. Unde infert 1°. sic benè verum fuisse ex græco. 2°. Ecclesiam à primis sæculis sic intellexisse, versionemque istam retinuisse, atque ex ea deduxisse omnes, etiam filios iustorum, nasci in peccato originali.
- 78 Duo tamen Scripturæ testimonia obijciunt hæretici. Istud utique ex Rom. 11. *Si delibatio sancta, & massa; & si radix sancta, & rami.* Et istud ex 1. Cor. 7. *Sanctificatus est vir infidelis per mulierem fidelem, & sanctificata est mulier infidelis per virum fidelem. Alioquin filii vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt.*
- 79 Sed frustra, priori namque loco Apostolus solum vult descendentes ex parentibus sanctis (sicut Judæi descendebant ex Patriarchis) ex hoc ipso destinatos & obligatos esse ad sanctitatem; non quod de facto sancti essent. Aliàs sibi contrarius esset Apostolus, tum in locis quæ ex ipso profulimus, tum Rom. 7. ubi loquens de Jacob & Esau, natis ex parentibus sanctis, dicit quod *Esau Deus odio habuerit, antequam quidquam mali fecisset.* Ipsum verò Deus odio non habuit ratione reprobationis, independentè à peccato originali. Cùm prædestinatio & reprobatio hominum supponat prævisionem peccati originalis, prout ostendimus to. 1. de Deo.
- 80 Nec posteriori loco Apostolus vult filios eo ipso nasci formaliter justos & sanctos, quo nascuntur ex parentibus justis & sanctis, sicut non vult virum infidelem eo ipso formaliter esse sanctum, quò mulierem habet fidelem. Solum ergo vult filios esse sanctos debito & obligatione imitandi parentes sanctos, vel sanctos eo modo quò patrem vel matrem sanctificari dicit per conjugem fidelem, occasionaliter utique, quatenus occasione, exemplis & exhortationibus ipsius frequenter adducitur ad fidem & sanctitatem.
- 81 Colligitur 2°. quod etiam in generatione prolis *virtute divinâ nulla inclinata libi-*

Tom. I.

do semiretur, adhuc in prolem sic genitam iransmitteretur peccatum originale. Ita S. Thomas q. 83. a. 4. quia libido per quam transmittitur peccatum originale, non est libido actualis, sed habitualis, inquit S. Doctor ad 3. Siquis verò miraculosè nasceretur non ex viri semine, sed v. g. ex viri femore, peccatum originale non contraheret; nec illud contraxit Ludovicus Roceetus anno 1530. in pago de Ulasloo, propè Dixmudam, Flandriæ Oppidum, ex femore viri miraculosè natus, ut fidem facit lapis sepulchralis ipsius, quem se vidisse testatur Bertrandus Loth, Ord. Prædicat. S. Th. Doctor tr. 15. de casibus Belgicis. Iste, inquam, peccatum originale non contraxit, nec natus est filius iræ, nec damnationi obnoxius. Quia ex semine Adam non propagatus, sive per generationem seminalem. Dicit autem Tridentinum sess. 6. can. 3. quod homines, nisi ex semine Ada nascerentur, non nascerentur iniusti. Dicit etiam S. Thomas q. 81. a. 4. quod illi soli peccatum originale contrahunt, qui ab Adam descendunt per virtutem activam in generatione ab Adam derivatam; quod est secundum rationem seminalem ab eo descendere. Nam ratio seminalis nihil aliud est quam vis activa in generatione. Si autem aliquis formaretur virtute divinâ ex carne humana, manifestum est quod vis activa non derivaretur ab Adam. Unde ad 3. dicit quod talis fuisset in Adam secundum corpulentam substantiam, sed non secundum rationem seminalem. Et ideo non contraheret originale peccatum.

Debit nihilominus baptizari, tum ut fieret Christi & Ecclesiæ membrum, capaxque reliquorum Sacramentorum: tum ut justificaretur, salvareturque. Tamen enim natus sine peccato originali, natus equidem sine justitia originali. Et illi etiam qui in utero matris sanctificarentur, baptizari deberent, ut Ecclesiæ incorporarentur, & idonei fierent ad reliqua Sacramenta. Quam ob causam vel ipsa Deipara, licet immunis à peccato originali, à Christo baptizata fuit, ut tradit Euthymius in cap. 3. Joan.

Si quæras, quomodo natus sine justitia originali, si natus sine peccato originali, quod in privatione justitiæ originalis formaliter consistit? Respondeo, ideo esse quia peccatum originale non consistit in privatione justitiæ originalis utcumque, sed in privatione justitiæ originalis debitæ. Justitia verò originalis communicari non debuit, nisi per generationem naturalem ex semine Adam. Et ideo Ludovicus ille natus est obnoxius quidem concupiscentiæ, sed non sic rebeli, ut non potuisset eam Deo & rationi subijcere. Quia, ut S. Thomas ait q. 82. a. 3. ad 1. in tantum concupiscere est homini naturale, in quantum est secundum rationis ordinem. Concupiscentia autem, quæ transcendit limites rationis, inest hominibus contra naturam; & talis est concupiscentia originalis peccati.

Et hinc Thomas de Lemos in Panoplia gra. 84

Kkkk 2

tia ro. I. tr. I. c. 4. rectè docet, talem quidem à Deo creati posse hominem, qualis hodie nascitur, id est mortalem, originalique iustitiâ carentem (cujus oppositum Bajus male docuit, quia proposit. 21. censuit, quod humana natura exaltatio in consortium divina natura debita fuit integritati primæ conditionis; ac proinde naturalis dicenda est, non supernaturalis. Et proposit. 78. Immortalitas primi hominis non erat gratia beneficium, sed naturalis conditio) sed non talem, qui sine ulla culpa sua, originali, vel actuali, tales pateretur concupiscentiæ motus, quibus non posset resistere: nisi tale ei Deus provideret adjutorium saltem naturalis ordinis, quo posset secundum rationem vivere, partemque inferiorem per superiorem refranare, & sic peccatum vitare. Aliàs Deus in illo statu impossibilia præciperet. Quod asseri nullo modo potest.

85 Colligitur 3°. ex proximè dictis, concupiscentiam hominis miraculosè nati, ex femore viri v. g. esse sine reatu: quia nec provenit ex culpa primi parentis, nec ex culpa propria (ut suppono) nec transcendit limites rationis, nec debita ad Deum subjectionis; nec proinde conjunctam habet aversionem à Deo, sicut concupiscentia hominis in originali peccato nati. Et ideo est sine peccato.

86 Colligitur 4°. prorsus improbandam esse novam opinionem Cardinalis Sfondrati in Nodo prædestinationis dissoluto pag. 48. peccatum originale constituentis in privatione juris ad regnum cæleste: *Adamo infeliciter peccante, tota quoque posteritas, quippe ex patre rebellis nata, omni jure ad cæleste regnum spoliata est, quod peccatum originale vocamus.*

Dispunctor notarum 40. in propositiones ex Nodo illo excerptas, conatur quidem propositionem illam exculare, quasi privatio juris ad cæleste regnum idem sit quod privatio iustitiæ originalis, in qua formale peccati originalis, S. Anselmus, S. Thomas, S. Bonaventura & Doctores communissimè constituunt, & nos supra constituimus. Verùm neque sancti illi Doctores, neque nos, neque Doctores communissimè illud constituunt in privatione iustitiæ originalis, prout dicit privationem gratiæ sanctificantis, vel juris ad cæli regnum, sed prout dicit privationem debitæ subjectionis ad Deum, ut constat ex dictis n. 12. 14. 16. & 17. Enimverò privatio gratiæ sanctificantis, & juris ad cælum, non habet rationem culpæ propriè dictæ (prout habet peccatum originale, juxta Tridentinum sess. 5.) sed pœnæ dumtaxat, uti Bellarminus advertit l. 5. de amiss. grat. c. 19. Unde Augustinus l. 1. de peccat. merit. c. 30. peccatum originale clarè distinguit à privatione juris ad regnum Dei, *Nunquam explicant (Pelagiani) quâ iustitiâ, nullum peccatum habens imago Dei, separaretur à regno Dei... aut unde imago Dei non intrat in regnum Dei, nisi impedimento prohibente peccati? l. 6. contra Julian.*

c. 10. *Si nihil meruissent mali, nunquam privarentur communionem tanti boni. Et l. 2. op. imperf. contra eundem n. 103. Qui estis, qui vos imagines Dei separatis à regno Dei, sine ullius peccati merito?*

Colligitur 5°. non magis probandam alteram ejusdem Cardinalis propositionem, quâ pag. 98. asserit, *illum qui solo originali tenetur, dici non posse Deum deserere.* Peccavit namque in Adam, & verè in Deum peccavit, peccato per quod factus est Dei inimicus, à Deoque averfus. Verè ergo in Adam Deum deseruit.

Alia hæc quæstiones agitari solent. Prima, 88 quid si Adam primò solum commisisset peccatum superbiæ, nec venisset ad esum fructus vetiti? Secunda, quid si Adam non peccante, sola Eva peccasset? Tertia, quid si, nec Adam, nec Eva peccante, aliquis filiorum peccasset, &c. an filii ipsius peccatum originale contraxissent?

Cùm quæstiones istæ parvæ, si ullius, sint utilitatis, ad primam breviter respondeo, quod adhuc isto casu iustitiâ originalem sibi & nobis amisisset. Rebellasset namque Deo per superbiâ, licet internam dumtaxat. Verisimiliter proinde pars inferior ipsius, in istius rebellionis pœnam, adversus superiorem rebellasset, à Deoque desertus fuisset, qui Deum prius deseruisset.

Nec refert quod comminatio Dei specialiter 89 annexa fuit comestioni fructus vetiti. Hoc enim ideo factum, ut palpabiliter innotesceret peccatum ipsius, ad quod Adamum ex superbiâ processurus Deus præviderat.

Ad secundam quæstionem sanctus Thomas 90 q. 4. de malo a. 7. ad 4. responderet, filios ex Eva non contracturos originale peccatum, videturque id conformius expressionibus Scripturæ & Patrum. Res tamen incerta est.

Ad tertiam S. Thomas in 2. dist. 33. q. 1. 91 a. 1. ad 3. & q. de malo a. 8. necnon q. 5. a. 4. ad 8. responderet affirmativè. Verùm hoc prorsus etiam incertum est: cum pro neutra parte quidquam convincens proferri queat, nec improbabile sit Adamo non peccante, nec filios peccaturos.

CAPUT VIII.

Tametsi de fide non sit Beatissimam Virginem primo sua conceptionis instanti sanctificatam fuisse, à peccatoque originali per merita Filii sui preservatam; sententia tamen id asserens prorsus est tenenda.

Astertio ista à nobis Carmelitibus toto cor- 92 de est amplectenda, tamquam Deiparæ (cujus speciali titulo Fratres appellamur) & unigeniti Filii ipsius honori consulens, ejusdem Filii merita exaltans, & Ecclesiæ Catholice sensum continens. Meritò proinde semper in Ordine nostro fuit propugnata, ut testis est Velasquez de Maria immaculatè con-

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 631

cepta l. 4. differt. 9. adnot. 1. n. 9. Eidemque Ordini nostro congratulatur P. Petrus de Ope- da in sua Informat. pro immacul. Concept. fundam. 1. quod à duobus millibus, quin- gentis & amplius annis, traditionis in Carme- lo de immaculata Dei genitricis Conceptione testimonium proferre possit. Siquidem Joannes Hierosolymitanus Patriarcha XLIV. in lib. de Instit. primorum Monachorum (quem ip- sius esse demonstrat Petrus Waltelius in Vin- diciis suis) c. 39. scribit, immaculatæ Con- ceptionis mysterium S. P. N. Eliæ Prophetæ re- velatum fuisse sub figura nubeculæ ascenden- tis è mari; & ab eodem Propheta, non palam omnibus; sed secretè suis consortibus prædi- ctum. *A quibus id traditum tenemus*, ait idem Joannes, qui quarto floruit sæculo. Et ita agnoscunt Salazar, Paulus Zamora, Ludo- victus à Ponte, &c. Et Salazar quidem in Proverb. c. 42. argum. 12. *Abste* (inquit) *ne ego gloriam istam Carmelitanis Patribus invid- eam, ne & dictum Joannem inter suos Proto- parentes numerent, & tam nobile, tamque an- tiquum pro immaculata Virginis Conceptione te- stimonium inter sua Religionis ditissimas gazas ostentent.*

93 Non mirum proinde quod traditionem il- lam secuti Scriptores omnes Ordinis pro im- maculata Virginis Conceptione semper steterint, nimirum S. Cyrillus Alexandrinus l. 6. in Joan. c. 15. (dicens, *solo Christo, & bea- tissimâ ejus Matre exceptâ, omnes in peccato nascimur*) Joannes Hierosol. Patriarcha XLIV. Hugo de S. Neoto, Joannes de Bachone, S. Petrus Thomas, Patriarcha Constantinopoli- tanus, Guilielmus de S. Fide, Bernardus O- lensis, Ordinis Generalis, Michaël de Bona- nia, Thomas Waldensis, Philippus Kersber- rius, F. Martini, Philippus Albertus de Nuf- sia, Godefridus Candelarius, Joannes Paleonydorus, Corneio, Lezana, Sylveira, Bonæ- Spei, & alii quos ferè sine numero referunt P. Mathias à S. Joanne 4. p. Histor. Panegerit. & P. de Sylva in militia pro immaculata Conceptione. Quos inter F. Martini in libro de immac. Concept. tr. 5. veritatem hanc cen- tum probat argumentis. Quibus Lezana in Apologia pro immac. Concept. superaddit Pa- tres omnium sæculorum, sententiasque plu- rimum Conciliorum, & sexdecim Romanorum Pontificum in idem conspirantes exhibet Bonæ-Spei in libro, cui titulus: *Magni Prophe- ta Eliæ visio de immaculata Conceptione*. San- cta etiam Maria Magdalena de Pazzis l. 7. di- vinarum intelligentiarum c. 29. testatur se Ma- riam sine macula conceptam Verbo revelante cognovisse.

94 Non mirum etiam quod Scriptores vetustis- simi fidem faciunt, festum immaculatæ Con- ceptionis, à tempore cujus initium omnem ho- minum memoriam longè præcedit, in Ordine nostro celebratum fuisse, velut præcipuum Ordinis Festum, maxima cum pompa, Car- dinaliumque, ac totius ferè Romanæ Curia

concursum, tam Avenione, quam Romæ. Nam Richardus Radulphus, Archiepiscopus Arma- chanus, & Hiberniæ Primas, in sermone cor- ram Cætu Cardinalium habito anno 1342. A- venione (ubi tunc erat Pontifex) ipso Concep- tionis festo sic ait: *An non merito dicimus illi ave, qua sic erat illustrata virtutibus in origi- ne? Utrique hanc illustrationem in suo orin hic sanctus ac peculiaris & antiquus Ordo suus Car- melitarum præcedit in habitu, qui hoc festum ipsius singulariter solemnizat, candorem habitus sui, ut existimo, prudenter & devotè ad hoc factum dirigit. Hunc ipsius sermonem refert & commendat Thomas Waldensis to. 3. de Sacramentalib. tit. 9. c. 89.*

Baconius in 4. dist. 2. q. 4. a. 3. *Publica & 95* *diuturna consuetudine celebratum est hoc festum in Curia Romana; etiam cum venerabili Con- gregatione DD. Cardinalium, cum solemnibus Mis- sa, & Sermone, singulis annis, in domo Fra- trum Ordinis B. Maria de Carmelo, & hac duraverunt tempore multorum Romanorum Pon- tificum, usque in præsens tempus. Ita ille qui obiit anno 1346.*

Joannes Hildesheim in lib. de princip. Ord. 96 *FF. gloriosæ Dei genitricis Mariæ contra de- tractores c. 14. Reverendissimi Domini Cardina- les à multis temporibus consueverunt in Ro- mana Curia visitare Convantum nostrum in festo Conceptionis, sicut venerari consueverunt B. Dominicum in ipsius festo, & S. Franciscum in suo, &c.*

Arnoldus Bostius (qui obiit sub finem sæ- 97 *culi xv.) in l. de patronatu B. V. c. 13. Ut multo laudum præconio efferendus Joannes de Seghoia, Præsul Casariensis, testis est, à tem- pore cujus initium hominum memoriam longè præcedit, Reverendissimi DD. Cardinales, & tota ferè Romana Curia, ubicumque resederit, si ibi sit Carmelitarum (peculiarium Mariæ fi- liorum, & Fratrum) Cœnobium, solemniter con- veniunt. Fit ad Clerum sermo mysterii sanctæ & singulariter admirandæ Conceptionis Mariæ. Celebratur quoque Missa festivo- rum, com- munitè per aliquem Antistitam, & ut devotio confluentium reddatur augmentior, Sanctis- simus Pater Apostolicus convenientibus dat am- plius indulgentias.*

Cum igitur hæreditaria Ordinis erga imma- 98 *culatam Deiparæ Conceptionem devotio non patiat eam à nobis silentio præteriri, dicimus, asserimus, & constanter tenemus, piè creden- dum, Deiparam absque peccato originali fuisse conceptam, meritòque huic asserioni, tam- quam magis piæ, non solum cunctos Religio- sos Ordines, uno solo excepto, cunctasque Academies adhærere, sed & omnes penè fi- deles in eam conspirare.*

Unde in Concilio Basileensi sess. 36. circa 99 *annum 1439. determinatum est, quod ea ap- probanda, tenenda & amplectenda esset, tam- quam pia, & consona cultui Ecclesiastico, fidei Catholica, recte rationi, & sacra Scriptura. Licet autem determinatio ista finem contro-*

veritæ non imposuerit (quæ Concilium istud sufficientis tunc authoritatis non fuit, utpote revocatum, Ferrariamque transfatum ab Eugenio IV.) plurimum tamen facit ad ostendendum, quantum in eam sententiam propensa tunc fuerit Ecclesia; neque enim ad eam determinationem Basileenses alioqui venissent; uti nec Synodus Avenionensis, quæ determinationem istam iteravit, confirmavitque. In Generali etiam Congregatione Concilii Tridentini supra duas tertias partes in ea verba consenserunt: *Quam pie creditur absque peccato originali fuisse conceptam*, uti legere est apud Pallavicinum Hist. Conc. Trid. l. 7. c. 7. n. 3. Et Concilium ipsum Tridentinum sess. 5. solemniter Decreto declaravit, *non esse sua intentionis, comprehendere in hoc Decreto, ubi de peccato originali agitur, beatam & immaculatam Mariam Dei genitricem*. Denique Dei Matrem absque peccato originali conceptam fuisse, usque adeo persuasi sunt fideles, ut contraria opinio publicè sustineri nequeat absque eorum scandalo. Ideòque Paulus V. anno 1617. editâ Bullâ prohibuit, ne in ipsiusmodi disputationibus Academicis, aut aliis similibus Actibus opinio illa sustineretur, eò quòd inde scandala oriebantur. Propter quam etiam rationem Gregorius XV. anno 1622. sub pœnis & censuris in Constitutionibus Decessorum suorum expressis prohibuit, ne quis in publicis concionibus, lectionibus, conclusionibus, aut aliis quibuscumque Actibus publicis assereret, beatissimam Virginem cum peccato originali conceptam esse, & ne piam opinionem asserentes, contrariam opinionem in iisdem concionibus impugnent, nec de ea mentionem faciant. Imò ne in privatis etiam colloquiis scriptisque quispian audeat asserere quòd beatissima Virgo concepta fuerit cum originali peccato, iis exceptis quibus id ab Apostolica Sede concessum fuerit.

100 Cùmque post hæc omnia ingentia adhuc scandala hac de re exorta forent in Hispania, Alexander VII. anno 1662. ad instantiam Regis Catholici, omniumque ferè Episcoporum istius Regni, Constitutionem edidit, quæ incipit, *solicicudo omnium Ecclesiarum*, in qua licet quæstionem istam non definiat, immaculatæ nihilominus Dei genitricis Conceptioni apertius favet quàm omnes sui Decessores. Primò namque declarat, *veterem esse Christi fidelium erga ejus beatissimam Matrem Virginem Mariam pietatem, sententiam, ejus animam in primo instanti creationis, atque infusionis in corpus, fuisse speciali Dei gratiâ & privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi, ejus Filii, humani generis Redemptoris, a macula peccati originalis præservatam, immunem, atque in hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem solemniter colentium, & celebrantium*, atque in hujusmodi cultus commendationem editas à Sixto IV. Apostolicas Constitutiones, quas sacrum Concilium Tridentinum innovavit, atque observari præcepit.

Secundò *austam rursus ac propagatam fuisse pietatem hanc, & cultum erga Deiparam, post erecta hoc nomine, approbantibus Romanis Pontificibus, Religiosum Ordinem, & Confraternitates, ac concessas ab iisdem indulgentias, ita ut accedentibus quoque plerisque celebrioribus Academiis ad hanc sententiam, jam ferè omnes Catholici eam amplectantur*.

Tertio declarat, quòd ob exorta ex occasione contraria assertionis, in concionibus, lectionibus, conclusionibus, & Actibus publicis, in populo Christiano, cum magna Dei offensa, scandala, jurgia & dissensiones... Paulus V... vetuit horum opinionem, præfata sententia contrariam, publicè acceri ac prædicari. Quam prohibitionem... Gregorius XV... ad privata etiam colloquia extendit, mandans insuper in favorem ejusdem sententia, ut in sacrosanctæ Missæ sacrificio, ac divino Officio celebrandis, tam publicè, quam privatim, non alio quàm Conceptionis nomine uti quicumque debeant.

Quarto, quòd sancta Romana Ecclesia de inveterate semper Virginis Maria Conceptione festum celebrat, & speciale ac proprium super hoc Officium olim ordinavit, juxta piam, devotam ac laudabilem institutionem, quæ à Sixto IV... tunc emanavit.

Quinto, se velle laudabili huic pietati, & devotioni, & festo, ac cultui secundum illam exhibitum in Ecclesia Romanâ, post ipsius cultus institutionem nunquam immutato... Prædecessorum suorum exemplo favere, necnon iuri pietatem & devotionem hanc colendi & celebrandi beatissimam Virginem, præveniente scilicet Spiritus sancti gratiâ, à peccato originali præservatam.

Sexto, se innovare Constitutiones & Decreta à... Sixto IV. Paulo V. & Gregorio XV. edita in favorem sententia asserentis, animam beatæ Virginis, in sui creationis, & in corpus infusione, Spiritus sancti gratiâ donatam, & à peccato originali præservatam fuisse, necnon & in favorem festi, & cultus Conceptionis ejusdem Virginis Deiparæ secundum piam istam sententiam exhibiti.

Septimo, omnibus & singulis sub pœnis & censuris in Constitutionibus Sixti IV. contentis, necnon privationis vocis & loci, facultatisque concionandi & docendi, perpetuæque inhabilitatis ad munia ista, prohibet Constitutiones illas, seu Decreta, sic interpretari, ut favorem per illas dicta sententia, & festo, seu cultui secundum illam exhibitum frustrentur, vel hanc eandem sententiam, festum, seu cultum in disputationem revocare, aut contra ea quocumque modo, directè vel indirectè, sub quovis prætextu, scripto seu voce loqui, tractare, disputare, &c.

Probatur itaque beatissimæ Virginis Mariæ Conceptio immaculata 1°. ex eo quòd sit Mater Dei, ad hoc solum effecta (ut inquit Idiota) ut esset Templum Altissimi. Ex hoc beatissima Virgo habet non solum affinitatem, sed & consanguinitatem & concorporationem

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 633

cum Deo, & quandam infinitatem ex Filio : quia ut bene Albertus Magnus Marial. c. 230. *Filius infinitat Matris bonitatem, omnis enim arbor ex fructu cognoscitur.* Unde in hoc verbo, *de qua natus est Jesus*, omnium elogiorum ipsius epitomen Matthæus cap. 1. complexus est. Quia ex excellentia Filii excellentia Matris potest intelligi, ait Gregorius Magnus in l. 1. Reg. Et S. Petrus Damiani dicit. orat. 2. de B. V. *Christi & Maria gloria non tam communis, quam eadem est.* Atqui gloria Christi exigebat, ut sanctissima Mater sua eâ puritate & immunitate à peccato niteret, ut nunquam filia iræ, nunquam maledicta, nunquam diaboli mancipium & domicilium fuisset: maledictio enim Matris redundasset in Filium, juxta illud: *Maledictio matris eradicat fundamenta.* Et non est filio gloria, ejus confusio. *Gloria enim hominis ex honore patris sui, vel matris, & dedecus filii pater, vel mater sine honore.* Eccli. 3.

108 2°. ex Cantic. 4. *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te:* facer namque hic textus, est Spiritus sancti ad Deiparam Sponsam suam epithalamium, litteraliterque de ipsa Deipara Virgine accipitur. Cùm in eo fundetur articulus fidei, vel fidei proximus, de immunitate utique ipsius ab omni peccato actuali, etiam veniali (quem articulum teste Tridentino sess. 6. can. 23. tenet Ecclesia, quæ in fide errare non potest) neque enim pro immunitate Virginis ab omni veniali habetur facer textus expressior, in eoque eam fundat S. Thomas 3. p. q. 27. a. 4. Atqui omnis facer textus in quo fundatur fidei articulus, vel fidei proximus, articulum illum continere debet in sensu litterali, uti docet S. Thomas 1. p. q. 1. a. 10. ad 1. In sensu verò litterali facer ille textus pari efficaciam remouet à Virgine Deipara maculam originalem, quam actualem; omnem quippe maculam à Deipara remouet universaliter & absolute: tam ergo efficaciter remouet originalem, quam remouet actualem: cùm macula originalis tam verè ac propriè macula sit, quam actualis, verè proinde Spiritus sanctus non diceret universaliter & absolute, *macula non est in te*, si in ea foret macula originalis. Nam dicendo universaliter & absolute, macula non est in te, perinde est, ac si diceret, nulla macula est in te. Quod falsum est, si aliqua in ea macula sit, originalis utique.

109 3°. ex communi Ecclesie sensu, & consuetudine solemniter colendi immaculatam Deiparæ Virginis Conceptionem, seu immunitatem à peccato originali, in festo Conceptionis ipsius: isto namque sensu Conceptionem ipsius ab Ecclesia coli, atque ad honorem ejusdem, eodem sensu, Regularem Ordinem institutum esse, fidem irrefragabilem facit Bulla supradicta Alexandri VII. *solicitudine omnium Ecclesiarum.* Atqui maximam habet auctoritatem Ecclesie sensus & consuetudo, quæ semper est in omnibus æmulanda:

quia & ipsa doctrina Catholicorum Doctorum ab Ecclesia auctoritatem habet. Unde magis standum est auctoritati Ecclesie, quam auctoritati vel Augustini, vel Hieronymi, vel cuiuscumque Doctoris. S. Thomas 2. 2. q. 10. a. 12.

4°. iisdem profus argumentis, quibus 110 idem S. Doctor 3. p. q. 27. a. 1. probat Dei Matrem in utero sanctificatam fuisse, & nunquam actu peccasse, etiam venialiter. Prius enim in argum. *sed contra*, probat ex eo quòd Ecclesia celebrat Nativitatem B. Virginis, quam non celebraret, nisi sancta esset. Atqui celebrat etiam Conceptionem B. Virginis, tamquam sanctam. Ergo B. Virgo sanctificata fuit in sua Conceptione, sive primo instanti ipsius. In corpore verò idipsum probat, quia rationabiliter creditur quòd illa quæ genuit unigenitum à Patre, plenum gratiæ & veritatis, præ omnibus aliis majora gratiæ privilegia acceperit. Unde, ut legitur Luc. 1. Angelus ei dixit: *Ave gratia plena.* Invenimus autem quibusdam aliis hoc privilegiatè esse concessum, ut in utero sanctificarentur. Atqui similiter invenimus quibusdam esse gratiosè concessum ut in primo ortu suo sanctificarentur, sicut Angelis & primo homini. Posteriorius autem in argum. *sed contra*, probat ex Augustino l. de nat. & grat. c. 36. dicente: *excepta sancta Virgine Mariâ, de qua propter honorem Domini nullam profus, cùm de peccatis agitur, habere volo questionem. Inde enim scimus, quòd ei plus gratiæ collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quæ concipere ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.* Qui profectò locus etiam probat immunitatem sanctæ Mariæ Virginis ab originali, quam ab omni actuali: cùm eo loco totus desudet Augustinus, in oppugnanda Pelagianorum hæresi, homines ab originali eximentium, multosque etiam ab omni actuali; contra quos Augustinus ibidem demonstrat omnes utriusque peccatorum generi subiacere, excepta sancta Virgine Mariâ.

In corpore verò immunitatem ipsius ab omni 112 actuali sic probat: *Dicendum quòd illos quos Deus ad aliquid eligit, ita preparat & disponit, ut ad id ad quod eliguntur, inveniantur idonei, secundum illud 2. Cor. 3. "Idoneos nos fecit Ministros Novi Testamenti."* *Beata autem Virgo fuit electa divinitus ut esset Mater Dei; & ideo non est dubitandum quin Deus per suam gratiam eam ad hoc idoneam reddidit, secundum quod Angelus ad eam dicit: "Invenisti gratiam apud Deum, ecce concipies, &c. Non autem fuisset idonea Mater Dei, si peccasset aliquando peccato actuali. Similiter dico ego, nec si peccasset aliquando peccato originali. Hoc enim pari efficaciam probant rationes sequentes S. Doctoris: Tum quia honor parentum redundat in prolem, secundum illud Prov. 17. "gloria filiorum patres eorum." Unde & per oppositum ignominia matris (quæ major fuisset ex peccato originali, quam ex ve-*

niali actuali) ad filium redundasset. Tum etiam quia singularem affinitatem habuit ad Christum, qui ab ea carnem accepit: dicitur autem 2. Cor. 6. » quæ conventio Christi ad Belial? » Tum etiam quia singulari modo Dei filius, qui est Dei sapientia, in ipsa habitavit, non solum in anima, sed etiam in utero. Dicitur autem Sap. 1. » In malevolam animam non introibit sapientia, » nec habitabit in corpore subdito peccatis. » Et idem sicut simpliciter fatendum est, quod beata Virgo nullum actuale peccatum commisit, nec mortale, nec veniale, ut sic in ea impleatur quod dicitur Cant. 4. *Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te*; ita simpliciter fatendum, quod nullum originale contraxit.

113 Instauratur argumentum istud: vel rationes istæ efficaciter non probant immunitatem beatissimæ Virginis ab omni peccato actuali, etiam veniali; vel efficaciter probant immunitatem ipsius à peccato originali. Si enim hoc ipso defuisset esse idonea Mater Dei, quod aliquando contraxisset vel minimum peccatum actuale veniale; multò magis hoc ipso quod aliquando contraxisset originale, quod Deo longè magis displicet, quàm minimum veniale; istud enim (ut supra dixi) non constituit iræ filium, Dei inimicum, à Deo aversum, mancipium diaboli, prædam inferni, ut constituit peccatum originale. Si ergo tantilla labecula peccati venialis redundasset in filium, quantò magis ignominiosissima labes peccati originalis? Si dignum Dei, seu divinæ sapientiæ habitaculum non fuisset, hoc ipso quod aliquando commisisset peccatum veniale; multò minùs si aliquando contraxisset mortale, quale est originale. Incarnatæ proinde Dei sapientiæ longè magis odiosum, quàm actuale veniale. Si denique singularis affinitas inter Matrem & Dei Filium, ab ipso excludere debuit omnem conventionem cum Belial, etiam non excludentem amicitiam cum Deo; longè magis omnem conventionem amicitiam illam excludentem, prout excludit originale peccatum. Vel si hanc excludere non debuit; profectò nec illam. Vel igitur argumenta sancti Doctoris nostram seu piam comprobant assertionem, vel non probant suam.

114 5°. si ex eo quod sanctissima Virgo Maria sit Deipara, S. Epiphanius orat. in laudem ipsius rectè infert, quod *gratia S. Virginis est immensa, quodque solo excepto Deo superior existit; naturâ formosior ipsi Cherubim, Seraphim, & omni exercitui Angelorum.* S. Ephrem Syrus orat. de Maria: *sublimior Cælestibus, honoratior Cherubim, sanctior Seraphim, & incomparabiliter reliquis omnibus supremis exercitibus gloriosior, omnium Sanctorum corona, ob immensum fulgorem atque splendorem inaccessible.* Gregorius Nicomedienis: *pulcherrima omnium pulchritudinum pulchritudo, & pulchrorum omnium summum ornamentum.* S. Petrus Damianus serm. de nativitate. *Attende Seraphim, & videbis quidquid majus est, esse minus Vir-*

gine, solumque opificem opus istud supergrediente. Idiota de contempl. Virg. *Sanctorum omnium privilegia à Virgo habes, omnia in te congesta, nemo equalis est tibi, nemo major nisi Deus.* Augustinus serm. de nativitate. *Si formam Dei te appellem, digna existis.* Andreas Cretensis orat. 2. de Assumpt. *Maria divini Archeypii imago rectè descripta, & divinatorum attributorum epitome.* S. Anselmus l. de conceptu Virgin. c. 18. *Decens erat ut eâ puritate, quâ major sub Deo nequit intelligi, Virgo illa niteret.* Rectè etiam infertur, ipsam semper in gratia fuisse, nunquam in peccato; semper in lumine, nunquam in tenebris; semper immaculatam, nunquam maculatam fuisse. Aliàs quoad hoc, omnibus etiam Cherubim & Seraphim; solo Deo excepto, superior non esset; nec istud sanctorum Angelorum privilegium haberet; nec eâ puritate niteret, quâ major sub Deo intelligi nequireret, &c.

Atqui (estque sextum argumentum) S. Hieronymus in Psal. 77. ait *Deiparam nunquam fuisse in tenebris, sed semper in luce.* S. Chrysostomus in Liturgia sua Ecclesiam inducit Mariam vocantem *sanctissimam, intemeratam, ac supra cunctos benedictam.* Et rursum Hieronymus apud Contensonum in Mariologia pag. mihi 769. *Quidquid in Maria gestum est, fuit opus gratiæ.* Sophronius serm. de Assumpt. *Quidquid in Maria gestum est, totum puritas, & simplicitas, totum gratia & veritas fuit, totum misericordia & justitia, &c.* Laurentius Justinianus l. de castit. conn. c. 9. *Quidquid honoris, quidquid dignitatis, quicquid meriti, quidquid gratiæ, quicquid est gloriæ, totum fuit in Maria.* S. Bernardus conc. 61. *Excepto Christo, tanta Virgini data est gratia, quantam uni pura creatura dari esset possibile.*

7°. in Mariæ Conceptione natura gratiam non præcessit, sed quodammodò expectavit. Concepra namque fuit ex parentibus sterilibus, plusquàm sexagenariis, ut infœcundam se solam natura ostenderet ad Dei Matrem producendam, & ut ad maximum miraculum via per miraculum sterneretur, inquit Damascenus. Quo etiam sensu non de terra (inquit Idiota) sed de celo vas sibi hoc, per quod descenderet, Christus elegit. Et inter omnia opera æterni artificis, post operationem illam, quæ natura nostræ unitus est Filius tuus, speciale opus fuisti, ô Maria. Et ita quidem speciale, ut ad genua tua procidens S. Ildephonsus, procido (inquit) ante Te, solum opus Incarnationis. Quomodò solum opus Incarnationis? Quia si non esset Verbum caro factum, nec esset Maria, utpote quæ (ut rursus Idiota contemplatur) ad hoc solum effecta est, ut esset Templum Altissimi. Enimverò, si non esset Deus caro, quorsum Maria in mundum producta est? ait S. Ephrem. Itaque Dei Filius sibi eam, quasi mundum specialissimum creavit.... Non enim suis ipsius causâ progenita est, sed ut Orbis universi administram se præberet (ait Damascenus) ordine

ordine scilicet reparationis, sive (ut Idiota) ut quod de primo officio fuerat deformatum, reformaretur. Hic enim summus Opifex primò consideravit Angelicam naturam, qua in parte ceciderat, & humanam, qua corrupta erat. sed ad hac omnia fecit Te, Virgo Maria sanctissima, ut ex tuo benedicto fructu Angelica natura repararetur, humana renovaretur; sese igitur divinis in decretis inseparabiliter concomitantur Jesus & Maria, semper ibi Jesus, ut Mariæ Filius, semper ut Mater Jesu, Maria. Ideò ergo fundamenta ejus in montibus sanctis, diligit Dominus portas Sion super omnia tabernacula Jacob. Fundamenta domus, initium illius, portæque Civitatis, initium Civitatis, ait Gilbertus Abbas. Conceptio ergo Mariæ ibi significatur, sicut & Apocal. 21. ubi Joannes describit fundamenta sanctæ Civitatis de celo descendentes, velut omni lapide pretioso ornata. Civitas namque ista Virgo est, ut innuit Bernardus serm. 27. in Cant. Congruè quidem, quia beatissima Virgo Maria de celo descendit, in quantum Conceptionem ipsius gratia cælestis operata est, ut supra Sancti dicunt. Unde Eccli. 1. creavit illam in Spiritu sancto. Ideò ergo Mariam ex omnibus generationibus solam elegit gratia. Gregorius Neocesariensis orat. 1. de Annuntiat. Ideò à Cypriano vas totius electionis dicitur. A Damasceno & Bernardo, negotium omnium seculorum. Ab Andræa Hierosolym. scopus ante secula excogitatus. Ab Augustino, aterni Consilii opus. Ab Ambrosio, initium operum supernaturalium Dei. Quia Dominus redempturus mundum, operationem suam inchoavit à Matre, ut per quam salus omnibus parabatur, prima fructum salutis hauriret ex pignore. Ideò etiam à SS. Patribus primogenita Redemptoris appellatur, ab aliis unicafilia Redemptoris. Quia scilicet unica est specialissimo & perfectissimo modo redempta, ut infra. Ideò denique facti Interpretes, & Ecclesia in festo Conceptionis, ipsi applicat illud Proverb. 8. Dominus possedit me in initio viarum suarum. Quia Conceptio Virginis fuit initium operum Dei circa redemptionem hominum; initium proinde operum supernaturalium. Quid ergo mirum, si etiam à SS. Patribus abyssus gratiæ, abyssus miraculorum nuncupetur, & à Hieremia c. 17. salium gloria Dei: quia sicut sedes ornata, ac regio more parata, sedentis magnificentiam ac majestatem indicat; ita Deus in beata Virgine ostensus erat gloriam suam & claritatem, ait Petrus Galatinus l. 7. de arcan. cathol. verit. Dei autem gloriam & claritatem convenienter non indicasset, si aliquando offuscata fuisset tenebris & ignominia peccati originalis.

117 8°. illa nostra assertio decet dignitatem Dei Matris, nec derogat dignitati Filii, cum non propterea desinat esse Redemptor ipsius, ut proxime videbitur. Imò quidquid de Maria dicimus, si laudem sapit Virginis, eo ipso laudem sapit & Filii Virginis; eò quod

Tom. I.

Christi & Mariæ laus & gloria non tam communis sit, quam eadem, uti supra ex Petro Damiano, Bernardo & Fulberto diximus. Rationabiliter ergo immunitatem à peccato originali Mariæ tribuimus per gratiam, quam Filius habet per naturam, juxta id quod Ulpianus ait l. Princeps ff. de legib. Princeps legibus subditus non est; Augusta verò, licet sit subdita, Princeps tamen eadem privilegia illi concedit, qua ipse habet. Et tantò rationabilius eam Mariæ tribuimus, quantò verius quod Anselmus ait, decens esse, ut eà puritate, quâ major sub Deo nequit intelligi. Virgo illa niteat; quodque S. Bernardinus, tantam Virgini datam esse gratiam, quantam uni pure creature dari est possibile. Et Idiota: omnium Sanctorum privilegia in eam esse congesta. Et Petrus Cellensis l. de panib. c. 21. quidquid de Maria dixeris, infinitè minus esse nomine & dignitate Dei Matris. Et Nicolaus Monachus epist. ad Petrum, Abbatem Cellensem: Siquid scribo de Virgine, quod non legerim in Canone, laudem tamen sapit Virginis, laudem sapit & Filii Virginis... Et occasione Scripturæ Canonice, vel vera scribo, licet occulta; vel verisimilia, & ipsa Catholica. Præsumuntur multa de Virgine, quæ nusquam leguntur, & præsumptionibus standum, donec probetur contrarium. Quia de laudibus Virginis nunquam satis præsumi, nunquam satis dici potest. Quantum potes, tantum aude: quia major omni laude, nec laudare sufficit.

9°. Scio objici posse 1°. generalia sacra Scripturæ effata de peccato originali, Nemo mundus à corde, etiam si unius diei fuerit vita ejus. Job. 14. juxta Versionem 70. Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt. 2. Cor. 5. Sicut in Adam omnes morimur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. 1. Cor. 15. 2°. testimonia Patrum, Ambrosii l. 2. in Luc. c. 15. Solus... ex natis de femina est Dominus Jesus, qui carnalis contagia corruptele immaculati partus natiuitate non senserit. August. l. de perfect. just. Quisquis fuisse vel esse in hac vita hominem... putat, excepto uno Mediatore... cui necessaria non fuerit remissio peccatorum, contrarius est divina sapientia. Leonis Papæ serm. 5. de nativitat. Solus inter filios hominum Dominus Jesus innocens natus est: quia solus sine carnalis concupiscentia pollutione conceptus est. Anselmi l. Cur Deus homo c. 15. Virgo... est in iniquitatibus concepta. Et l. de conceptu Virg. ait B. Virginem à peccato mundatam fuisse per fidem, antequam Christum conciperet. Bernardi epist. 174. existimantis esse contra totius Ecclesiæ sensum, Mariam excipere à peccato originali. S. Thomæ 1. 2. q. 81. aientis secundum fidem Catholicam firmiter esse tuendum, omnes homines ex Adam derivatos, præter Christum, originale peccatum contrahere. 3°. rationem S. Thomæ, quia alioqui non omnes indigerent redemptione, quæ est per Christum; quod est erroneum.

Sed ad 1. facilis est responsio, in generali-

LIII

bus effatis illis Deiparam non comprehendi, sicut non comprehenditur in istis: *Non est homo qui non peccet*, 2. Paralip. 6. *In multis offendimus omnes*, Jacobi 3. Quemadmodum enim in istis, ex communi Ecclesie sensu, elucet specialis ratio, ne ibi Deipara comprehendatur, ita & in illis. Simile proinde hic est, sicut Esther 15. ubi Assuerus Esther Reginae dixit: *Noli metere, non morieris; non enim pro te, sed pro omnibus haec lex constituta est.* Ut enim in generali lege Regina comprehendatur, specialiter exprimi debet. Et, ut habetur cap. solita de majoritate & obedientia: *serminus universalis non distribuit universaliter, quoad illos, ex quorum distributione resultaret dissonus intellectus*, prout hic resultaret: quia scilicet Maria non fuisset idonea Mater Dei, si peccasset aliquando, sive originaliter, sive actualiter, nec secundus Adam decenter conceptus & natus fuisset ex terra aliquando maledicta, diaboloque subjecta.

120 Ad 2. respondeo, sanctos illos Patres intelligendos esse de lege ordinaria, & secluso privilegio. Alias Deipara non solum concepta, sed & nata fuisset in originali peccato: cum de nativitate loquantur Ambrosius, Augustinus & Leo. At contrarium est certum. Vel dic SS. Patres intelligendos, quantum ex vi conceptionis & nativitatis, quomodo solus Christus, non ex virili semine, sed ex Spiritu sancto, & Maria Virgine conceptus, Deique operatione Deus homo factus, nullius peccati, sed solius gratiae capax fuit; non sic Maria: utpote ex virili semine concepta, & in Adam secundum seminalem rationem contenta; idedque ex vi talis conceptionis gratiam, & immunitatem a peccato originali non accepit; imo ex carne peccati per concupiscentiam concepta, peccatum istud contrahere debuisset, nisi specialissimo privilegio ex meritis Filii sui, tanquam mox futura Mater ipsius, ab eo per gratiam preservata, caroque ipsius per eandem in primo conceptionis instanti quodammodo purificata mundataque fuisset, ne personam ipsius inficeret. Et sic patet ad S. Anselmum.

121 Quod attinet ad S. Bernardum, in illa quidem epistola non faveat immacolatae Virginis Conceptioni; Canonicoque Lugdunenses graviter redarguit, quod immacolatae Conceptionis ipsius festum propria celebrare cepissent auctoritate: ad finem tamen epistolae se promptum ostendit ad eandem festivitatem celebrandam, si a Sede Apostolica institueretur. Sic enim loquitur: *Si sic videbatur, consulenda erat prius Apostolicae Sedis auctoritas, & non ita precipitanter inconsulte paucorum sequenda simplicitas imperitorum...* *Qua autem dixi, absque praesidio sane dicta sunt sumus sapientis Romanae praesertim Ecclesiae, cujus auctoritati atque examini totum hoc, sicut & caetera, quae huiusmodi sunt, universa referre, ipsius, si quid aliter sapio, paratus iudicia emendare.* Nondum utique tunc Bernardo innotuerat Ro-

manae Ecclesiae propensio, nec fidelium prope omnium sensus atque conspiratio, in favorem immacolatae Conceptionis Deiparae, sicut modò innoteceat. Necdum instituta tunc auctoritate Sedis Apostolicae festivitas in favorem ejusdem, sicut modò. Alias manifestum est ex postremis verbis ipsius, quod ei promptissime subscripsisset.

Idem dicendum de S. Thoma, ob ea quae ex ipso dicta sunt supra n. 109. & 110. Neque enim a generalibus S. Scripturae sententiis de peccato originali ausus est privatam auctoritatem Deiparam excipere, haud dubie excepturus, uti Concilium Tridentinum sess. 5. post Augustinum exceptit, si Ecclesiae sensum, Romanorumque Pontificum quoad hoc declarationem cognovisset, sicut modò cognoscimus. Fatemur proinde S. Thomam immacolatae Virginis Conceptioni formaliter contradixisse, nec admittimus glossam quae ipsum explicat de peccato originali, seu originali possibili (cum potius tortura sit quam legitima interpretatio S. Doctoris) testimonia namque ipsius in contrarium nimis perspicua sunt. Addimus tamen jacta esse à S. Doctore fundamenta, propositaque argumenta, ex quibus (accedente jam Ecclesiae consensu) manifestè conficitur ipsum aequè ac Bernardum immacolatae Conceptioni subscripturum, si consensum illum Ecclesiae cognovisset.

Ad 3. respondeo cum Scoto, Mariam indignisse redemptione, & Christum fuisse perfectum ipsius Redemptorem: imò magis perfectum ipsius, quam cuiuscumque alterius. Quia ipsam solum redemit redemptione illà perfectà, quae ipsam preservavit à culpa. Quemadmodum enim duplex est medicina, una preservativa à morbo contrahendo, altera purgativa à morbo jam contracto; & perfectior est illa quam ista: sic duplex est redemptio, una preservativa à culpa, altera sanativa à culpa; ut expressè monent D. Dionysius de div. nom. c. 8. & Augustinus in Psal. 85. Et prior quidem omnium perfectissima est. Unde Christus non fuisset perfectissimus Redemptor, nisi sic Matrem suam redemisset. Et quia sic ipsam solum redemit, ided à Sanctis quibusdam vocatur *unica filia Redemptoris*. Magis igitur indiget Maria redemptione, quam quivis alius (ait Doctor subtilis) quia tanto magis indiget redemptione, quanto majus bonum sibi conferebatur per redemptionem. Cum igitur majus bonum sit innocentia perfecta, quam post lapsum culpa remissa; majus bonum sibi conferebatur preservando ipsam ab originali, quam si postea ab eo fuisset purgata. Appositè Ildorus l. 2. de summo bono c. 23. *Sicut melius est peccatum cavere, quam emendare, & gravior est medicus qui anticipat morbos, quam qui in morbis ingerit seram & non sine dolore medicinam; sic melior perfectiorque est redemptio anticipans culpam, &c.*

Instabis: nimis probat ratio proximè allata, Christum utique non fore perfectissimum Ma-

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 637

ria Redemptorem, nisi eam præservasset non solum ab originali peccato, sed & ab omni illud contrahendi debito, tam remoto, quam proximo. A quo tamen immunem non fuisse Mariam, omnes penè Theologi docent.

Respondeo negando assumptum: sicut enim non est opus valentibus medicus, sed malè habentibus, saltem in actu primo, id est obnoxii periculo malè habendi, nisi actus secundus istius periculi per medicinam præservativam caveatur; sic non est opus liberis Liberator & Redemptor, sed captivus, saltem in actu primo, id est obnoxii periculo diabolice captivitatis, nisi actus secundus istius periculi, seu captivitas actualis per gratiam præservativam Liberatoris ac Redemptoris caveatur.

125 Cui periculo obnoxiam fuisse Mariam, inde constat, quòd in lumbis Adami secundum feminalem rationem fuerit, quando peccavit, adeoque unus tunc homo cum Adamo fuerit, in ipso proinde secundum naturam peccaverit. Ex quo consequens erat, quòd peccatum illud naturæ (in Adam sic contentæ) in propria persona contraxisset, nisi per gratiam suam præservativam Redemptor hoc impedivisset. Et aliàs non magis indignisset Redemptore & Liberatore, quam sanus medico, si nullius infirmitatis obnoxius sit periculo. Nam, uti Zosimus apud Augustinum epist. 157. dicit: *Nullus, nisi qui peccati servus est (saltem in actu primo, sensu dicto) liber efficitur, nec redemptus dici potest, nisi fuerit ante captivus.* Unde Apostolus 2. Cor. 5. ex eo quòd Christus per mortem suam omnes redemerit, infert omnes mortuos esse, saltem in Adam, sensu dicto: *Si unus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sunt.* Quæ verba cum generalia sint, & absque exceptione, vel distinctione, nec ab eorum generalitate, (saltem intellecta de debito mortis) Ecclesia excipiat Deiparam, eam nobis non licet privatâ excipere auctoritate. Per consequens fateri nos oportet Apostolum rectè arguere: *Si Christus pro Maria Matre sua mortuus est: ergo Maria mortua est, saltem sensu dicto: Si enim à mortis spiritualis debito decebat eam præservari, non debebat in Adam secundum rationem feminalem contineri quando peccavit, nec debebat feminaliter ex viro & muliere concipi, sed à tali conceptione præservari, adeoque sine virili femine concipi, sicut Filius: verum aliter visum est increatæ sapientiæ.*

CAPUT IX.

Cardinalis Sfondrati, de statu puerorum cum solo originali, absque Baptismi Sacramento, ex hac via migrantium, quas nordecim paradoxa refelluntur.

126 **C**ardinalis Cælestinus Sfondratus, egregiis alioqui dotibus commendatus, in suo Nondo prædestinationis dissoluto, dum novum de puerorum sorte systema, ab Augustini syste-

Tom. I.

mate diversum (uti fateretur pag. 164.) procurere voluit, non solum telas araneas texuit, sed & quia humana ratiocinia, sine Scriptura & traditione secutus est in fidei quæstionibus, nedum in degeneres mollesque sententias, sed & in stupenda abiit paradoxa.

§. I.

Primum Sfondrati paradoxum.

Primò namque pag. 114. aliud est (inquit) perire, aliud beatum non esse: parvuli qui sine baptismo decedunt, beati quidem non sunt, nec tamen pereunt.

At ita philosophantem intolerabilis (ut Augustini verbis utar) sequitur absurditas. Christum utique non venisse quæsitum & salvatum parvulos. Filius enim hominis non venit nisi *quærere & salvare quod perierat* (ait Augustinus serm. 174. ex Luc. 15.).... *Quare ergo novis disputationibus antiquam fidei regulam frangere conaris Sfondrate? Parvulos perire, nisi regeneratione salventur, soli Pelagiani negant, Patres omnes simpliciter affirmant. Affirmat Scriptura. Affirmant Concilia. Non est liberum Sfondrato, in quæstionibus fidei, pro voluntate habere sermonem. Frustrâ ipsum excusare nititur Author disputationis notarum in Nodum Sfondrati, quòd solum velit parvulos non perire morte secundâ, involvente gehennam ignis: hoc enim sensu parvulos non perire affirmabant Pelagiani, licet faterentur eos à regno cælorum excludi. Qui catholicè loqui vult, loqui debet cum Scriptura, cum Conciliis, cum Patribus, non cum hæreticis. Quippe *salus nominum, salus proprietatum*, aiebat S. Hilarius. Parvulos illos non perire, simpliciter negat Sfondratus: contradicit ergo Scripturis, Conciliis & Patribus, simpliciter affirmantibus. *Quicumque negat parvulos per baptismum à perditione liberari, anathema sit*, ait Concilium Carthag. apud Augustinum epist. 96. *Sine baptismo perisse non dubium est*, ait Author libri de vocat. Gent. c. 24. tanta cum certitudine, ut cap. 32. dicat: *Non puto istos.... iam impudenter usuros, ut non.... renatos asserant non perire.**

§. II.

Secundum paradoxum.

Secundò, eadem pag. 114. dicit, quòd 128 damnari nemo possit paternâ culpâ, utique originali. Sed rursus contradicit Scripturæ, Patribus, Conciliisque. Quia Apostolus Rom. 5. absolutè dicit: *Judicium ex uno in condemnationem.* Quod idèd dicit, quia sufficeret ad condemnationem, etiamsi non esset in hominibus nisi originale peccatum, ait Augustinus l. 1. de peccat. merit. c. 12. & l. 3. de nupt. & concupisc. c. 27. Unde l. 1. op. imperf. in Julian. n. 48. Julianum sic alloquitur: *Indignaris, homo piissimus, quòd par-*

vult non renati, si moriantur ante propria voluntatis arbitrium, propter aliena dicantur peccata damnari.... Audi Judicem sanum (Ambrosium) à tuo Doctore (Pelagio) laudatum.... Perit Adam, & in illo perimus omnes. Sed peccatis (inquis) alienis perire non debuerunt. Aliena sunt, sed paterna sunt; ac per hoc jure seminationis & nostra sunt. Quis ab hac perditione liberat, nisi qui venit quærere, & saluum facere quod perierat? Et l. 2. n. 97. Peccatum illud, quod à nascentibus trahitur, trahit ad æternam damnationem, si non remittatur. Et l. 3. n. 66. Illud unum (originale peccatum) etiam si alia nulla sint, sufficere ad damnationem, nisi regeneratione solvatur, hoc dicimus, etsi audire non vultis; hoc veritate non vincitur, etsi oppugnare loquacitate persistitis.

129 Gelasius Papa epist. ad Episcop. per Picenum, de parvulis quod delirus senex Seneca Pelagianus asserit, sine baptisate, pro solo originali peccato non posse damnari, satis impia, satis profana proposita est. Depositu ergo custodire debuit Sfondratus, devitatis profanis vocum novitatibus, prout Apostolus monet 1. Timoth. 6. Fide namque Catholicã tenendum est, parvulos sine baptisate decedentes absolvi esse damnatos, & non solã celesti, sed etiam naturali beatitudine perpetuo carituros, ait Bellarminus l. 6. de amiss. grat. c. 2.

§. III.

Tertium paradoxum.

130 Tertio, pag. 118. dicit peccatum originale nullam reprehensionem mereri. Sed Augustinus de corrept. & grat. c. 6. e contra dicit: An verò idè pravitas ista corripienda non est in homine, quia non est ejus propria, qui corripitur, sed communis est omnibus? Imò verò corripatur & in singulis, quod est omnium. Non enim propterea cuiusque non est, quòd ab ea nullus immunis est. Peccata quidem ista originalia dicuntur aliena, quòd ea singuli de parentibus trahunt; sed non sine causa dicuntur & nostra: quia in illo uno omnes, sicut dicit Apostolus, peccaverunt, peccatoque illo omnes in propria persona infecti sunt. Quam ob causam sicut omnes promeriti sunt damnationem; ita à fortiori & reprehensionem.

§. IV.

Quartum paradoxum.

131 Quarto, pag. 112. si non fecit beatos, quia.... culpã originali asperfos, at nec fecit miseros. At contra: cum parvuli juxta Tridentinum sess. 5. & 6. nascantur cum peccato, quod est mors animæ, filii iræ, filii vindictæ, Deo exosi & inimici, servi diaboli, obnoxii damnationi; quomodò non miseri? Ex tot miseris, quibus etiam in hac vita parvuli subiciuntur, ad salvandam Dei justitiam Augustinus intulit, ipsos nasci in originali peccato, ne tot miseris innoxii puni-

rentur: Ubi est justitia Dei (inquit lib. 6. op. imperf. in Julian. num. 27.) quam si cogitares, nunquam crederes sine ullo merito originali peccati tam miseros esse nascentes. Idipsum Catholici omnes Theologi docent, apud Bellarminum l. 4. de amiss. just. c. 2. Siquidem docent, & sentiunt, peccatum originis esse verè propriè peccatum, quòd hominem non solùm miserum, sed etiam peccatorem & reum damnationis efficiat. Inaudita ergo paradoxa profert Sfondratus.

Paradoxum quintum.

132 Quinto, pag. 98. dicit, illum qui solo originali tenetur, dici non posse Deum deserere, cum ipse peccatum hoc non faciat, sed ab alio factum contrahat. Sed contra: tam certum est omnes homines Deum in Adam deseruisse, quàm certum est omnes in Adam peccasse; quàm certum item hominem à Deo ob originale deserit, dum in massa perditionis relinquitur. Non enim Deus deserit antequam deferatur. Cùmque homo, qui peccatum in Adam commissum contrahit, eo ipso inimicus Dei constituitur, ab eoque habitualitèr avertatur: igitur Deum habitualitèr deserit.

Paradoxum sextum.

133 Sexto, pag. eadem, ex eo quòd Deus neminem deserit, nisi desertus, & ille qui solo originali tenetur, dici non possit Deum deserere, infert illo prædestinationis decretorio momento, in quo summa rerum incommutabiliter vertitur, Deum tot hominum myriades non deseruisse ab iis non desertum, hoc est nullo eorum peccato (actuali, uti contextus manifestum facit) demeritoque prævisio... prius ergo quàm peccata hominum (actualia) præviderentur... nemo desertus, nemo exclusus, nemo reprobus. Ergo nemo non electus. Verùm enim verò hoc Catholicæ fidei adversatur. Cùm Catholica fides doceat, parvulos, qui non regenerati moriuntur, propter originale peccatum excludi à regno celorum, nec esse de numero prædestinatorum, seu electorum, sed de numero reproborum, saltem negativè, prout omnes Theologi docent. Idque de fide esse asserit Cardinalis de Lauræa opusc. 2. de reprob. c. 5. n. 37. Et quomodò parvuli illi forent electi: cum fides doceat quòd sint damnati, uti vidimus n. 117. 118. 119. Æthiopem proinde lavat notatum dispuncto, dum Sfondratum excusare nititur, quasi de folis adultis loquatur: cum oppositum luce meridianã clarius sit ex contextu.

Paradoxum septimum.

134 Septimo, pag. 48. dicit, quòd nunquam parvulis, ante baptismum sublatis, Deus æternam vitam voluit; ipsos proinde ad alium finem classè que providentiæ pertinere. Sed

Pars III. De peccato originali, effectibusque ipsius. 639

contrà: ubi est quod dicit pag. 8. vult Deus, quippe omnium pater, omnes homines salvos esse, vult regno potiri, vult hæredes scribi; idque amore non qualicumque, sed paterno, hoc est omnium maximo ac sincerissimo. Et si qui rebelles evadunt, non idèd propositum & amorem mutat? Si Deus tam benevolus adultis omnibus, etiam pessimis, & perduellibus; cur non similiter parvulis, illibata innocentia (uti pag. 120. loquitur) præditis, vixque culpâ originali aspersis? Cur viscera paterna claudit innocentibus, aperit nocentissimis? An non innocentium parvulorum pater, uti pater adulterorum, quamlibet peccatorum? Si Deus vult omnes salvos facere (ait Augustinus l. 4. contra Julian. c. 8.)... *nunquid parvuli homines non sunt, aut non pertinent ad id quod dictum est, omnes homines?* Cur dicit parvulos ad alium providentiæ ordinem pertinere, nisi ut cum Semipelagianis (apud Hilarium in epist. ad Augustinum) parvulorum causam ad exemplum majorum non patiatu afferri? At parvulorum causam ad exemplum majorum frequenter assert Magnus Augustinus, perspicuumque videtur, Authorem illum primævæ oblium institutionis humani generis. Nam (ut sapienter advertunt laudatissimi Episcopi proximè memorandi) quis Christianus negat, universam Adæ sobolem, in eo ad æternam vitam fuisse ordinatam? Certum proinde est omnes homines, voluntate antecedente ordinatos ad salutem, omnes item reprobos, tam parvulos, quam adultos in mortali, seu originali, seu actuali decedentes, ad eandem spectare classem providentiæ, ipsos voluntate consequente justissimè damnantis. Qui aliter sentit, nova dogmata cudit.

Paradoxum octavum.

135 **O**ctavò, pag. 114. 119. 120. 164. dicit, quòd parvuli non abluu culpam propriam non habent; imò illibatam habent innocentiam personalem. Sed hanc propositionem Illustrissimi Gallia quinque Præfules, in epistola ad Innocentium XII. VII. Kalendas Martii 1697. conscripta, meritò *intolerabilem* vocant; vanam erroris excusationem arbitran-tes, quòd illa innocentia, novo atque ambiguo nomine personalis vocetur. *Neque enim parvulorum persona innocens est, ad quam peccatum ipsum, quod est mors animæ, transit. Non (inquam) persona innocens, eò quòd careat peccatis propria voluntate contrãctis; imò verò peccatrix, quæ sub ira Dei atque in potestate tenebrarum nascitur; quæ exorcismis exsufflatur; quæ aquâ mundatur: valetque omnino illud quòd à S. Augustino Synodus Tridentina deprompsit, originale peccatum non nique nobis esse extraneum, imò... propagatione unicuique esse proprium, nec nisi inherente & propria sanctitate purgandum.* Sic post exortam Pelagii, Lutherique & Calvinii hæresim, cum Patribus La-

tinis, Catholicos cautè loqui oportet, licèt olim, nondum exortà hæresi Pelagianâ, Græci quidam Patres minùs cautè locuti fuerint. Tunc quippe periculum non fuit, ne verba ipsorum sensu hæreticorum acciperentur, uti modò periculum est. Sfondratum meminisse oportuit, post exortas illas hæreses, Concilia & Patres cautius loqui, quàm ante illas Chrysostomus v. g. locutus fuerit. Ut quid ergo parvulorum, non regeneratorum, ab ipso innocentia ultra modum laudatur? (inquit Augustinus serm. 293.) An non omnes homines, in prævaricatione Adæ innocentiam perdidisse definit Tridentinum sess. 6. cap. 1.º? Isti definitioni, non tantum quoad sensum, sed & quoad expressionem hodie conformare se debent Catholici omnes; censuræque digni sunt qui hinc temporibus simpliciter loqui volunt, sicut ante exortas de peccato originali hæreses locuti sunt Græci aliqui Patres: quia eo hodie sensu non intelliguntur expressiones, quò ipsi intellexerunt. Hodie proinde offensionem causerent, quam non causerunt olim. Quam ob causam propositionem hanc, *unus de Trinitate est passus*, olim Ecclesia proseripsit, quia in sensu Eutychanorum à plerisque accipiebatur, quemadmodum & quinta Synodus Generalis c. 6. tempore grassantis Nestorianæ hæresis, prohibuit ne beatissima Virgo *Christipara* nuncuparetur, sed *Deipara*, quia ex priori illa expressione plures offendebantur, velut de expressione suspecta, ob sensum Nestorianum tunc grassantem. Sic rursus Pius V. in Bulla contra Bajum plerasque damnavit propositiones, tamquam expressione suâ offensivas, &c. licèt addiderit earum nonnullas aliquo pacto sustineri posse. Sic denique Innocentius X. & Alexander VII. famosas quinque propositiones in sensu obvio velut hæreticas justè damnarunt, licèt in sensu gratiæ efficacis expressas (prout in quinque articulis Alexandro VII. & VIII. oblatis) sanas Alexander VII. declaraverit. Frustrà proinde laboravit notarum disjunctior, ut propositionem illam Sfondrati simpliciter expressam purgaret. Quia sic expressa offensionem in pias aures immittit, Tridentinæque definitioni contradicit.

Paradoxum nonum.

Nonò, pag. 48. 118. &c. dicit, quòd 136 parvulos, qui sine baptismo decedunt, cælesti quidem regno, quippe paternæ culpæ reos, Deus excludit, non tamen naturalibus bonis, naturali scilicet beatitudine. Solam proinde supernaturalem beatitudinem ipsis denegare videtur, dum de ea sola interpretatur Verba Salvatoris, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu sancto, non intrabit in regnum celorum*: dum etiam pag. 114. & 120. dicit, parvulos, qui sine baptismo decedunt, beatos quidem non esse, nec tamen perire, nec miseros esse, nullamque ipsis dolendi, nullam conquerendi, sed magis gaudendi, gra-

trialque agendi causam esse. Proinde non videtur satis recedere ab opinione plurium antiquorum & modernorum (quos magno numero refert dispunctor pag. 37. 38. 39. Edit. Colon.) parvulos non regeneratos excludentium quidem à regno cælorum, & vitâ beatâ Sanctis promissâ; tamen eis concedentium naturalem beatitudinem, sine ulla molestia, aut dolore, extra regnum beatorum, & gehennam damnatorum. Quam opinionem Bellarminus l. 6. de amiss. grat. c. 2. dicit esse contra fidem his verbis: *Fides Catholica docet, eos absolute esse damnatos, & non solâ caelesti, sed etiam naturali beatitudine perpetuo carituros*; graviter monens, misericordiam nostram erga parvulos jam defunctos, nihil eis obesse, & contra nihil eis obesse sententiæ nostræ severitatem; multum autem nobis obesse, si, ob inutilem misericordiam erga defunctos, aliquid contra Scripturas aut Ecclesiam defendamus; idè non affectum quemdam humanum (quo plerique moveri solent) sed Scripturæ, Conciliorum, & Patrum sententiâ à nobis consulendam sequendamque esse. Scripturæ verò, Concilia & Patres prorsus adversantur illi naturali beatitudini parvulorum, uti Bellarminus ostendit ibidem, atque cum ipso Thomas de Lemos in Panoplia to. 1. tr. 1. de læsione lib. arb. c. 23. ubi & ostendit, Pelagianos nunquam concessisse parvulis (sine baptisimo decedentibus) regnum cælorum, nec beatitudinem supernaturalem extra regnum cælorum, sed naturalem dumtaxat. Ipsos nihilominus Concilia & Patres damnarunt: quia quisquis exclusus fuerit à regno cælorum, nihil nisi mortem æternam habere poterit; per consequens habere non poterit vitam æternam, etiam solâ naturali beatitudine beatam. Quia, ut Augustinus ait l. de peccato originali c. 18. *præter regnum cælorum habere nisi mortem æternam non possunt, qui sine participatione corporis & sanguinis Domini æternam vitam habere non possunt.* Unde l. 1. de anima & ejus origine c. 9. *Non baptizatis parvulis nemo promittat in æternam damnationem (seu carcerem damnatorum) regnumque cælorum, quæ sit felicitatisque cuilibet, atque ubilibet, quasi med. um locum; hoc enim eis hæresis Pelagiana promittit.* Sed damnavit locum illum medium Concilium Carthaginense anni 418. Damnavit & Gelasius Papa in epist. ad Episcopos per Picenum, etiam si quis & ubi esset locus ille medius, Pelagiani non determinarint. Nam uti Pelagius apud Augustinum l. de pecc. origin. cap. 21. aiebat: *Sine baptisimo parvuli morientes quo non eant, scio; quo eant, nescio*: id est, non ire in regnum cælorum scio; quò verò eant, nescire dicebant. Quia dicere non audebant in mortem illos ire perpetuam. Audaciores proinde Pelagianis esse videntur, qui hodie dicere non verentur, quò eant scio, in vitam utique perpetuam naturaliter beatam, sive in vitam perpetuam bonis naturalibus cumulatam, absque ulla miseria, absque ulla dolendi, imò magis gaudendi, grateque agendi

causa, uti dicit Sfondratus.

Quid ergo dicendum de opinione Salmeronis disp. 48. in cap. 5. epist. ad Rom. aientis: *Resurgente pueri per Christum, & supra hunc ordinem naturalem, quo quotidie proficiunt in cognitione operum Dei, & substantiarum separatarum, visiones habebunt Angelicas, & tamquam nostri Rustici hanc terram incolent, ut qui mediis sunt inter gloriam & supplicium, sine etiam mediis in loco.*

Respondeo sustineri non posse, quia damnata est, non solum in Concilio Carthaginensi, & à Gelasio Papa, sed & à Concilio Lugdunensi & Florentino, definentibus, *illorum animas, qui in actuali mortali, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum decedere, penis tamen disparibus puniendos.* Illorum ergo animæ, qui cum solo originali decedunt, cum decedentibus in mortali actuali, in infernum descendunt, ubi nulla redemptio, licet ibi minùs graviter puniantur illi, quàm isti.

Ne quidem tolerabilis est opinio Scholasticorum, quàmlibet multorum, Richardi, Lytani, Masilii, Lessii, Suarez, &c. aientium, statum puerorum, cum solo originali decedentium, feliciorum, lætiorumque fore, quàm sit alicujus mortalis in hac vita, tribuentiumque ipsis amorem Dei super omnia, reliquasque virtutes naturales. Quia non mortui laudabunt te Domine, estque temerarium ac ridiculum, ista tribuere iis, qui in æternum futuri sunt filii iræ, filii vindictæ, filii gehennæ, filii mortis perpetuæ; nec aliud sunt, quàm aniles fabulæ, inaniaque commenta ac ludificationes rationis humanæ, quæ in hisce fidei quæstionibus sine Scriptura & traditione nihil valent; absque Scriptura proinde & traditione afferendæ non sunt, nec pro veritate in ejusmodi quæstionibus addiscenda recurrendum ad rationem purè humanam, sed ad legem magis, & ad testimonium (ut dicitur Isa. 8.) id est ad Scripturam & traditionem. Nam, ut sequitur ibidem, si humanæ cogitationes non dixerint juxta verbum hoc (verbum utique Dei scriptum vel traditum) non erit eis manutina lux, id est veritas; sed tenebræ errorum, ut exponit Cornelius à Lapide.

Multò minùs tolerabilis est opinio Molinae in Concordia q. 23. a. 4. & 5. disp. 1. memb. 9. aientis, parvulos reprobatos, amissis solis gratuitis donis, in reliquis petende se habituros, ac si in solis naturalibus essent constituti. Imò post diem judicii, cum ipsorum animæ suis fuerint corporibus restitutæ, ab omnibus molestiis & ærumnis, quibus in hac vita subjacemus, supernaturaliter liberandos, melioremque in naturalibus vitam, à vitio omni mentis & corporis immunem, in perpetuas æternitates ducent (inquit) quàm ullus unquam mortalium duxerit. Istam Molinae opinionem Romani Consultores in canonibus doctrinæ damnandæ, jussu Pauli V. ultimò elaboratis, censuerunt nimium accedere ad illum ab Ecclesia Dei errorem semper habitum,

adèdque in Pelagiano, & Cælestino dogmate condemnatum, quo dicebantur parvuli, etiam si non baptizentur, adèdque exclusi maneat à regno cælorum, æternam ac beatam quamdam vitam, sed extra cælum habere. Eandem opinionem quatuor fidei principiis repugnatè demonstrat celeberrimus Author Historiæ Congregationum de Auxiliis l. 4. c. 17. Primum est, post extremum & universale iudicium, nullum præter regnum cælorum & inferos damnatorum, medium fore locum, ubi pueri, sacro lavacro non abluti, sedem fiant, ubi vivant. Secundum, statum quo nunc versantur infantes non abluti, æternum fore, sicut & mortem, & pœnam quâ plectantur. Tertium, pueros solò originali peccato inquinatos, sub diaboli potestate esse ac perpetuò fore, nisi salutaribus undis abluti, in Christi potestatem transferantur. Quartum, eosdem pueros non ablutos, filios iræ reputari, in damnationem & interitum traditos, contumeliæ vasa, Deo exotos, gehennæ & inferis destinatos, nullaque in altera vita compensatione fruituros. Quæ omnia ex Scriptura & traditione efficaciter probata apud laudatum Authorem videri possunt.

140 Ex sententia quoque Molinæ probatur ipsum non admittete, originale peccatum veram culpam in parvulis esse, prout Thomas de Lemos coram Clem. VIII. Congregatione 9. die 2. Septembris 1602. adèd feliciter evicit, ut idem Pontifex Maximus pronuntiaverit ex sententia illa id consequens esse, prout ipse testatur ac refert in Panoplia to. 1. tr. 1. c. 22. aïens, id Romæ notum ac manifestum fuisse. Unde & eandem sententiam velut hæreticam ibidem infectatur post Bellarminum. Imò eam minus tolerari posse quam Pelagianam, Eminentissimus Card. de Noris pronuntiat in Vindiciis Augustinianis c. 3. §. 5. quia (inquit) Pelagiani contendebant infantes esse innocentes, & nullâ culpâ coinquinatos; unde non adèd grave absurdum videbatur, quamdam eis felicitatem preparare; cum tamen Molina, ipsiusque sequaces fateantur (cum Ecclesia Catholica) pueros esse originali labe infectos, sub potestate dæmonis, filios iræ. Quomodò ergo non dubitant iisdem beatam quamdam vitam promittere?

141 Quid verò Eminentissimus Cardinalis de Lauræa? Postquam disp. 27. de statu parvulorum a. 3. n. 40. dixit, ex fidei principiis colligi, quòd positivè damnandi sunt. Art. 7. sub finem sic loquitur: *Fateor meam inscientiam; non potui aliquem Scripturæ locum, vel sanctum, antiquumque Patrem invenire, qui parvulos cum originali collocet extra infernum, in loco tertio...* Quod dicunt nostri moderni, hoc hucusque censo inane, novum, & ridiculum: nempe de statione, habuaculo, & deambulatione super terram. Unde id habem? Quis eis revelavit?

142 Tolerabilior mihi videtur sententia de inferno superiori, seu, ut dicit Augustinus, orà in-

ferni, ac limbo: quia minus recedere videtur à Scripturâ... At neque in hoc puncto, superioris, seu oræ ac limbi inferni aliquid invenio apud antiquos Ecclesiæ Doctores. E contra autem Scripturam ubique de loco ignis & inferno, pro omni damnato loquentem observo, & Patres prima vix idem confirmantes, & Ecclesiam ipsam pro solo originali infernum decernentem. Idèd non possum in conscientia ab hac, quam puto veram, sententia recedere.

Paradoxum decimum.

DECIMÒ, Cardinalis Sfondratus (à quo 143 tantisper digressi sumus) pag. 120. dicit, in hac parvulorum causa, licet Deus ad cælestem gloriam non eos admiserit, alio tamen, multòque majori beneficio affectisse. Audite inauditas voces. Et quòdnam istud est cælesti gloriæ majus beneficium? Pag. 48. esse dicit præservationem à peccatis actualibus, quæ sola plurius valet (inquit) majorisque meriti est, quam regnum ipsum cælestè. Quasi verò major res sit, tantum carere malis (inquiunt sapientissimi Gallicani Præsules, in epist. supra memorata) quam æternâ vitâ, Deoque ipso perfrui: quæ tam absurda, tam vana sunt, ut christiana aures ferre non possint. Enimverò innata ratio ipsa clamat, non posse bonum ullum esse majus pretiosiusve summo bono, quòd per cælestem gloriam possideret: visio Dei tantæ pulchritudinis visio est (ait Augustinus l. 10. de Civit. Dei c. 16.) & tanto amore dignissima, ut sine hac quibuslibet aliis bonis præditum, atque abundantem, non dubitet Plotinus infelicissimum dicere. Gloria cælestis, ait ibidem l. 5. c. 1. est rerum optandarum cumulata plenitudo, vel (uti cum Boëtio 3. de consol. profa 2. Theologi passim) status omnium bonorum aggregatione perfectus. Si damnati sunt Pelagiani, parvulis illis concedentes beneficium longè minus gloriâ illâ; quam damnationem meretur hætenus inaudita, alienaque ab omni veri specie doctrina, iisdem parvulis concedens beneficium cælesti gloriæ majus pretiosiusque? Quomodò parvuli, in quibus nihil est nisi peccatum, digni sunt beneficio majori, qui indigni sunt minori (si sic cum Sfondratò loqui liceat) ab eoque justo Dei iudicio rejecti & reprobati, velut perduelles, immundi, Dei inimici? Quomodò ex divinis Scripturis parvulos illos à cælesti regno excludentibus, Concilia, Pontifices, Patres efficaciter probant ipsos peccatores esse, si à Deo accipiant beneficium cælesti regno non solum æquiparandum, sed & anteponendum? Quâ iustitiâ (dicebat Augustinus) imago Dei separatur à regno Dei, si nullum est originale peccatum? Si vera sit doctrina Sfondrati, imbellè est argumentum istud: utpote cui facilè respondebunt Pelagiani, absque ulla Dei iniustitia id fieri: quia licet à regno illo ipsos Deus excludat, confervat tamen ipsos in innocentia, præservando

eos à peccato actuali ; quod beneficium longè majus est regno cælorum , & in tantum majus , ut & ipsi , & omnes sapientes , si optio daretur , cælo longè præferrent.

144 At (inquit notarum in Sfondratum dispu-
tor) Moïses Exodi 32. dicendo : *Aut dimitte eis hanc noxam ; aut , si non facis , dele me de libro tuo , desideravit cælesti potiùs gloriã privari , æternisq; cruciatibus addici , quàm Israëlitas infideles & incredulos videre . Similiter Apostolus Rom. 9. dicendo : Optabam ego anathema esse à Christo pro fratribus meis . Verè humilis , ac amore fervens (inquit Taulerius de vit. & Pass. Christi c. 26.) inferni cruciatus pro hominibus universis perpeti optaret , si sic visum esset Deo , ad illiusque id cederet honorem . . . . nimirum hæc est perfecta charitas , quæ nusquam seipsam quærit , nusquam sibi parcat , neque in tempore , neque in æternitate , ut Dei honor augeatur .*

145 Verùm allegatio ista non magis huc quadrat , quàm circulus quadrato . Quia , uti S. Thomas 2. 2. q. 27. a. 8. ad 1. dicit , per exemplum Moïses & Pauli non ostenditur , quòd sive Moïses , sive Apostolus plus diligeret proximum , quàm seipsum ; sed quòd plus diligeret Deum , quàm seipsum . Volebat enim ad tempus privati visione & fruitione Dei (quod pertinet ad dilectionem sui) ad hoc quòd honor Dei procuraretur in proximis ; quod pertinet ad dilectionem Dei . Nam uti Chrylostomus ad citatum Exod. locum ait , *quemadmodum Moïses . . . . Dei iram sedaturus ait : ne dicant (Ægyptii) propterea quòd servare eos non posset , eosdem eduxit in eremo perdendos ; ita sanè & Paulus , ut ne (inquit) dicant , quòd Dei promissio excidit , & quæ promissit , falsò promissit , illiusque sermo ad opus non exiit , velim anathema fieri . Hoc igitur uterque dixit , ut honor Dei procuraretur in Israëlitis . Ex quo nihil vel apparenter inferri potest pro majori illo beneficio parvulus in originali mortuis concessio . Quæ enim (amabo !) apparentia bonæ consequentiæ hoc in argumento : Moïses & Paulus magis amarunt honorem Dei , quàm fruitionem ipsius , sive propriam beatitudinem , optaveruntque ad tempus eã privari , ut procurarent gloriam Dei . Ergo carentia peccati actualis in infantibus , absque baptismo morientibus , majus est beneficium quàm cælestis gloria ; illudque beneficium ipsi , & omnes sapientes , si optio daretur , cælesti gloriæ anteponebant . Quæ (inquam) bonæ consequentiæ species in argumento isto ? Nulla : quia non omnis carentia peccati actualis beneficii loco habenda est , ut patet in brutis & lapidibus , peccati actualis incapacibus ; quales etiam infantes sunt in ætate illa . Idipsum patet in damnatis , ex necessitate status sui à certo genere peccati abstinere , v. g. à fornicatione . Qualiter etiam infantes abstinere à peccato actuali . Peccati itaque actualis carentia tunc solum beneficii meritiq; loco habenda est ,*

quando ex electione , justitiæque amore nascitur , non quando ex infantilis v. g. ætatis incapacitate , vel naturali necessitate . Aliàs (præter dictã) in Nerone v. g. in millies mille millibus peccatorum actualium extincto , beneficii loco habenda foret carentia longè plurimum quæ commississet , si diutiùs vixisset .

Ne id quidem in infantibus illis beneficium est , quòd fato præmature è vivis abripiuntur in originali peccato , antequam procedente ætate actualiter peccent . Quia præmatura illa mors non est in ipsis effectus gratiæ & misericordiæ , sed divinæ iræ & justitiæ , sicut æterna damnatio morsque perpetua , quæ ipsam infallibiliter consequitur . Erratque Sfondratius , sicut & vindex ipsius , dum mortem illam vocat innocentiam personalis conservationem , & à peccatis actualibus præservationem : cum persona ipsorum non sit innocens , & ipsi per mortem in peccato originali à peccatis actualibus reverà non præserventur , sed à justitiâ adipiscenda arceantur justo Dei judicio . Et idèò mors illa verè non est beneficium , sed maleficium ; nec benedictio , sed maledictio , sicut dicta mors Neronis , sicut etiam interitus universæ carnis per diluvium ; tamen enim homines per illud impediti fuerint ulterius peccare ; diluvium tamen respectivè ad illos (quos absorpsit in mortali peccato) verè effectus fuit divinæ justitiæ & maledictionis , uti Deus ipse declarat Genes. 8. 21. dum post illud , & oblatum sibi à Noë sacrificium , nequaquam (inquit) ultra maledicam terra (id est malefaciam , ut exponit à Lapide) propter homines ; quasi dicat : nequaquam ultra ipsis maledicam , seu malefaciam , diluvio terram universam perdendo , propter peccata ipsorum , sicut feci . Ipsos quippe perdidit irascendo , non miserando ; sicut declaratur ibidem c. 6. *Videns Deus quòd multa malitia hominum esset in terra . . . . penituit eum quòd hominem fecisset . . . . & dixit , delebo hominem quem creavi , &c. Ad quæ verba Cornelius à Lapide , Deus , inquit , dicitur penitere & dolere , cum ob hominum scelera , sua dona & gratias revocare statuit , peccatoresque à se creatos . . . . occidit & punit . Unde Symmachus veritè : avertatus est . Penituit ergo Deum , id est , Deus irascens & indignans peccatis hominum , decrevit retractare (beneficia sua) & delere hominem quem creaverat . Noë verò invenit gratiam coram Domino . Et idèò pereunte mundo , unus ipse , cum uxore & filiis , Dei beneficio servatur , juxta illud Ps. 36. *Injusti punientur , & semen impiorum peribit , Justi autem hereditabunt terram , & inhabitabunt in seculum seculi super eam . . . . Injusti autem disperibunt simul ; reliquia impiorum interibunt .* Quemadmodum ergo interitus seu mors impiorum in impietate sua , tamen etiam impediat longè plura crimina quæ patrasent , si diutiùs vixissent ; non idèò est beneficium , imò potiùs maleficium : ita & mors parvulorum in originali peccato ; non obstante quòd*

quòd impediatur actualia peccata, quae commisitissent, si ad majorem aetatem pervenissent. Nam quòd ea impediatur, per accidens est, non ex benefica intentione Dei, ipsos idèò immaturè rapiens ut ipsos subducat à periculis adultioris aetatis, sicut facillè quisque videt in casibus proximè memoratis. Eorum proinde dumtaxat accelerata mors ex benefica Dei intentione, gratiaque & misericordia procedit, de quibus scriptum est: *Raptus est, ne malitia mutet intellectum ejus*; quod in totis justis verificari, non in peccatoribus, in peccato morientibus, jamjam apparebit.

Paradoxum undecimum.

147 **U**ndecimò, eàdem pag. 120. verba ista Sap. 4. *Raptus est, ne malitia*, &c. transfert ad parvulos in originali decedentes, ut ostendat eos Dei beneficio è vivis abripi, ut à peccatis actualibus praeserventur. Verùm de ipsis id dictum non esse, sed de justis, ne à justitia sua excidant, & locus ipse clamat (sic enim habet: *Raptus est, ne malitia mutet intellectum ejus. . . placita enim erat Deo anima illius: propter hoc properavit eaucere illum de medio iniquitatum*) & totus contextus capituli istius manifestè confirmat, & sacri Interpretes, Cyprianus l. de mortalit. Augustinus de praedest. Sancti c. 14. Africani Praesules, pro fide in Sardinia exules, in epistola Synodica, ceterique Orthodoxi uno ore consentiunt. Unde sancti isti Praesules: *De parvulis* (inquiunt) *indubitanter tenenda Catholica regula veritatis: quia parvulus, qui baptizatur, gratuita Dei bonitate salvatur; qui verò sine baptisate moritur, propter peccatum originale damnatur. Nec aliquo dicendus est Dei beneficio futura impietati praereceptus, qui absque justificationis gratia moriens, impiorum consortio est deputatus.* Sacer itaque textus ille in eos solos quadrat, qui in bonis operibus, vel justitià baptismali praematurè eripiuntur. Unde titulus istius capituli est, *De refrigerio justis, morte praecipitatis; qua sit senectus venerabilis; & quòd justis sapius è mundo tollantur à Deo, ne ab impiis seducantur; & quantum finis utrorumque distet.* Et idèò sacra verba illa, *Raptus est, ne malitia*, &c. ad infantes sine baptisino decedentes, adeòque impios, reprobos, iraque filios extendere, novum est, nec ab ullo antiquo Patre sic intellectum. Sacra autem verba contra obvium sensum à SS. Patribus unanimiter intellectum, pro confirmando novo dogmate interpretari, ad coërcenda prurientia ad novitatem ingenia, districtè prohibet Tridentinum sess. 5.

148 **V**ideri potest Augustinus loco citato, ubi sic: *Quis audeat negare Christianum justum, si morte praecipitatus fuerit, in refrigerio futurum? . . . Itaque si queratur à nobis, utrum si tunc esset mortuus, quando erat justus, poenas esset inventurus, an requiem; nunquid requiem respondere dubitabimus? Haec est tota causa,*
Tom. I.

*cur dictum est: "Raptus est, ne malitia mutaret intellectum ejus." Si ista est nota causa: igitur hoc ne partim quidem dictum est pro parvulis sine baptisino morientibus: utpote qui non moriuntur justis, sed injustis, nec ad requiem, sed ad poenas. Unde infra dicit: *Etiam ex parvulis alii baptizati, alii non baptizati via hujus terminum sumunt, satis indicant misericordiam & judicium; misericordiam quidem baptizati gratuitam; non baptizati judicium debitum.**

Definat ergo Anonymus Sfondrati Vindex 149 supra regnum caelorum magnificare praesentem illam praeservationem parvulorum: tota sophistica est illa propositio, quà incauto lectori palpum obtudit, imbecillum mentes confundit, & inanium larvarum praestigis simplices decipit. Quia, ut benè doctus Anonymus Responsor ad Nodum dissolutum pro S. Augustino: verè Deus à peccato praeservat, dum à peccandi periculo eripit justos, dum eos rapit, ne malitia mutet intellectum illorum: quia ipse illos primùm creat in justitia & sanctitate veritatis; ac postmodùm, ne ex illa excidant, non solum eosdem subducit cadendi periculo, demonis artibus, conversationis mundanae contagio, per mortem opportunam, sed & per continuatam miserationem mundat & munit (ut loquitur Ecclesia) & operatione non interruptà eosdem creat in justitia & operibus bonis. At parvulos ante baptismum morientes, quibus justitiæ donum non impertit, quando permittit (imò vult) ut immatura mors rapiat, tantùm abest ut eosdem à peccato servare dici possit, ut potius in peccato eosdem servare (seu potius relinquere) dicendus sit, & à justitia adipiscenda arcere, occulto quidem, sed justo & adorando judicio. Stultum porò est, & aliquo modo impium, adorandæ ejusmodi justitiæ effectus, sub fictitiæ alicujus misericordiae velo abscondere velle, contra sapientissima aeternae providentiæ consilia, quæ utrosque effectus, utramque . . . justitiæ seu veritatis ac misericordiae viam pariter vult nobis admirationi esse: *universe enim via Domini misericordia & veritas. . .* Immatura igitur mors parvulorum non baptizatorum, imaginarium est beneficium; verus autem justissimi judicii Dei effectus, qui specioso beneficii titulo perperam & falsò adornatur. Nec certè Deus ullà veri specie dicitur ipsos è vivis misericorditer eripere, ut subducat à peccatis & periculis longioris vitæ: cum ipsos ne quidem misericorditer eripiat à praesenti peccato vero & proprie dicto, in quo sunt Deo exosi, justitiæ inimici, à Deoque habitualiter averfi. Nec solum ab eo miserissimo statu ipsos misericorditer non eripit Deus, sed in eo justo judicio suo in aeternum relinquit perpetuò damnandos, ne quidem datà ipsis potestate justitiæ statim adipiscendæ per baptismum, antequam è vivis tollerentur. Imò plerùmque paratis ministris, festinantibusque parentibus, ad baptismum ipsis con-

ferendum, Dei volente non datur, ut non semel Augustinus dicit.

Paradoxum duodecimum.

Duodecimò, pag. 164. nos dicimus (inquit) exhiberi parvulis, si non gratiam sufficientem, quâ vitam æternam & justitiæ statum assequi possint; exhiberi tamen beneficium longè præstantius, quodque infinitis partibus ipsam gratiam sufficientem antecellit, imò & cælestem gloriam, uti paulò post subiungit; eo enim beneficio priùs è medio tolluntur, quàm peccatis se obstringant, & non damnantur. Verùm ista sine errore dici non possunt: sunt enim improbabilia paradoxa, quibus velut aranearum telis imbecilles animæ capiuntur; sunt & periculosa perniciosaque dogmata, quibus si semel imbuantur fideles, facillè existimabunt, non tanti referre, an parvuli baptizati moriantur; matres etiam, quæ ex crimine uterum gerunt, à procurando abortu amplius non cohibebuntur metu, ne fœtus abortivè excussus æternùm pereat, si semel sibi persuadeant eos non damnandos, imò afficiendos beneficio, quod & gratiâ sufficiente, & cælesti regno longè sit præstantius, nullamque ipsis fore causam dolendi, nullam conquerendi, sed magis gaudendi & gratias agendi, ut dicit sequens propositio.

Paradoxum decimum-tertium.

Decimò-tertiò, eadem pag. 120. postquam dixit: licet Deus ad cælestem gloriam eos non admiserit, alio tamen multò majori beneficio affecisse. Paulò post: quid ergo (inquit) conqueri de Deo possunt; aut quid illis mali fecit, si non quidem cælo, at alio beneficio donavit, quod multò præstantius cælo est. Ergo nulla dolendi, nulla conquerendi; sed magis gaudendi, gratiasque agendi causa est. Si ita est, rectè inferunt Gallicani Præsules: nulla ergo etiam dolendi causa Christianis parentibus, parvulos suos amittentibus sine baptisimi gratia; nec luctus ipsis, (ut fit) sed gratulatio indicenda est; ipsorumque parvuli lætis magis vocibus, quàm lachrymis prosequendi. An non nova, an non inaudita, an non communi Christianorum omnium sensui contraria est assertio ista? An non scandalosa, an non piarum aurium offensiva? An non Ecclesia ipsa statum parvulorum sine baptisimo extinctorum luget? Si nihil mali faciat ipsis Deus, cur ipsis aliquid mali Ecclesia facit, ipsos Ecclesiasticâ privando sepulturâ?

In omnem quidem argutiam se vertit Sfondrati Vindex, ut tam inauditas voces proferentem tueatur. Verùm telas aranearum texit, ut supra dixi. Vel enim Sfondratus comparat sortem puerorum sine baptisimo extinctorum, adeòque damnatorum, cum sorte beatorum, in cælo regnantium? Et non solum hæreticum, sed & perfatum est, priorum sortem

forti posteriorum antepone. Vel comparat mortem puerorum, sine actuali quidem peccato, at non sine originali, cum cælesti beatorum gloria? Et illam isti antepone non potest sine errore & fatuitate; sic enim melius esset mori ante usum rationis in originali peccato, quàm esse gloriosum in cælo; mori etiam ante usum rationis sine baptisimo, quàm cum baptisimo; quod certissimè injuriosum est sacrosancto lavacro, quod omnium Dei beneficiorum præclarissimum & præstantissimum jure vocat Nazianzenus orat. 40. Quam ob causam intolerabilis quoque videtur propositio, quâ Sfondratus pag. 164. dicit, pueris non baptizatis majus esse beneficium, mori in ætate infantili sine peccato actuali (licet non sine originali) quàm ad ætatem adultæram pervenire cum gratia sufficienti, quâ justii, filii Dei, beatique effici queant: utpote ex qua consequens est pueris majus esse beneficium, in ætate infantili mori sine gratia baptisimi, quàm ad ætatem adultam cum gratia illa pervenire.

Vel denique comparat solam carentiam peccati actualis cum gloria cælesti, abstrahendo à cæteris gloriæ dotibus ac prærogativis, quarum una est impeccabilitas? Et sic adhuc inculpandus, non excusandus Sfondratus; multò minùs laudandus de sanctissima, saluberrima, atque piissima, quoad hoc doctrina, prout ipsum laudat notarum in Sfondratum dispunctor. Primò quia omnis novitas in rebus Theologicis inculpanda est, velut indicium falsitatis: Sfondrati verò expressiones novæ sunt, & hæctenus inauditæ. Secundò expressiones ipsius amplius sonant, quàm carentiam peccati actualis præcisè, esse beneficium præstantius regno cælorum præcisè: ista namque expressio, quâ dicit parvulis sine baptisimi gratia extinctis nullam esse causam dolendi, sed magis gaudendi, Deumque nihil ipsis mali fecisse, amplius sine dubio sonat; nullam utique ipsis causam esse dolendi, imò magis gaudendi quòd mortui sint in peccato originali. Quod ne quidem Pelagiani dixissent, si originale peccatum agnovissent. Nec Sfondratus dicere debuit, si illud agnovit.

Ex una quidem parte certis locis illud agnoscit, verùm alia ex parte sic aliis locis loquitur, ac si non agnosceret, sibi que invicem non coherent expressiones ipsius. Dicta namque expressio, nulla parvulis sine baptisimo extinctis, est causa dolendi, sed magis gaudendi, non est peccatum originale agnoscentis; cum ne quidem sit Pelagiani illud negantis: utpote qui non negavit, exclusionem à regno cælesti causam esse dolendi.

Illam quoque expressio, parvulis sine baptisimo extinctis Deus nihil mali fecit, non est peccatum originale agnoscentis: cum nullius (ante Sfondratum) fuerit, qui originale peccatum agnovit. Quis enim (ante ipsum) Catholicus dixit, Deum parvulis istis nihil mali fecisse, dum ipsis non solum negavit po-

restatem filios Dei fieri, sicut & baptismum (etiam paratis plerumque ministris, parentibusque ad eum procurandum festinantibus) negavit, ipsos, priusquam conferretur, è vivis sustollendo; sed & ipsos reprobavit, æternumque damnavit?

156 Tertio, certum est omnem hominem creatum ob cælestem gloriam (hoc enim pueri in Catechismo didicimus) certum proinde nos hic peregrinos esse, solumque cælum esse patriam nostram. De cælesti gloria pag. 54. præclare loquitur Sfondratus, meritòque asserit tantam esse, tantumque gaudium vel unius beati, ut id longè omnium damnatorum mala & dolores superet, sicque vel unius animæ salutem, dignam Christi sanguine ac precibus mercedem fuisse. Et pag. 39. magnam esse creaturæ rationali pœnam, si exilio mulctetur; nec verò exilium aut majus esse, quàm quod perpetuum, aut pejus, quàm quo cælum amittitur: tantò enim infelicem exilium, quantò felicior patria; sicut tantò gravius malum, quantò majus bonum quo privat. Quomodò ista consistunt cum eo quòd Deus parvulis, sine baptismo mortuis, nihil mali fecit, qui ipsos perpetuo illo exilio mulctavit, è cæloque in perpetuum exclusit? An non ipse pag. 40. exclusionem illam vocat damnationem, pœnam & exilium? Quomodò ergo non malum? An fortè dicit (cum S. Dionysio c. 4. de div. no.) *non est malum puniri, sed fieri pœnâ dignum*. At nonne parvuli facti sunt pœnâ illâ digni, peccatum originale (peccatum utique verum ac proprium, etsi non propriâ voluntate commissum) contrahendo? Hæreticus sit, qui negare ausus fuerit.

157 Quarto, quòd puer peccato originali contaminatus, in ætate infantili peccato careat actuali (ob incapacitatem illud committendi) beneficium non est, uti suprâ demonstravimus: quomodò ergo non exotica est expressio, asserere, quòd sit beneficium longè præstantius gloriâ cælesti?

158 Quintò, carentia illa nec beneficium est respectivè ad peccata actualia illius ætatis (utpote eorum incapax) nec respectivè ad peccata actualia futuræ ætatis; non solum quia futura non est in hac vita (quæ ipsi justò Dei judicio non dabitur) sed & quia in altera vita ab iis non præservabitur; in ea namque procul dubio fortior non erit, quàm Sancti in vita præsentis; sed absque comparatione infimior, & ad malum proclivior: utpote omni omnino gratiâ destitutus, concupiscentiæque dominante infectus, quæ radix est malorum omnium. Si ergo Sancti, in quibus non concupiscentia, sed gratia & charitas tanta dominatur, ab omni equidem actuali in hac vita non præservantur; multò minùs ipsi omni gratiâ & charitate destituti.

159 Sextò, dato, non concessò, quòd carentia illa beneficium esset, equidem non esset beneficium sine maleficio: utpote non absque originali peccato, quo esse contamina-

Tom. I.

tum, maleficium est deterius ipsismet gehennalibus flammis, & inferni cruciatibus, & usque adeò deterius, ut sanctæ animæ, si ipsis optio daretur, mallent iis æternum cruciari, quàm vel uno instanti peccato illo contaminari, etiamsi propter illud non cruciarentur, nec cælo excluderentur. Non possunt ergo non habere causam magnam dolendi, qui moriuntur peccato illo contaminati, ac propterea in æternum à Deo reprobati, perpetuoque exilio (exiliorum maximo) mulctati, & in infernum detrusi: etiam dato, non concessò, quòd gehennalibus flammis in inferno non cruciarentur. Quod infra examinabimus.

Septimò, ex hæcenus dictis certo certius 160 est, peregrinam in Ecclesia doctrinam à Sfondrato tradi, cum docet pag. 14. infantes, sine baptismo sublato, ad aliquid vitæ æternæ melius à Deo destinari: cum eo ipso, quo è vivis tolluntur in originali peccato, ad infernum æternamque damnationem, secundum Apostolum, Conciliaque Africana, necnon Lugdunense & Florentinum destinentur, quæ non nisi insulsè ac ridiculè dici potest melior vitæ æternæ. Si enim parvuli æternum damnati ad aliquid vitæ æternæ melius destinarentur, aliqua ipsis compensatio pro vitæ æternæ jactura esset cogitanda; illud utique quod comminiscitur vitæ æternæ melius: quæ verò circa parvulos illos compensatio cogitanda est (inquit Augustinus epist. 166. c. 7.) quibus insuper & damnatio præparata est?

Sed & à communi Catholicorum omnium 161 sensu abhorret assertio, negans parvulis, actuali peccato, sed non originali carentibus, præferendos esse fideles adultos in adoptionem filiorum Dei adscitos, perque opera bona ad sanctitatem & vitam proficientes æternam, etsi non omni carentes peccato actuali. Negativam verò assertionem illam probant ratio cinia Sfondrati, siquid probant. Probant insuper Deum nunquam elicere majus bonum ex permisso peccato justorum. Quod certissimè est falsum, Apostoloque contrarium, Rom. 3. 20. dicenti: *Ubi abundavit delictum, superabundavit & gratia*; contrarium quoque sensui Ecclesiæ canentis, *ò felix culpa! ò verè necessarium Adæ peccatum!* utpote sine quo non habuissimus Christum Redemptorem.

Non me præterit Sfondrati Vindicem 162 tendere, Eminentissimum illum non considerare peccatum quatenus à Deo permisso (quomodò ex bonitate Dei, plerumque est occasio majoris boni; melius enim judicavi de malis bene facere, quàm mala nulla permittere, ut Augustinus dicit Enchirid. 25.) sed præcisè quatenus liberè eligitur ab homine, quomodò majus est malum, quàm privatio cujuscumque boni, etiam beatitudinis, præservatioque ab illo magis optabilis & potiùs eligenda, quàm beatitudo, si ad eam perveniri nequeat absque peccato, tamen prædictio ista non fiat per amorem absolutum, sed per simplicem & conditionatum complacem-

tiae affectum, & ided non ponat nec figat aliquem statum pro parvulis absque baptismo extinctis.

163 Sed gratis & arbitrariè istum comminiscitur quaestionis statum: cum Sfondrati expressiones plus sonent, ut supra vidimus. Et ad quid inanibus commentis istis, sterilibusque argutiis imbecilles animas decipere: cum praelectio ista, utpote perfecti amoris affectus (uti fateatur pag. 53. & seqq.) locum non habeat in parvulis illis, à Deo habitualiter averfis, omnique gratiâ destitutis; uti nec in ipsis locum habet praesentia illa praeservatio à peccato actuali, uti etiam supra demonstravimus.

Paradoxum decimum-quartum.

164 Decimo-quarto, eadem pag. 164. dicit in parvulis, morientibus sine baptismo, maximam Dei misericordiam elucere: quia praeservantur ne peccent, ne jacturam innocentiae faciant, ne perpetuis ignibus crucientur. Quae omnia.... ad Christi merita & redemptionem pertinent, & sunt planè magna portio amoris & gratiae, ait pag. 48. Sed his obstat Augustinus epist. 217. ad Vitalem, ubi inter duodecim sententias, quas ad fidem Catholicam pertinere dicit, hanc statuit ordine quartam: *Scimus (gratiam Dei) non omnibus hominibus dari.... quod maxime apparet in parvulis.... Quomodo dicitur omnes homines eam fuisse accepturos, si non illi, quibus non donatur, eam sua voluntate respnerint; quoniam vult omnes homines salvos fieri: cum multis non detur parvulis, & sine illa plerique moriantur, qui non habent contrariam voluntatem, & aliquando cupientibus, festinantibusque parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo volente non detur, cum repente, antequam detur, expirat, pro quo ut acciperet correbatur?*

165 Obstat etiam Tridentinum sess. 6. de justificatione, ubi agens de justificatione, exordiumque illius, cap. 3. sic habet: *Est Christus pro omnibus mortuus est, non omnes tamen mortis ejus beneficium recipiunt, sed si dumtaxat, quibus meritum passionis ejus communicatur.* Statimque addit communicationem istam meritorum Christi fieri per baptismum, per quem in Christo renascimur. Unde in expositione fidei per Illustrissimum Episcopum Condomensem facta, atque ab Innocentio XI. pluribusque Cardinalibus laudata, sic habetur: *Cum parvuli nequeant supplere defectum baptismi per actus fidei, spei & charitatis, nec per votum suscipiendi Sacramentum; credimus, quod nisi reverà illum suscipiant, nequaquam participes gratiae redemptionis fiant, quodque ita in Adamo morientes, nullam cum Jesu Christo partem habeant.* Nullam proinde cum gratia ipsius: cum omnis gratia Christi, sit vel justificatio, vel quoddam exordium ipsius, seu dispositio ad illam, & inde ad gloriam. Per consequens omnis gratia Christi est vivificatio quaedam, saltem inchoata. Qua de re plura

videri possunt supra Prolegom. 6. c. 15. §. 1. Nullam verò justificationis, nullam vivificationis inchoationem habent parvuli, qui Sacramento redemptionis expertes, nulla in Redemptoris regno & corpore parte sunt. Quisquis autem dixerit, quod in Christo vivificabuntur etiam parvuli, qui sine Sacramento ejus participatione de vita exeunt; hic profectò & contra Apostolicam Praedicationem venit, & totam condemnat Ecclesiam, ubi propterea pro baptizandis parvulis festinat & curritur, quia sine dubio creditur, aliter eos in Christo vivificari omnino non posse. Qui autem non vivificatur in Christo, restat ut in ea condemnatione maneat, de qua dicit Apostolus: *Per unius delictum in omnes homines ad condemnationem.* Paradoxum ergo est dicere, in eis parvulis, quibus baptismi gratia minimè conceditur, maximam Dei misericordiam elucere: cum ira Dei maneat super eos, cumque omnino alieni sint à vita Christi, omnino alieni sunt à beneficio seu fructu redemptionis ipsius. Ipsimet, si loqui possent, Sfondratiis adulationibus contradicerent, & clamarent: *Da nobis vitam Christi; in Adam mortui sumus... Fiat misericordia cum miseris; ut quid eorum innocentia ultra modum laudatur? Inveniam Salvatorem, non sentiant adulatorem.* Augustinus serm. 293.

Ex dictis toto hoc capite colligitur, cum 166 non dissolvere, sed implicare nodos Theologiarum difficultatum, qui humanis affectibus (ut loquuntur Gallicani Praesules in epistola saepius memorata) exilibusque argutiis magis quam Ecclesiae traditione ducitur. Quod profectò Sfondratus non fecisset, si Augustini vestigiis institisset; sed quia non institit (pagina quippe 164. fateatur nunquam Augustinum hoc modo philosophatum esse, nec voluisse aliis adimere libertatem, in causa parvulorum, ea omnia dicendi, quae opportuna viderentur) dum plus sapere voluit quam Augustinus (à Deo specialiter electus ad confutandos Pelagianorum errores) evanuit in degeneres mollesque sententias (verba sunt eorumdem sapientissimorum Praesulum) quae pietatis speciem ipsam pietatis infringunt.

CAPUT X.

Parvuli sine baptismo extincti puniuntur poenâ sensus, hoc est ignis infernalis cruciatu, non poenâ damni dumtaxat.

167 Quod immanis error sit, ab inferno damnationeque absolvere parvulos sine Christi Sacramento defunctos, constat ex dictis capite praecedenti, nimirum ex Concilio Lugdunensi sub Gregorio X. & Florentino sub Eugenio IV. quorum ista est definitio: *Illorum animas, qui in actuali mortali peccato, vel cum solo originali decedunt, mox in infernum descendere, poenis tamen disparibus puniendos.* Nec non ex Gelasio I. epist. ad Episcopos per Pi-

centum declarante, quod non renati infantes... perpetuam damnationem puniuntur. Constat denique ex Evangelio Marci 16. Qui non crediderit, condemnabitur. Et Apostolo Rom. 5. Judicium ex uno in condemnationem. Dicant isti (ait Augustinus) quomodo ex uno delicto in condemnationem, nisi quia sufficit ad condemnationem unum originale peccatum? L. 2. de nupt. & concup. c. 27. Unde epist. 166. c. 8. de dictis parvulis ait: damnari eos & sancta Scriptura, & sancta testis est Ecclesia. Et hanc vocat Apostolicam, robustissimam, ac fundatissimam fidem. Nihilominus de iis Sfondratus pag. 719. constat (inquit) ignis poenam immunes fore; id enim ratio, omniumque Theologorum autoritas evincit. Verum utrumque a veritate alienissimum ex dicendis constabit. Imò contrarium esse de fide plerique Patres censuerunt, constanque Veterum sententia fuit de sensibili poena ipsorum.

168 Et Patrum quidem sententia de sensibili poena parvulorum stetit, donec (inquit Eminentiissimus Cardinalis de Noris in Vindiciis Augustinianis c. 3. §. 5.) post ducentimum supra millesimum annum Christiana Epochae, novae opiniones à Scholasticis proculsa sunt. Qui, si in Patrum voluminibus tantum studii ac laboris posuissent, quantum Aristoteli explicando impenderunt, profectò S. Augustini sententiam non obduxissent, neque eorum plerique Pelagianorum opinionem (de naturali parvulorum sine baptismo extinctorum beatitudine, perfectiori quam in hac vita haberi queat, citra dolores & tristitiam) hominum mentibus tam alte infixissent. Sed per Scholasticorum illorum argutias & controversias factum est, non ut quod olim ad fidem pertinebat, hodie non pertineat (verbum enim Dei quod revelatum est, semper manet revelatum) sed ut quod olim à plerisque Patribus cognoscebatur esse de fide, hodie non cognoscat esse de fide. Aliud namque est, veritatem aliquam esse de fide, aliud cognosci esse de fide; suntque aliquae veritates, quas ut fidei veritates universa recipit Ecclesia; & his nemo contradicere potest sine errore in fide. Sunt & aliae, quas aliqui putant esse de fide, eò quòd inveniunt eas à gravissimis Patribus considerari velut ad fidem pertinentes: at quia eas Ecclesia universa non recipit, ut definitam fidei doctrinam, sed iis multi contradicunt, Ecclesiam permittente, vel tolerante; idcirco qui eas de fide esse censent, non possunt nec debent censuram configere contrarium sentientes.

169 Quòd itaque parvuli sine baptismo extincti, in inferno puniantur poenâ sensus, probatur ex Scriptura Matth. 25. ubi Christus, iudicium universale describens, duas tantum iudicandorum classes ponit, unam ad dexteram, cui adjudicabit regnum caelorum; alteram ad sinistram, quam damnabit ad ignem aeternum. Ergo (inquit Augustinus serm. 14. de verb. Apost.) parvuli non regenerati, neque

in dextra non futuri, sed in sinistra, ibunt in ignem aeternum. Venturus est Dominus (inquit) & iudicaturus est de vivis & mortuis, sicut Evangelium loquitur. Duas, non tres partes facturus est, dextram & sinistram. Sinistris dicitur est: Ite in ignem aeternum... dextris dicitur: Venite benedicti Patris mei, percipite regnum; &c. Nullus relictus est locus medius, ubi ponas infantes... nullum medium locum in Evangelio novimus. Ecce in dextra regnum caelorum est... Qui ibi non est, in sinistra erit. Quid erit in sinistra? Ite in ignem aeternum. Qui non in dextra, procul dubio in sinistra. Ergo qui non in regno, procul dubio in igne aeterno... Igitur quamdiu confiteris parvulum non futurum in regno (quod fides Catholica docet) fateris futurum in igne aeterno. Eodem modo ex illo Evangelii loco arguit Gelasius Papa epist. 7. sicut & Concilium Generale totius Africae anno 418. celebratum can. 2. Quem Canonem in antiquis Codicibus extare ostendit Card. de Noris Histor. Pelag. l. 1. c. 1;

170 Probatur 2º. ex Apocal. 20. ubi S. Joannes pariter describens iudicium extremum, primò dicit, in illo mortuos esse iudicandos, magnos & pusillos: 2º. generaliter pronuntiat, eos qui non fuerint scripti in libro vitae, esse mittendos in stagnum ignis. Quòdque hæc est mors secunda. *Vidi mortuos, magnos & pusillos, stantes in conspectu throni; & libri aperti sunt... Et iudicati sunt mortui ex his quae scripta sunt in libris, secundum opera ipsorum... Et infernus, & mors missi sunt in stagnum ignis. Hæc est mors secunda. Et qui non inventus est in libro vitae scriptus, missus est in stagnum ignis.* Hunc locum Augustinus aliique Patres Pelagianis opponunt, tamquam convincentem: cum enim fide constet parvulos, sine baptismo mortuos, non esse descriptos in libro vitae, manifestè conficitur, eos mitti in stagnum ignis, subireque mortem secundam.

171 Scio à nonnullis asseri, sacra illa testimonia non loqui de parvulis; sed isti manifestè recedunt à Patribus, per ea Pelagianos oppugnantibus.

172 Scio etiam Bellarminum l. 2. de amiss. grat. c. 5. ob sacra illa testimonia admittere, quòd parvuli mittantur in stagnum ignis aeterni; sic tamen ut eo non crucientur; quia vel erunt (inquit) in parte superiori istius stagni extra flammam, vel licet sint in flamma, hæc tamen non habebit vim urendi, sed tantum detinendi ipsos.

173 Verum imprimis glossa ista nimis remota est à sensu obvio, in quo intelligenda est divina Scriptura, dum nihil cogit ab eo recedere. Deinde si glossa ista valeret respectu parvulorum, valeret & respectu adultorum; quò dato, ex Scriptura evinci non posset, adultos, mortuos in mortali peccato, igne cruciandos aeterno. Denique commentitiam illam glossam Augustinus perspicuè rejicit l. de fid. & oper. c. 16. hisce verbis: *Neque illud dici poterit,*

in quo nonnulli seipfos seducunt, ignem aeternum dictum, non ipsam combustionem aeternam. ... ut scilicet ipse ignis aeternus sit, combustio verò eorum, hoc est operatio ignis in eos, non sit aeterna: cum & hoc providens Dominus, sententiam suam conclusit ita dicens: „ Sic ibunt „ hi in COMBUSTIONEM AETERNAM. „ Erit ergo aeterna combustio, sicut ignis.

174 Eodem modo SS. Patres exponunt locum allegatum ex Apocalypsi: nam Augustinus l. 19. de Civit. Dei c. 28. mortem secundam sic exponit: *Eorum qui non pertinent ad Civitatem Dei, erit è contrario miseria sempiterna; qua etiam secunda mors dicitur: quia nec anima ibi vivere dicenda est, quae à Dei vita aliena erit; nec corpus, quod aeternis doloribus subjacebit.* Similiter S. Fulgentius l. 1. ad Monim. c. 6. dicit, mortem primam consistere in separatione animae & corporis, & secundam in aeterna cruciatione animae & corporis. Ergo mors secunda & stagnum ignis, apud S. Joannem in Apocal. juxta SS. Patres, non solum importat poenam damni, seu privationem visionis beatificae, sed & poenam sensus, seu aeternos dolores, cruciatuque animae & corporis.

175 Hinc probatur 3°. assertio nostra ex Gelasio Papa, Concilio Generali Africae citato, & SS. Patribus Augustino & Fulgentio jam relatis, qui eam ut certam tradunt, & Fulgentius quidem (cujus maxima semper autoritas fuit in Ecclesia Dei) eam ut fide certam tradidit in libro de fide ad Petrum c. 27. hisce verbis: *Firmissimè crede, & nullatenus dubites, non solum homines jam ratione utentes, verum etiam parvulos, qui sine in uteris matrum vivere incipiunt, & ibi moriuntur, sive jam de matribus nati sine Sacramento sacri Baptismatis de hoc saeculo transeunt, ignis aeterni sempiterno supplicio puniendos.* Capite verò 44. subjungit: *Hec in eim quadraginta capitula ad regulam verae fidei firmissimè pertinentia, fideliter crede, fortiter tene, veraciter patienterque defende. Et si quem contraria his dogmatizare cognoveris, tamquam pestem fuge, & tamquam haeticum abjice.* Nolim tamen hanc censuram notare contrarium asserentes: quia dogma istud SS. Patrum olim à fidelibus creditum, successu temporis oblitutum, & non solum in dubium revocatum, sed & à pluribus Theologis magnis, Ecclesiam tolerante, contradicium scimus.

176 Interim Augustino & Fulgentio concinunt Hieronymus l. 3. Dialogorum in Pelagianos. Quindecim Episcopi Africani pro fide in Sardinia exules in l. de Incarn. & grat. Gregorius Magnus l. 9. Moral. ad ea Jobi verba: *Multiplicasti vulnera mea, etiam sine causa.* S. Prudentius l. de praedest. c. 16. S. Alcimus Avitus, Archiepiscopus Viennensis, in carmine de castitatis laude ad Fulcinam sororem. Ildorus l. 1. sent. 22. &c. Anselmus de conceptu Virginis & pecc. orig. c. 22. S. Aelredus l. 1. spec. charit. c. 15.

Nec dissentiunt Nazianzenus orat. 40. & Ambrosius l. 2. de Abraham c. ult. quamvis enim verba ipsorum, seorsim à textu, aliquid habeant difficultatis, considerato textu contra nos urgeri non possunt. Cum utroque loco loquantur aequaliter de adultis, non voluntariè, sed casu, aut necessitate aliquam mortuis absque baptismo, ac de parvulis. Nazianzenus etiam dicat, eos improbitate carere, utpote qui baptismi jacturam passi potius fuerint, quam fecerint. Ipsis proinde etiam objicientibus incumbit explicare sensum ipsorum, qui catholicae veritati non contradicant. Cum igitur aiunt, eos supplicium non accipere, de solo illo intelligendi videntur, quod neglectui, vel contemptui baptismi debitum est.

178 Probat 4°. ratione fide illustrata, quia peccatum originale est mortale, cum afferat mortem animae, primam & secundam, constituatque hominem sub potestate diaboli secundum animam, ut Augustinus probat ex exorcismis Ecclesiae, ante baptismum adhiberi solitis; ipsum denique constituat irae filium, juxta illud Ephes. 2. *naturam filii irae.* Porro si filii irae, ergo filii pœna, filii gehenna, ut Augustinus arguit tr. 44. in Joan. Enimverò cum per baptismum parvuli, de quibus agimus, non liberentur à potestate diaboli, in aeternum manent sub illius potestate. *Si autem non eruitur de potestate tenebrarum, & illic remanet parvulus, quid miraris in igne aeterno cum diabolo futurum, qui in regnum Dei intrare non sinitur?* Augustinus l. 3. oper. imperf. in Julian. Cumque parvuli in hac vita, ob solum originale puniantur poenâ sensus, tot utique miseris corporalibus, uti quotidie videmus, decet Dei justitiam, quòd etiam in altera vita, quae tempus est vindictae, poenâ sensus puniantur. Maxime cum corpora ipsorum futura non sint impassibilia, utpote non glorificata. Nihil proinde impedit, quominus patiantur ab igne, in quem (secundum Oracula sacra) mittentur. Et quomodo nullum dolorem, nullam tristitiam concipient ex perpetuo suo exilio, omnium tristissimo, ad locum inferni horridum & tenebrosum, ubi nihil visuri sunt nisi horribilia spectra daemonum & damnatorum, nihil audituri nisi horrendas ipsorum blasphemias & ululatus? Quomodo animae ipsorum nullam tristitiam concipient ex poena damni, quae longè gravior erit, quam poena sensus? Profectò negari non potest, quòd cognoscituri sint gravitatem istius poenae: cum ratio naturalis dicat, eum qui poenâ magnâ puniatur, ipsum tali poenâ punientis; sitque certum quòd aderunt universali judicio, in quo audient sententiam suae condemnationis, cognoscentque aequitatem illius, sicut ceteri damnati. Impossibile verò est quòd non doleant se justo judicio aeternum privatos aeternâ felicitate, ad quam creati erant, perveniendi que potentiam habebant, vel in voluntate

rate Protoparentis sui, vel in Sacramento baptismi. Unde Augustinus l. 3. contra Julian. c. 3. Pelagianos repellit, nullam pœnam putantes imaginem Dei exulare à regno Dei. *Ego* (inquit l. 5. c. 1.) *est mente, intelligentiâ, ratione, in qua sum factus ad imaginem Dei, tantum amo regnum Dei, ut hominis magnam judicem pœnam, si eò nunquam possit intrare. Ita ne verò in (Juliane) . . . responsurus es. . . non solum magna non est, sed nulla omnino pœna est imaginis Dei, nunquam possit intrare in regnum Dei? Puto, quod nec uni homini, cujus nec vim, nec rest monium formidabis, hoc dicere audebis.* Non sic ergo philosophari possumus de pœna damni, respectivè ad parvulos, sicut de non elevatione rusticæ ad regiam dignitatem. Quia ista non elevatio in rustico non habet rationem pœnæ, nec ipse creatus est ut esset Rex, sicut parvuli creati sunt ut ad cœleste regnum eleventur, à quo non excluduntur, nisi in pœnam pro culpa originali, quam contraxerunt.

179 Propter ista argumenta tenenda est hac in parte sententia Patrum, potius quam Scholasticorum. Tum quia, si non certis, longè certè gravioribus efficacioribusque nititur fundamentis. Tum quia sententia Patrum, benè proposita, fructus longè majores proferre nata est, quàm Scholasticorum. Quia nempe longè magis absterrebit à procurando abortu, conjugelque magis deterrebit ab omnibus iræ atque incontinentiæ excessibus, quibus aliquando fit, quod proles in utero extinguatur. Efficaciùs quoque baptismi impediet dilationem, ac sollicitiores reddet parentes, ad Deo commendandas proles in uteris matrum existentes, sicut & Pastores ad iis festinatè succurrendum, etiam si ad id opus esset profusione sumptuum ad excisionem matris mortuæ, ut proles baptizetur. Si enim *bonus Pastor animam dat pro ovibus suis.* Joan. 10. *Qui non dat pro ovibus substantiam suam* (ait Gregorius) *quomodo pro his daturus est animam suam?*

CAPUT XI.

Solvuntur objectiones.

180 **O**bjicies 1°. Job in magnis doloribus constitutus c. 3. videtur desiderasse extinctionem suam in utero matris, hâc reddidit ratione: *Nunc enim dormiens silerem, & summo meo requiescerem.*

Respondeo cum D. Gregorio l. 4. Moral. c. 24. *Abstinet nos credere, quod B. Job, tantâ spiritus scientiâ præditus, tantâ interni judicis attestazione laudatus, abortivum se optet interfuisse, pœnâ proinde peccati originalis puniendum; aliâs desiderium ipsius certissimè inordinatum fuisset, cum pœna peccati originalis, etiam damni tantum, certissimè superet omnem pœnam sensûs (uti docent Augustinus Enchirid. cap. 112. Chrysostomus homil. 13. in epist. ad Philipp. necnon homil. 47. & 57. ad*

pop. Antioch. Basilii in Pl. 33. ad illa verba, *timorem Domini, &c.*) & incomparabiliter superet omnes dolores hujus vitæ, quos Job patiebatur. Proinde non potuit sibi promittere quietem absolutam, liberationemque ab omnibus malis post hanc vitam, casu quo mortuus fuisset in matris utero; nec enim in requie sunt qui in originali moriuntur, sed sunt in pœna & suppliciis illius, prout D. Gregorius observat ibidem. Verba proinde Job ne ipsi quidem objicientes ad litteram absolute exponere possunt; sed nobiscum fateri debent quod statum parvulorum; qui in utero matris moriuntur, Job sibi non representaverit quoad omnia, sed tantum secundum quid, in quantum scilicet status illorum immunis est à doloribus & miseris hujus vitæ.

Objicies 2°. illud Apoc. 18. *Quantum glorificavit se, & in deliciis fuit, tantum illi tormentum & luctum date.* Atqui infantes non glorificaverunt se, nec in deliciis fuerunt. Ergo futuri non sunt in tormentis.

Respondeo 1°. istud etiam argumentum ab objicientibus solvendum. Probat enim, siquid probat, infantes non debere corporaliter mori: cum mors corporalis ipsorum pertineat ad tormentum, seu pœnam sensûs, quâ objectio præterdit infantes illos non puniendos: cum fuerint absque sui glorificatione in deliciis corporalibus. Quare

Respondeo 2°. ex isto loco rectè quidem 182 deduci, quod peccatum delectationis sensûs punietur pœnâ sensûs, magnitudini delectationis proportionatâ, non tamen quod solum peccatum delectationis sensûs pœnâ sensûs punietur. Aliâs peccata merè spiritualia adestorum non punientur pœnâ sensûs.

Respondeo 3°. infantes peccasse peccato 183 delectationis sensûs in Adam, per esum pomi vetiti.

Objicies 3°. Infantes in judicio finali non 184 judicabuntur: cum Matth. 25. & Apocal. 18. insinuetur, unumquemque judicandum secundum opera sua; infantes autem non habent opera propria.

Respondeo cum Augustino l. 6. contra Julian. c. 10. infantes judicandos secundum opera sua, vel ut Apostolus 2. Cor. 5. ait, secundum propria corpora sui, per ea intelligendo quidquid ad unumquemque jam viventem pertinet; at verò pertinet ad parvulum, etiam quod per alterum gessit. Judicabuntur ergo parvuli, etiam de eo quod in Adamo peccarunt, deque eo quod per alium, sive per ora gestantium (in baptismo) sive crediderunt, sive non crediderunt. Quo etiam modo D. Fulgentius l. 1. de verit. prædest. & grat. cap. 14. exponit verba ista: *Reddet unicuique secundum opera sua, scilicet ut. . . pro originali peccato æternis ignibus ardeant, quibus arsuri sunt sine baptismo morientes etiam parvuli.* Et S. Thomas in epist. 2. ad Cor. *Non judicabuntur pro his quæ gesserunt per se, sed de his quæ gesserunt per alios, dum per eos crediderunt.*

runt, vel non crediderunt, baptizatique vel non baptizati fuerunt.

185 Objicies 4°. Matth. 25. pro causa damnationis ad ignem assignatur omisso corporali operum misericordiae, seu charitatis.

Respondeo 1°. quemadmodum ex eo quod ibidem pro causa salvationis praxis corporali operum misericordiae assignatur, consequens non est parvulos, morientes post baptismum, non esse de numero salvatorum; sic ex eo quod ibi pro causa damnationis ad ignem dicta omisso assignetur, consequens non est parvulos, morientes ante baptismum, non esse de numero damnatorum ad ignem. Contrarium quippe est certum ex citato cap. 18.

Apoc. & 2. Cor. 5. *Omnes nos manifestari oportet ante tribunal Christi, ut referat unusquisque propria corporis prout gessit*, hoc est dum in corpore degeret, sive ea per se gesserit, sive per alium. Unde

186 Respondeo 2°. ibi quidem assignari causam unam damnationis existentium in sinistra, salvationisque existentium in dextra, sed non dici esse unicam & solam; alioqui (præter id quod proximè dixi) ne quidem respectu adultorum explicari posset sententia Judicis universalis. Non enim damnabuntur illi, qui in summa paupertate constituti non habuerunt unde eleemosynas corporales facerent, vel extra omne consortium hominum in sylvis existentes, non habuerunt ad manum proximos, quibus erogarent; denique non salvabuntur, qui exercentes corporalia misericordiae opera, in peccato mortali actuali mortui fuerint. Vel ergo per opera misericordiae ibi descripta, intelligenda est ipsa virtus charitatis secundum se, in opera ista prorumpens dum adest facultas & occasio opportuna; & sic intellecta sententia Christi tam habet locum in parvulis quam in adultis: cum parvuli baptizati virtutem infusam charitatis in baptismo receperint, eaque careant non baptizati. Vel ab ipsismet objicientibus solvenda est objectio illa, dicendo à Judice ibi non assignari causam unicam, & adæquatam quæ in omnibus, etiam adultis, locum habeat.

187 Respondeo 3°. sicut parvuli baptizati per Ecclesiam facere censentur, quæ facit Ecclesia, credere utique, & Christi carnem manducare; ita & per Ecclesiam opera misericordiae corporalis exercere. Non baptizati autem ne quidem per Ecclesiam credere, Christi carnem manducare, misericordiaeque opera exercere censentur, & ideo damnantur, juxta illud: *qui verò non crediderit, condemnabitur*, &c.

188 Objicies 5°. Innocentius III. cap. *maiores* de baptismo dicit, quod pœna originalis peccati est carentia visionis Dei; actualis verò pœna peccati est gehenna perpetuæ cruciatus.

Respondeo Innocentium III. non dicere, pœnam originalis peccati esse solam carentiam visionis Dei; per consequens non dicere esse solam pœnam damni, non sensus. Nec diversitas, quam ponit inter pœnam peccati

originalis & actualis, id postulat. Aliàs similiter postulari ut censendus esset dicere pœnam peccati actualis esse pœnam sensus, non damni. Quod hæreticum est. Innocentius ergo, ad probandum quod originale peccatum per baptismum non remittatur, nisi dimissis simul actualibus, assumpsit id de quo Catholici omnes conveniunt, à præsentis quaestione controversa abstrahendo; nec tamen probatio ipsius verbis objectis innixa efficax est, sed superficialis tantum, ut advertit Glossa isti Canonis adjuncta. Nec certè rationes Pontificum semper sunt efficaces, ut videre est cap. *non debes* de consanguinit. & affinit. ubi etiam ratio superficialis ab eodem Innocentio adfertur.

Objicies 6°. S. Bernardus ser. 3. de Pasche. 189 *Cesset* (inquit) *propria voluntas, & infernus non erit*. At in parvulis non est propria voluntas.

Respondeo S. Bernardum per propriam voluntatem non intelligere voluntatem personalem, sed eam quæ quis inordinate seipsum commodumque suum quærit, contra Dei legem; quomodo voluntas propria est habitualiter in parvulis, à Deo habitualiter avertis, & ad creaturas per concupiscentiam dominantem conversis.

Objicies 7°. S. Thomas q. 5. de malo a. 190 2. *Communiter dicitur* (inquit) *quod peccato originali non debetur pœna sensus, sed solum pœna damni, scilicet carentia visionis divinae; & hoc videtur esse rationale*. Videri etiam potest 1. 2. q. 89. a. 6.

Respondeo 1°. ita quidem S. Thomam sensisse, cum S. Bonaventura, Magistro Sentent. Scoti, &c. atque ideo contrariam opinionem, ob ipsorum autoritatem, probabilem esse. In hac tamen materia, Augustino potius, Fulgentio, &c. quam ipsis adhaerendum: utpote qui quaestionem hanc ex professo contra Pelagianos, ad Ecclesiam defendendam, discussissent, atque ad id specialiter à Deo electi sunt; non S. Thomas, qui hic & aliàs sæpiù loquitur juxta sententiam suo tempore communiorum, ait Sylvius 1. 2. q. 86. n. 6. addens non deesse rationem existimandi, si suam Summam Theologicam absolvisset, eum in partem alteram fuisse declinaturum: quia l. 3. contra Gent. c. 156. habet pro absurdo, quod sint aliqui homines, qui nec beatitudinem consequantur, nec pœnam à Deo patiantur; eò quod juxta Scripturam Matth. 25. omnibus in divino judicio existentibus dicitur: *Venite, possidete paratum vobis regnum*. Vel, *discedite in ignem æternum*.

Respondeo 2°. communi illi dicto Scholasticorum præferenda contraria dicta SS. PP. nec enim dictum Scholasticorum fundatur in Scriptura & traditione, sed in ratione purè humana (ex qua definienda non sunt quæ divino, non humano pensanda sunt judicio) ideo non solida, quia petit principium: tota namque ratio quæ id probant, est quia pœna sensus non debetur nisi conversioni actuali voluntatis ad creaturas. Quod ipsissimum est, de

de quo disputatur. Cur enim non debetur averfioni à Deo, quam S. Thomas fatetur reperiri, faltem habitualiter, in originali peccato, imò esse formale illius? Deinde infantis anima habitualiter etiam ad creaturas converfa est per concupifcentiam dominantem, quamdiù infans baptizatus non est, five per baptismum non accepit infufum fibi charitatis habitum, per quem habitualiter convertitur ad Deum. Præterea ex pœnis fenfibilibus, quas patiuntur infantes, ratio illa Scholasticorum demonstratur non fubfiftere: cum ex iis pateat, quòd peccato originali correfpondeant pœnæ fenfibiles in hac vita. Cur ergo non in altera? Quòd peccatum originale dimiffum, pœnis illis puniatur in hac vita, non in altera, non est ad rem. Hoc enim non provenit ex eo quòd Deus in altera vita peccatum originale pœnis fenfibilibus punire non poffit; fed ex eo quòd ipfi placeat in hac vita fic punire peccatum originale dimiffum; non autem in altera vita. Hoc autem nihil facit pro peccato originali non dimiffio. Denique major pars Scholasticorum hac in re merito fufpecta est; eò quòd tradiderint opinionem de naturali parvulorum in originali mortuorum beatitudine, quæ fidei principiis videtur parum confona. Unde SS. Patribus, potiùs quàm Scholasticis illis, nobifcum merito adhærent Gregorius Ariminensis, Ubertinus de Cafalis, Alphonfus à Castro, Dricdo, Sonnius, Hofferius, & paffim Lovanienfes, Sylvius, Auguftinus Mulæus, Alipius Reylot, Michaël Paludanus, Carolus Moreau, Dionyfius Petavius, Bonus Merlefius, Conrius Archiepifcopus Thuamenfis, & (pluribus aliis relatis) Cardinalis de Noris in Vindicis Auguftinianis à pag. 51. ad 84.

192 Objicies 8°. Nofta hæc, feu potiùs SS. Patrum fententia, crudelis est & immifericors erga parvulos.

Refpondeo minùs crudelem effe, magifque mifericordem quam oppofitam: quia minùs nocet, magifque infantibus proficua est. Neque enim ipfis proficua est opinio Adverfatorum: quia ob eam non minùs patientur infantes, nec magis ob noftam; Deus namque in pœnis infligendis, non attendit ad opiniones hominum, fed ad merita peccatorum, & ad ordinationem divinæ legis fuæ. Ideò verò noftam dixi infantibus minùs nocivam; imò magis proficua, quia parentes reddit magis follicitos ad baptismum infantibus procurandum, abortumque vitandum, ut fuprà dixi; ubi contraria opinio parentibus est occasio cur minùs folliciti fint, ne infantes moriantur fine baptifmo, dum decepti per falſam erga infantes mifericordiam fic opinantur, minùs in ea malum concipiunt, quam fit juxta fententiam SS. Patrum. Quo fenſu Gelafius Papa, de iis qui parvulis fine baptifmo morientibus tertium concedunt locum, inter infernum & cælum, dicit: *Tollant ergo nescio quem ipſi tertium, quem decipiendis par-*
Tom. I.

parvulis faciunt locum; quaſi dicat, quòd tertium locum illum ponendo, detur occasio decipiendis parvulis, feu eorum parentibus, quatenùs per hoc datur ipſis occasio negligendi follicitudinem illam magnam procurandi baptismum ipſorum, ad quam non negligendam ipſos ſtimulat ſententia noſtra.

Objicies 9°. Dum Scriptura & Patres, lo- 193
quendo de parvulis non baptizatis, utuntur vocabulo ignis, tormenti, ſupplicii, gehennæ & cruciatùs, hoc largè eſt accipiendum pro pœna, ut ponatur ſpecies pro genere.

Refpondeo negando aſſumptum, tum quia Auguſtinus expoſitioni iſti manifeſtè repugnat, per ignem non intelligendo pœnam in genere, fed determinatè *combutionem*; per combutionem autem operationem ignis in eos quæ mittuntur in ignem æternum. Tum quia ſi gloſſa illa ſubſiſteret, ex Scriptura ſacra evinci non poſſet, adultos igne ſpecificè ſumpto cruciandos: quemcumque enim Scripturæ locum quis protulerit, explicabitur per pœnam in genere; vel certè de ſola pœna damni, triftitiaque inde concepta.

Objicies 10°. Auguſtinus, in quæſtione 194
de pœna parvulorum, valdè dubius ſemper extitit, & varius. Primò namque hac in re ignorantiam ſuam humiliter fatetur epif. 166. aliàs 28. ad Hieronymum: *Cum ad pœnam ventura eſt parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor Auguſtus, nec quid respondeam proſus invenio.* Secundò, l. 3. de lib. arb. c. 23. *Non enim metuen dum eſt (inquit) ne vita eſſe potuerit media inter rectè factum & peccatum, & ſententia Judicis media eſſe non poſſit inter præmium atque ſupplicium.* Tertio, l. 5. contra Julian. c. 8. & Enchirid. c. 5. duo de parvulis dicit, cum eorum æterna ad combutionem ignis damnatione incompoſſibilia. Unum eſt quòd non ſunt tantà pœnâ plectendi, ut eis non naſci potiùs expediret quàm natos eſſe. Alterum, quòd eorum damnatio erit omnium leviffima. Quarto, q. 9. in Joſue fatetur, nomine ignis, omne genus pœnæ intelligi poſſe, dum ibi tormentum ignis pro lapidatione ſumit.

Refpondeo, proſus negando antecedens. 195
Quamvis enim ſæpiſſimè de parvulorum pœna tractaverit, vel contra Pelagianos diſputando, vel Catholicos docendo, firmiſſimè ſemper docuit, vel ſuppoſuit, vel Scripturis evidentibus probavit, infantibus abſque baptifmo defunctis, alium locum non eſſe paratum, niſi gehennæ ignis. Nec in eam ſententiam abreptus eſt ardore diſputandi contra Pelagianos, plus dicendo quàm vellet intelligi, prout ſanctus Bonaventura dicit. Si enim ſanctos Patres fic gloſſare liceret, nihil efficaciter ex eorum ſententiis concludi poſſet. Quàmlibet enim perſpicuè aliquid dixiſſent, ſemper exſufflari poſſet, gloſſando, quòd diſputationis ardore plus dixerint, & minùs voluerint intelligi. Ipſe etiam S. Bonaventura, ſeu dicta ipſius, quàmlibet lucida, fic eludi poſſent. Nec Auguſtinus, tam durè loquendo, & aliud

intelligendo, Pelagianos ad medium veritatis facilem rediisset, sed ab eo potius averitisset; facilius adducturus, apertè pronuntiando, parvulos solam damni pœnam sustinere, si ita intellexisset. Verùm in Augustino ne vestigium quidem invenitur, quo verbis ipsius, ex se lucidis, alia significatio quàm obvia tribui possit. Unde l. i. oper. imperf. contra Julian. n. 48. cùm Julianus objiceret ipsi immanem rigorem, barbariæque sententiæ suæ, dicentis, quòd Deus æternis ignibus parvulos tradit. Se à Juliano non benè intellectum non dicit, nec objectum sibi rigorem mitigat, dicens, parvulos in ignem quidem ituros, ab igne tamen non cruciandos; sed ad inscrutabilia Dei judicia recurrit, cum Apostolo dicens: *O homo, quis tu es, ut respondeas Deo?* Sicque concludit: *In iis ergo, quos liberat, amplectamur misericordiam; in eis quos non liberat, agnoscamus judicium, occultissimum quidem, sed sine ulla dubitatione iustissimum.*

196

Enimverò solida non sunt quæ ad probandam Augustini hac in re vacillationem producantur. Non primum; nam quod ibi dicit: *Cum ad pœnam ventum est parvulorum, magnis, mihi crede, coarctor angustus, nec quid respondeam prorsus invenio*, non dicit dubitans de pœna parvulorum, sed querens justam causam illius, quam licet non dubitaret esse peccatum originale, non percipiebat, quâ ratione istud contraheretur, si animæ (ut sentiebat Hieronymus) ex traduce non sunt, sed singulis nascentibus à Deo creantur. In qua sententia non inveniebat justam causam damnationis infantium, sine baptismo morientium; imò nec justam causam pœnarum, quas in hoc patiuntur sæculo. Nam de iis etiam loquitur his verbis: *Non solum eas pœnas dico, quas habet post hanc vitam illa damnatio, quòd necesse est trahantur, si de corpore exierint sine christiana gratia Sacramento; sed eas ipsas qua in hac vita, dolentibus nobis, versantur ante oculos.* Ex quibus postremis verbis luce meridianâ clarius est, angustiam Augustini non fuisse de veritate pœnarum illarum, sed de justa causa earum. Propterea petit ea de re à Hieronymo instrui: *Quærenda causa est, atque reddenda, quare dammentur anima, que nova creantur singulis quibusque nascentibus, si præter Christi Sacramentum parvuli moriantur; damnari enim eas, si sic de corpore exierint, & sancta Scriptura, & sancta est testis Ecclesia.* Unde illa de animarum salute sententia, si hanc fidem fundatissimam non oppugnas, sit est mea; si oppugnas, non sit & tua. Damnationem ergo parvulorum, tam ad pœnas vitæ præsentis, quàm futuræ, Augustinus indubitatam, imò fide certam habuit. Tota proinde agitatio, tota ignorantia, à qua liberari cupiebat, ad eam non est referenda, sed ad quæstionem de origine animæ, uti manifestè indicant sequentia verba, quæ subjungit, relatis de ista quæstione quatuor opinionibus: *Antequam sciam, quamnam earum opinionum, de origine ani-*

ma, potius eligenda sit, hoc me non temerè sentire profiteor; eam que vera est, non adversari robustissima ac fundatissima fidei, quâ Christi Ecclesia nec parvulos homines, recentissimè natos, à damnatione credit, nisi per gratiam nominis Christi, quam in suis Sacramentis commendavit, posse liberari. Id ipsum pariter manifestum est ex intentione, quâ epistolam illam exaravit: *Scripti etiam* (inquit l. 2. Retract. cap. . . .) *duos libros (teu epistolas) ad Hieronymum, sedentem in Beibleem, unum de origine anime (estque epistola 166. de qua agitur) . . . ad hoc ut qui legit, admonetur, aut non querere omnino, quomodo detur anima nascentibus; aut certè de re obscurissima eam solutionem quæstionis hujus admittere, qua contraria non sit apertissimis rebus, quas de originali peccato fides Catholica novit in parvulis, nisi regenerentur in Christo, sine dubitatione damnandis.*

Nec secundum solidius est primo: quia nec ibi Augustinus attingit quæstionem de damnatione parvulorum, sine baptismo morientium, prout ipsemet declarat laudatâ epist. 166. ad Hieronymum dicens: *Non tamen de damnatione eorum parvulorum, qui sine illo (baptismo) ex hac vita emigrant, tunc (in libro illo de lib. arb.) aliquid dicendum putavi, quia non, quod nunc agitur, agebatur.* Sed loco objecto solam dicit iniquam esse Manichæorum querelam, de moribus parvulorum, & de quibusdam cruciatibus corporis, quibus eos sæpè videmus affligi. *Dicunt enim: quid opus erat, ut nasceretur, qui antequam invet ullum vitam meritum, excessu è vita? aut qualis in futuro judicio deputabitur, cui neque inter justos locus est, quoniam nihil rectè fecit; neque inter malos, quoniam nihil peccavit, propriâ utique & personali voluntate?* Quibus responderet, equidem superfluum ipsos non creari, ubi solum arboris nullum superfluum creatur, sed sanè superfluum queri de meritis ejus, qui nihil propriâ voluntate meruerit. Tuncque subjungit: *Non enim metuendum est, ne vita esse potuerit media quedam inter rectè factum, atque peccatum propriæ voluntatis; & sententia Judicis media esse non possit inter præmium atque supplicium, meritis utique personalibus retributum: nec enim infantes præmium vel supplicium percipiunt pro iis quæ in corpore personaliter egerunt ante omnem rationis usum.* Ex quo quid (amabo!) pro quæstione de qua nunc agitur, erui potest? Prorsus nihil. Unde l. de dono persever. c. 12. dicit, frustra ibi dicta objici contra præsentem quæstionem, nec, ob suum illud effatum, de medietate inter præmium & supplicium, existimandum, tunc dubitasse de damnatione parvulorum ob peccatum originale; qua de quæstione, cum libros de lib. arb. scriberet, necesse non habuit quidquam definire, ad refellendam querimoniam Manichæorum, contra quos ibi agebat: eò quòd ipsos æquè benè refellere poterat, sive pœna esset peccati originalis in parvulis (quod veri-

tas habet) sive non esset, quod nonnulli errantes opinantur, scilicet Pelagiani. En verba ipsius: *Frustrà de illius libri mei venustate prescribitur, ne agam causam, sicut debeo agere, parvulorum. Si enim, id est, dato, non concessio, quòd quando libros de lib. arb. Laicus cepi, Presbyter explicavi, adhuc de damnatione infantium non resuscitantium, & de resuscitantium liberatione dubitarem; nemo, ut opinor, esset tam injustus, atque invidiosus, qui me proficere prohiberet, atque in hac dubitatione remanendum mihi esse judicaret. Cùm verò rectius posset intelligi, non me propterea de hac re dubitasse credi oportere (nota bene) quia hi contra quos mea dirigebatur intentio, sic mihi visum sunt refellendi, ut sive pena esset peccati originalis, quòd veritas habet, sive non esset, quòd nonnulli errantes opinantur; nullo modo tamen, quam Manicheorum error inducit, duarum naturarum, boni scilicet & mali, permixtio crederetur. Absit ut causam parvulorum sic relinquamus, ut esse nobis dicatur incertum (iterum nota) utrum in Christo regenerati, si moriantur, parvuli transeant in aeternam salutem; non regenerati autem transeant in mortem secundam. Quoniam quòd scriptum est: per unum hominem peccatum intravit in mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit; aliter rectè intelligi non potest: nec à morte perpetua, quæ iustissimè est retributa peccato, liberat quemquam pusillorum atque magnorum, nisi ille, qui propter redimenda & originalia & propria nostra peccata mortuus est, sine ullo originali proprio peccato. Tam ergo falsum est Augustinum dubitasse de morte secunda (id est pena aeterna corporis & animæ, uti explicat l. 3. de Civit. Dei c. 10.) parvulorum non regeneratorum, quàm quòd dubitaverit de salute regeneratorum.*

198 Nec tertium quidquam habet soliditatis: dum enim penam eorum omnium mitissimam dicit, hoc non dicit absolute, sed respectivè ad adultos, qui propter actualia (propria voluntate commissa) damnantur. Dum autem dicit se non audere dicere, damnatis parvulis melius esse non nasci quàm nasci, hoc præ modestia dicit, quia verba Christi de Juda, „ Bonum erat ei, si natus non fuisset „ homo ille, „ non audeat ad parvulos extendere, ad quos ea non extendit Christus, ne conditionem parvulorum conditioni Judæ parificare videretur. Absolute tamen loquendo non dubitavit Augustinus, melius esse non nasci, quàm damnari, vel solà penam damni, in aeternumque detineri sub potestate diaboli in carcere inferni (quod fides habet) cùm vel sola pena damni (juxta ipsum, aliosque Patres) longè gravior sit penam sensus.

199 Nec quartum quidquam habet roboris: quia Augustinus q. 9. in Josue per ignem sine Scripturæ auctoritate non intellexit lapidationem; sed à Josue spiritu prophetico intellectam dixit. *Quòd (inquit) alius quisquam non facile potuit, quia Scripturæ verba in sensu proprio*

Tom. I.

intelligenda sunt, dum nihil in contrarium cogit, (uti cogit in facto Josue) alias (ut supra dixi) ex Scriptura demonstrari non posset, adultos peccatores igne propriè dicto in inferno cruciandos.

CAPUT XII.

Homo per peccatum originale factus est debiliior ad bonum, & ad malum proclivior, quàm si conditus esset in statu natura puræ.

NON solum in altera, sed & in præsentì 200 vita peccatum originale puniri, fide certum est, quæ docet, mortem corporalem effectum esse peccati originalis; per unum namque hominem peccatum intravit in hunc mundum, & per peccatum mors, & ita in omnes homines pertransiit. Rom. 5. Tridentinum quoque sess. 5. can. 1. definit, totum Adam per illam prævaricationis offensam, secundum corpus & animam, in deterius commutatum esse. Et can. 2. *Ad prævaricationem... mortem & penas corporis (morbos scilicet, & innumeras quibus subjacemus miseria) in omne genus humanum transfudisse.* Duo proinde genera sunt peccatorum, seu effectuum peccati originalis in hac vita; alia namque ad corpus spectant, scilicet mors, & alia miseriae corporales; alia ad animam, scilicet quatuor animæ vulnera, ignorantia, malitia, infirmitas, concupiscentia, quæ quatuor correspondent animæ potentis, per originale peccatum in deterius commutatis; ignorantia intellectui, malitia voluntati, infirmitas appetitui irascibili, concupiscentia appetitui concupiscibili. De quatuor istis vulneribus quia satis superque egimus p. I. c. 27. circa ea solum superest discutiendum, an vulnera ista majorem in homine inordinationem non causent, quàm quæ includitur in privatione justitiæ originalis, sive an per ea homo solum privatus sit donis gratuitis (gratuito scilicet justitiæ originalis dono, per quod ratio dominium habebat in omnes animæ potentias) an insuper læsus in naturalibus?

Pelagiani (uti refert Augustinus l. 1. ad 201 Bonifac. c. 2.) & Semipelagiani (uti refert Prosper contra Collat. c. 7.) docuerunt, liberum hominis arbitrium, post Adæ peccatum, mansisse illæsum in naturalibus, nec in iis fuisse vulneratum, sed solum spoliatum donis gratuitis. Molina quoque in Concordia q. 14. a. 3. disp. 3. docuit, genus humanum, post primi hominis peccatum, donis quidem supernaturalibus spoliatum fuisse, quòdque naturales vires ipsius eo destitutæ fuerint vigore, quem justitia originalis tribuebat; sed quòd eadem vires tales secundum se manserint, quales eas habituri fuisset, si in putis naturalibus conditi fuisset; quòdque proinde naturalia, sive in nobis, sive in Angelis, post peccatum integra manserunt. Hanc opinionem fusè refellit invictissimus divinæ

gratiæ contra Molinam Pugil Thomas de Lemos in Panoplia sua to. 1. tr. 1. de latione liberi arbitrii à cap. 3. ad 24. argumentis efficacibus demonstrans, per peccatum originale liberum hominis arbitrium fuisse non solum spoliatum gratuitis, sed verè læsum in naturalibus. Et hanc veritatem c. 6. demonstrat esse traditam à S. Thoma. Cap. 10. traditam quoque à S. Augustino. Cap. 11. traditam à Concilio Tridentino. Cap. 12. traditam à Concilio Arausicano, Prospero, Fulgentio, & Gelasio Papa. Cap. 13. eandem probat ex communi Scholasticorum proloquio, per S. Scripturæ testimonium confirmato. Cap. 14. ex ignorantia & pronitate ad malum, quibus in natura pura infecti non fuisset. Cap. 15. ex rebellione potentiarum inferiorum adversus superiores. Cap. 16. & seqq. solidissimè respondet ad argumenta contraria.

202 Hac de re actum fuit in Congregatione X. de Auxiliis coram Clemente VIII. in qua cum Gregorius de Valencia sustinisset, quòd eadem liberi arbitrii vires essent in natura lapsa, quales in natura pura fuissent; in eam sententiam (ut refert celeberrimus Historicus l. 3. c. 13.) acriter declamavit Thomas de Lemos, ex eaque peccatum originale extinctum iri contendit. Unde in canonibus doctrinæ damnandæ, à Consultoribus jussu Pauli V. elaboratis, can. 1. sic habetur: *Dicere quòd, in statu natura lapsa, vires naturales liberi arbitrii eadem prorsus, seu tales secundum se in nobis sint, quales illas esse habituri, si homo fuisset conditus in statu merè naturali, ad finem tantum naturalem, quasi peccatum primi hominis non nisi in supernaturalibus nocuisset ejus posteris, adversatur doctrinæ in Ecclesia, tum olim contra Pelagianos, eorumque reliquias definitæ (in epistola scilicet Cælestini I. c. 4. & in Arausicano can. 13. & 25.) tum novissimè in Concilio Tridentino (sess. 6. c. 1. & can. 5.) confirmata, quando, agendo de vi natura, expressè tradit, liberum arbitrium viribus esse attenuatum & inclinatum. Et in Idæa Bulla ejusdem Pauli V. quam exhibet idem Historicus c. 1. dicitur, quòd universi homines, qui communi propagationis lege originem suam ex illo (Adam) trahunt, nascantur, non tantum spoliati gratuitis Dei donis, verum etiam vulnerati in bonis suis naturalibus. Quòdque in iis arbitrium voluntatis..... est infirmatum, attenuatum & vitiatum in sua naturali possibilitate, & inclinatione ad bonum.*

203 Bullam istam (quam laudatus Historicus exhibet, non ut authenticam, defectu legitimæ promulgationis; sed ut veritate Historicâ veram) à vitis in illo controversiarum genere minùs versatis delineatam fuisse, dicere non veretur Author epistolæ ad Abbatem quemdam, de nova Auxiliorum edenda Historia, sustinens, propositionem illam, *peccatum primi hominis solum in supernaturalibus nobis nocuit, esse D. Thomæ in 2. dist. 30. q. 1. a. 1. ad 3. aientis: Nec homo, nec Angelus, per*

peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutus est. Sed ipsum de mala fide, verborumque D. Thomæ detractione vincit Historicus l. 4. c. 16. sic enim habet S. Thomas: Ad tertium dicendum, quòd bona naturalia dicuntur dupliciter, vel prout sunt in se considerata, secundum quod natura debentur ex propriis principiis: sic nec homo, nec Angelus per peccatum aliquid naturalium amisit, vel in aliquo diminutus est: quia Dionysius etiam integra dona naturalia in Angelis peccantibus permanere dicit. Vel secundum quod ordinantur ad finem ultimum: & hoc modo in utroque bona naturalia quidem diminuta sunt, non penitus amissa, in quantum uterque factus est minùs habilis, & magis distans à finis consecutione. Et propter hoc etiam homo gratuitis spoliatus dicitur, & in naturalibus vulneratus. Luc. 10. in Glossa. Idem habet l. p. q. 85. a. 1. aliisque locis à Lemosio citatis.

Cumque assertio ista basis sit ac fundamentum totius Augustinianæ de medicinali gratia Christi doctrinæ, haud dubium quin suam illam doctrinam ex Augustino, & Discipulis ipsius, Prospero, Fulgentio, Gregorio, Anselmo, Bernardo, &c. derivaverit Angelicus Doctor. Augustinus namque l. de nat. & grat. c. 3. dicit, quòd naturæ possibilitas vulnerata, & sauciata fuerit. Idem dicit aliis locis à Lemosio laudatis: SS. Patres etiam, cum Augustino, cumque Scriptura passim insinuant, primum hominem non solum spoliatum, sed etiam vulneratum. Qui autem solum spoliatur suis vestibus, non propiè dicitur vulneratus. Ergo nec ille qui solum spoliatur justitiâ originali. Amplius proinde vult Scriptura, amplius Patres, amplius Concilia Arausicanum & Tridentinum, dum docent lib. arbitrium viribus attenuatum & inclinatum, & totum hominem in deterius commutatum. Unde ad sentum assertionis nostræ ea Romana intelligit Ecclesia; uti colligitur ex meditata (licet non promulgata) illa Bulla Pauli V. laudatoque canone Consultorum ab eodem deputatorum; quibus dum detrahit Author epistolæ ad Abbatem, ipsi & ipsimet Paulo V. injurius est, quasi ad examen gravissimarum fidei difficultatum Consultores in istis controversiis minùs versatos elegerit.

Denique id ipsum experientia demonstrat: cum experiamur rebellionem carnis adversus spiritum, quæ (cum sit contra naturam) non esset in homine non vitiatò; uti nec innata pronitas, sed capacitas dumtaxat ad malum; nec innatus spiritus superbiæ, pruritus curiositatis, imperuositas passionum, & ignorantia tanta, quantam experimur; siquidem, ultra privationem illustrationis supernaturalis, maximas experimur tenebras circa intelligentiam rerum naturalium, nosque sine difficultate magna & labore non intelligere pleraque, quæ juris sunt naturalis, quorum notitia homini in sua creatione impressa fuit ab Authore naturæ. Videatur Lemosius cap. 14. & 15.

ista demonstrans. Videantur & quæ dixi supra n. 83. & 84.

206 Si dicas, explicari non posse, quid sint à parte rei vulnera ista, à privatione justitiæ originalis distincta? An superaddant potentiis qualitatem aliquam pravam seu morbidam? An aliquid aliud? Respondeo non superadde- re: cum sufficienter intelligantur provenire ex indispositione & immutatione facta in corpore per peccatum originale; ex quo fit ut homo sit animâ magis tardus & hebes, atque ad percipiendam veritatem magis difficilis; magis autem facilis ad errorem, & in oblectamenta sensuum magis labilis & pronus, magis etiam vehementibus passionibus agitur, quam si in puris naturalibus esset constitutus. Corpus enim quod corrumpitur, aggravat animam, atque ex vehementia affectionum corporalium variæ in animam proveniunt affectio- nes, præsertim accedente imaginatione, quæ plurimum dependet à corporis dispositione. Unde videmus eandem sæpè personam, dum benè valet, corpusque benè dispositum ha- bet, inclinatum esse ad jucunditatem; econ- trà dum corpus est indispositum. Hominem etiam vegetum, inclinatum esse ad audacia, & temeritatem in periculis, dum ea per ima- ginationem ipsi repræsentantur minora quam sint; inclinatum econtrà ad timiditatem, dum infirmus est, & periculum aliquod magnum per imaginationem ipsi vivaciter repræsentatur. Denique sicut ex peccato actuali malitia seu pronitas ad malum nascitur demeritoriè & dispositivè; ita & ex peccato originali. De- meritoriè, quatenus peccator meretur, ut Deus interiùs exteriùsque ipsum deserat, us- que ad pronitatem peccandi: dispositivè, quatenus peccatum efficit ipsum habitualiter dispositum ad malum. Explicent Adver- sarii, quomodò in Paganis, justitiâ & gra- tiâ destitutis, dicta peccati vulnera augeantur per peccata actualia (quod profectò explica- re nequeunt per diminutionem gratiæ & jus- titiæ originalis, seu alterius doni supernatu- ralis) eodem modo nos explicabimus, quo- modò incipiant esse per peccatum originale.

CAPUT XIII.

Reselluntur qui nimium extenuant penas, seu effectus peccati originalis.

207 **V**aldè displicere Deo peccatum originale, satis demonstrant gravissimæ penæ ani- mæ & corporis, quibus Deus illud punit in hac vita. Ad quas si benè reflecterent, qui no- bilitum non conveniunt, adeò alieni non es- sent à sententiâ Patrum, quæ tradit infantes sine baptismo mortuos in altera vita puniri pœ- na sensûs: si enim tam graviter originale pec- catum, etiam dimissum, justè punit in præ- senti; quibus pœnis illud non dimissum in altera punire justè non poterit? Sed quemad- modum aliquibus non placet sententiâ Patrum

de pœna illa sensibili infantium; ita nec pla- cet sententiâ eorundem de animæ vulneribus, pœnisque corporalibus hujus vitæ. Placeret, si, in his quæ humano pensanda non sunt iudicio, sed divino, plus non tribuerent hu- manæ rationi, quam Scripturæ & traditioni. Hinc enim fit, quòd sicut ipsis durum vide- tur, peccatum agnoscere in infantibus, qui nunquam usum habuerunt rationis, & adhuc durius, ipsos addici gehennalibus flammis; sic & durum videatur, eos ob originale pec- catum subijci dictis pœnis, seu effectibus, qui- bus voluntas ad varia inducitur peccata actua- lia, & ad damnationem finaliter sempiternam, nisi Dei misericordia, Christique gratia suc- currat.

Propterea ergo nonnulli effectus illos, ani- 208 mam concernentes, sic explicant, ut parum vel nihil ad damnationem contribuant. A for- mali namque peccato facilè exculant ea quæ ignoranter fiunt contra jus naturæ. Gratiam omnibus tribuunt proximè sufficientem, eam- que nemini denegari prætendunt, in pœnam originalis peccati. Ipsam denique carnis con- cupiscentiam, seu libidinem docent esse natu- ralem, non malam nec vitiosam. Primum à nobis reselleretur parte 2. . . . Secundum resu- ratum est l. 9. . . . parvulorumque sine bap- tismo morientium exemplo, gratiam ad salutem necessariam plerisque in pœnam peccati origi- nalis subtrahi, Augustino videtur tam perspi- cuum, ut ad parvulos illos, velut ad rem quæ negari nequeat, adversarios suos pluribus lo- cis provocet. Enimverò gratiam baptismi par- vulis ante rationis usum morientibus esse me- dium ad salutem unicè necessarium, fides Ca- tholica docet: quia nisi quis renatus fuerit de- nuo, non potest videre regnum Dei. Joan. 3. Pluribus verò parvulis infidelium, imò & fi- delium, gratiam istam denegat Deus, non ob præscientiam futurorum operum malorum ip- sorum, si ad adultam pervenissent ætatem (nemo quippe punitur, nec præmiatur ob ea quæ fecisset, si hoc vel illud contigisset, sed propter ea quæ reverà fecit (prout idem Au- gustinus non uno ostendit loco) sed quia ju- sto iudicio suo ipsos per istius gratiæ denega- tionem punire vult ob originale peccatum. Si ergo gratia ad salutem necessaria variis parvu- lis à Deo negatur propter originale peccatum; quâ veritate dici potest eam adultis, sive pro- pter originale, sive propter addita illi multa graviora peccata actualia, denegari non posse? Quomodo dicitur (inquit Augustinus epist. 217. aliàs 107. ad Vitalem) omnes homines eam gra- tiam fuisse accepturos, si non illi, quibus non datur, eam suâ voluntate respuerint (quoniam Deus vult omnes homines salvos fieri) cum multis non detur parvulis, & sine illa plerique moriantur, qui non habent contrariam volun- tatem, & aliquando cupientibus, festinantibus- que parentibus, ministris quoque volentibus ac paratis, Deo nolente non datur; cum repente, antequam detur, expirat, pro quo, ut acci-

peret curcatur? Unde manifestum est, eos qui huic resistunt tam perspicua veritate, non intelligere omnino, quia locutione dictum sit, quod omnes homines vult Deus salvos fieri; cum tam multi salvi non fiant, non quia ipsi, sed quia Deus non vult, quod sine caligine manifestatur in parvulis.

209 Unde S. Thomas 2. 2. q. 2. a. 5. ad 1. de adultis generaliter pronuntiat, post Augustinum: *Auxilium* (supernaturale) quibuscumque divinitus datur, misericorditer datur; quibus autem non datur, ex iustitia non datur; in poenam praecedentis peccati, & saltem originalis peccati, ut Augustinus dicit in l. de corrept. & grat.

210 Carnis denique concupiscentiam, seu libidinem, naturalem non esse homini, non existenti in statu naturae corruptae, utpote inordinatam & malam seu vitiosam, probatur, tum quia peccato militat, ejusque ergo est. Tum quia contra eam pugnare debemus. Tum quia est malum, à quo liberari, Sancti efflagitant, sicut & Ecclesia, dicendo, *carnis terat superbiam potus cibique parcitas*. Tum quia Deo displicet, ut multis locis Augustinus docet. Tum quia non est naturae proprietas, sed corruptio perduellioque naturae. Unde concupiscentia à S. Augustino l. 1. de nupt. & concup. c. 7. dicitur esse instar morbi, & ab eodem l. 6. contra Julian. c. 17. æquiparatur febrì: quemadmodum enim febris in humorum distemperie & inordinatione consistit; sic concupiscentia in deordinatione potentiarum animae. Et ratio à priori est, quia potentiae omnes & appetitus creati sunt ut subint & obediant rationi, agantque dependenter ab illa: concupiscentia autem movet & inclinat potentias & appetitus ad agendum independentem à ratione; motus namque concupiscentiae, sive feratur in objectum licitum, v. g. cibum, potum necessarium, actum conjugalem, &c. sive in illicitum, inclinat ad illud, non quia ratio dicat, sed quia delectationem quaerit, sine ullo respectu ad rationem. Et ideo rebellionem carnis Ecclesia, in oratione supradicta, carnis superbiam vocat: quia inordinationem committit, similem illi, quam committunt famuli, ex superbia nolentes obedire & subesse Superioribus. Ideo etiam ab Augustino non uno loco rursus vocatur *pestis & contagio*.

211 Haec omnia illustrabit Augustini hac de re disputatio cum Juliano. Dicebat Julianus, concupiscentiam in se esse bonam, Deique opus, solumque ipsius abusum esse culpandum. Videant Adversarii, an non id ipsum dicant. Juliani verba ista refert Augustinus l. 3. contra Julian. c. 22. *Concupiscentia naturalis qui modum tenet, bono bene utitur; qui modum non tenet, bono male utitur; qui autem etiam ipsum modum sanctae virginitalis amore contempserit, bono melius non utitur*. Augustinus e contra non abusum tantum, sed concupiscentiam ipsam dicebat malam. Ego vero sic ad

irra ista respondeo; concupiscentia carnalis qui modum tenet, malo bene utitur; qui modum non tenet, malo male utitur; qui autem etiam ipsum modum sanctae virginitalis amore contempserit, malo melius non utitur. In hac controversia de bene utendo, utrum bono, an malo, tota inter nos causa versatur.

Confirmat sententiam suam Augustinus, Julianumque impugnat 1°. hac ratione: virtus continentiae reprimat motus concupiscentiae, contra eosque pugnat. Ergo concupiscentiae est mala. Nulla pugna (ait l. 5. contra Julian. c. 5.) est sine malo: quando enim pugnatur, aut bonum pugnat & malum; aut si duo bona inter se pugnent, ipsa pugna est magnum malum. Igitur concupiscentia, saltem propter rebellionem contra continentiam, est mala; alterutrum enim ex pugnantibus est malum; continentia vero concupiscentiam aggreddens culpam non potest; cum vincenda sit libido, ut paulo ante dixerat; atque ut vincatur, ei resistendum esse & repugnandum, & ego dico, & tu... adhuc non evigilas, ut intelligas nostram naturam non esse, sed vitium, contra quod virtute pugnatur?

2°. sententiam suam confirmat altera ratione: quia concupiscentia ad objectum suum trahit independentem à ratione. Sive enim licitum sit objectum, sive illicitum, æqualiter trahit & movet. Unde l. 4. c. 14. *Libido* (inquit) *sentiens, de qua nunc agimus, est quae nos ad sentiendum, sive consentientes mente, sive repugnantes, appetitu voluptuarius carnalis impellit*. Et c. 2. probat malitiam ipsius, quia quod ipsa concupiscentia facit, sive ad licitum, sive ad illicitum indifferenter ardescere, inique malum est.

Arque hinc inferit, omne id quod ex concupiscentia fit, male fieri, etiam si secundum se licitum esset ac bonum; quoddamque, si conjuges sint sancti, sanctæque opus exercent conjugale, nihil unquam sint facturi ex concupiscentia: si summum culmen obtineant pudicitiae conjugalis, faciant boni aliquid per illam, quamvis nihil faciant propter illam.

Hinc patet, ea quae diximus de concupiscentia plurimum servire ad praxim: quia ex iis clarè intelligitur, inordinatum esse obedire concupiscentiis, animabusque timoratis displicere debere motus concupiscentiae, iisque cohibendis allaborandum esse, licet nullum esset periculum consensus in peccatum: quia tenemur equidem illud omne cohibere, quod inordinatum est, Deoque displicere cognoscimus.

Objectiones duas, unam ex Concilio Tridentino, alteram ex Bulla Pii V. contra Bajum solutas habes supra n. 25. 26. & seqq.

CAPUT XIV.

Utilitates practicae ex noitia peccati originalis.

Doctor Huyghenius in observationibus suis de peccato originali rectè monet, populum

populum specialiter instruendum de peccato originali, eò quòd non sufficiat generaliter ipsum instrui, quòd Christus mortuus sit, ut nos liberaret à servitute diaboli, in quam nos primi parentes conjecerunt, per esum fructus vetiti. Nam quia *in causa duorum hominum, quorum per unum venundati sumus sub peccato, per alterum redimimur à peccatis; per unum præcipitati sumus in mortem, per alterum liberamur ad vitam; quorum ille nos in se perdidit, faciendo voluntatem suam, non ejus à quo factus est; iste nos in se salvos fecit, non faciendo voluntatem suam, sed ejus à quo misus est: in horum (inquam) duorum hominum causa propriè fides Christiana consistit*, inquit Augustinus l. 2. de peccato originali c. 24. Unum proinde ex præcipuis, de quibus populus Christianus specialiter instruendus est, peccatum est originale, ob rationes sequentes.

- 218 Prima est, quia, sine noticia peccati originalis, non satis percipitur mysterium redemptionis nostræ: utpote quæ præsupponit captivitatem, maximè vastam illam, quæ universum genus humanum à momento suæ conceptionis detinetur sub captivitate peccati & diaboli.
- 219 Secunda, quia per notitiam illam fideles discunt soli divinæ misericordiæ adscribendum esse, quòd cum infinitis aliis in peccato originali extinctis, in infernum præcipitati non sint, antequam baptizati.
- 220 Tertia, per notitiam peccati originalis, pœnarumque illius in altera vita, cohiberi nata

est parentum negligentia, in sollicitè cavendo, ne proles extinguatur in utero; ne abortus procuretur; ne fortis matrum passionibus præmaturè effundatur, &c.

Quarta, per eandem notitiam fideles facile intelligunt, tot parvulorum miseras quoad corpus & animam, Deo adscribendas non esse, sed originali peccato.

Quinta, facile etiam per eam intelligunt, tot ignorantias nostras, tot concupiscentias, tantæque ad malum propensiones, & inordinatas passiones, atque ad resistendum imbecillitates, ex eodem provenire.

Sexta, per notitiam etiam peccati originalis, memoratorumque effectuum ipsius, facile convincuntur de obligatione, quæ adstringuntur ad tam bonam puerorum suorum educationem, ut suis ipsos instructionibus adversus effectus istos vigilanter præmuniant.

Septima, per eandem facile demonstratur justitia divini judicii, quo tot olim Gentes permisit, atque etiamnum permittit ingredi vias suas, sine noticia rerum ad salutem pertinentium.

Octava, per eam facile tandem cognoscitur, nemini justam esse causam conquerendi de defectu gratiæ ad ista vel illa peccata vitanda, vel præcepta implenda: cuicumque enim gratia necessaria conceditur, ex pura Dei misericordia conceditur, cuicumque denegatur, ex justitia negatur, in pœnam præcedentis peccati, saltem originalis, prout S. Thomam cum Augustino docentem vidimus capite præcedenti.

P A R S I V.

De peccato omissionis. Deque causis à peccato actuali excusantibus.

C A P U T P R I M U M.

Peccatum omissionis externum tunc demùm committitur, dum tempus est ponendi actum præceptum; internum verò, dum expressè quis, vel interpretativè vult omittere.

Rima pars assertionis constat ex doctrina S. Thomæ p. 1. num. 238. relata. Secunda pars clara est, quia eo ipso quo homo vult omittere actum præceptum, peccare vult peccato omissionis. Unde peccatum internum omissionis, Sacri v. g., die sabbathi incurrit, qui tunc statuit omittere Sacrum die Dominico. Per consequens ille qui die sabbathi ire statuit venatum in locum remotum, de factoque ad venationem discedit, prævidens securam inde Sacri omissionem die Dominico, non solum peccat volendo illam omissionem, sed & cum ea voluntate discedendo.

Quia discessus est causa effectivæ omissionis Sacri præcepti, ideòque participat malitiam ipsius. Sicut & omnis actus taliter impossibilis cum actu præcepto, ut reddat hominem impotentem adimplere præceptum, etiam pro casu quo ipsum pœniteret voluntatis omittendi actum præceptum. Quia ad hoc se impotentem reddendo, voluntatem obfirmat in malo; novum proinde peccatum incurrit voluntatis resipiscere nolentis. Exemplum est in eo qui factâ resolutione omittendi horas, toto navigationis tempore, consensâ navi, Breviarium in mare projicit.